

Основна школа
„Професор Брана Пауновић“
Рашанац

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПЕРИОД 2025-2029. ГОДИНЕ

-ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА-

Јун, 2025.године.

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	180
	Недељни фонд:	5
Циљ предмета:	Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Књижевност, језик, језичка култура и правопис	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
КЊИЖЕВНОСТ	УЧЕНИК ЋЕ БИТИ У СТАЊУ ДА: - разликује књижевни и некњижевни текст; - упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности - чита са разумевањем и	ЛИРИКА Народна митолошка песма: <i>Вила зида град</i> Народне лирске песме о раду (избор); Народне лирске породичне песме (избор); Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i>	- Настава ће се реализовати кроз поштовање међупредметних компетенција и компетенција за целоживотно учење; - Реализација одређених наставних садржаја кроз одржавање огледних и угледних часова у сарадњи	Ученици говоре и пишу користећи оба писма, дајући предност ћирилици, у различитим комуникативним ситуацијама и	Историја, географија, веронаука, информатика, ликовна и музичка култура

	описе свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова - одреди род књижевног дела и књижевну врсту - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле: поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава) - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца - разликује облике казивања	Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i> Душан Васиљев: <i>Домовина</i> / Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i> Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i> Милован Данојлић: <i>Шљива</i> / Десанка Максимовић: <i>Сребрне плесачице</i> Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i> КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ: - Песник и лирски субјекат. - Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме. - Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; - Врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац). - Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност.	са наставницима других предмета; - Примењивање ИКТ-а у настави кроз различите начине коришћења интернета, апликација и софтвера за наставу; видеобим презентација... - Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. - Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. - Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности	дигиталном окружењу, примењујући књижевно-језичку и правописну норму. Негују културу дијалога и поштују основне норме комуникације. Имају развијен речник и способни су да користе језик да би исказали своје стваралачке могућности. Примењују основна знања у тумачењу књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине градећи постепено свој естетски укус. Читањем и доживљавањем	
--	---	---	--	---	--

	- увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно- - уметничком тексту - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.) - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела - одреди тему и главне и споредне мотиве износи ставове - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину - наведе примере личне добити од читања - напредује у стицању читалачких компетенција	- Стилске фигуре: епитет, оноματοпеја. Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне. ЕПИКА Народна епска песма: <i>Свети Саво</i> Народна епска песма: <i>Женидба Душанова</i> (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) Шаљива народна прича: <i>Еро с онога свијета</i> Народна новела: <i>Дјевојка цара надмудрила</i> Милован Глишић: <i>Прва бразда</i> Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак) Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i> Иво Андрић: <i>Мостови</i> Данило Киш: <i>Дечак и пас</i> Горан Петровић: <i>Месец над тепсијом</i> (први одломак приче <i>Бели хлеб</i>)	током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. - Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.	књижевних дела развијају маштовитост, способност истраживачког посматрања, разумевања себе и других, критичко мишљење; негује се морално просуђивање, емпатија и асоцијативно повезивање. Ученици читају и усмерено приступају тумачењу различитих неуметничких текстова (укључујући дигиталне изворе и медијске садржаје) како би развијали способност одабира, вредновања и	
--	--	---	---	---	--

	- упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст	<i>од претеривања и крај приче који чине одељци</i> <i>Можеш сматрати да си задобио венац славе и</i> <i>Мрави су вукли велике трошице тишине)</i> Антон Павлович Чехов: Шала КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ: - Писац и приповедач. Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу. Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља. Карактеризација ликова – начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака. Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), - новела (народна и ауторска), шаљива народна прича. Врста стиха према броју слогова: десетерац.		коришћења информација, одговорно се односећи према интелектуалној својини. Безбедно користе информационо-комуникационе технологије у сврхе учења. Стечена знања из језика и књижевности користе ради даљег учења и усавршавања, као и сналажења у друштвеном животу (решавање проблемских ситуација, сарадња, предузимање иницијативе, развијање одговорног односа према себи и околини и сл.).	
--	--	--	--	---	--

		ДРАМА Бранислав Нушић: <i>Кирија</i> Душан Радовић: <i>Капетан Цон</i> <i>Пиплфокс</i> Љубиша Ђокић: <i>Биберче</i> КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ - Позоришна представа и драма. - Чин, појава, лица у драми, драмска радња. - Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте: једночинка, радио-драма. НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела): Вук Ст. Карацић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>) Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i> Михаило Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци) Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји,</i>		У складу са узрастом, разумеју место, улогу и значај језика и књижевности у очувању националног идентитета и традиције, како би неговали културу свог народа и поштовали и уважавали различитости других култура. Применом знања из српског језика лакше усвајају стране језике. Примењују разноврсне стратегије учења и функционално повезују садржаје различитих наставних предмета.	
--	--	--	--	---	--

		сазнања (одломак) Избор из енциклопедија и часописа за децу ДОМАЋА ЛЕКТИРА Епске народне песме о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); Кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке); Бранислав Нушић: Хајдуци Данијел Дефо: Робинсон Крусо (одломак о изградњи склоништа) Марк Твен: Доживљаји Хаклберија Фина / Краљевић и прросјак / Доживљаји Тома Сојера Избор ауторских бајки: Гроздана Олујић; Ивана Нешић: Зеленбабини дарови (одломци) Игор Коларов: Аги и Ема Избор из савремене поезије за децу: Александар Вучо,			
--	--	--	--	--	--

		Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић... ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати до 3 дела) Јован Јовановић Змај: <i>Песмо моја</i> (из Ђулића) Стеван Раичковић: <i>Велико двориште</i> (избор) / <i>Мале бајке</i> (избор) Иван Цанкар: <i>Десетица</i> Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме и зврчке из</i> <i>античке Грчке</i> (избор) / Густав Шваб: <i>Приче из</i> <i>старине</i> Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци) Никол Лезије: <i>Тајна</i> <i>жутог балона</i> Корнелија Функе: <i>Господар лопова</i> (одломак) Вида Огњеновић: <i>Путовање у путопис</i> (одломак) Владислава Војновић: <i>Приче из главе</i> (избор, осим приче <i>Позориште</i>) Дејан Алексић: <i>Музика</i> <i>тражи уши</i> (избор) / <i>Кога се тиче како живе</i> <i>приче</i> (избор)			
--	--	--	--	--	--

		Јован Стерија Поповић: <i>Лажа и паралажа</i> (одломак о <i>Месечевој краљици</i>) и Едмон Ростан: <i>Сирано де Бержерак</i> (одломак о путу на Месец) Дело завичајног аутора по избору			
ЈЕЗИК/ ГРАМАТИКА	- разликује променљиве речи од непроменљивих - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава глаголске облике у складу са нормом - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)	Врсте речи: Променљиве: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; Непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Именице - значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске). Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и			

		значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место). Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица себе, се. Бројеви - врсте и употреба: главни (основни, збирни			
--	--	---	--	--	--

		бројеви, бројне именице на -ица) и редни бројеви. Глаголи – глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур први. Предикатска реченица – предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; Прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.			
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА/ ПРАВОПИС	- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и	ПРАВОПИС Велико слово у вишечланим географским називима; у			

	растављеног писања речи; интерпункцијских знакова - користи правопис (школско издање) - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму - точно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове - користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме	називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе; Речца нај у суперлативу; Вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору). ОРТОЕПИЈА Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно			
--	--	---	--	--	--

	из свакодневног живота и света маште - проналази експлицитно и имлицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке	читање брзалица, најпре споро, а потом брже. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл) Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице - њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције. Осам домаћих			
--	--	---	--	--	--

		писмених задатака. Четири школска писмена задатка.			
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:					
- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја. Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.					

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
ЈЕЗИК/ ГРАМАТИКА	– СРП.ОО.О.1.3. Разликују променљиве и непроменљиве речи, именују врсте речи и разврставају их према основним граматичким категоријама. – СРП.ОО.О.2.1. Повезују теоријска знања из граматике са класификацијом језичких појава у једноставној језичкој ситуацији.	– СРП.ОО.С.1.3. Уочавају евентуалне разлике између свог и књижевног акцентовања речи; умеју да одреде место акцента у речи. – СРП.ОО.С.1.5. Разликује подврсте променљивих речи и њихове граматичке категорије и глаголске облике (који се обрађују у 5. разреду) – СРП.ОО.С.2.1. Примењују теоријска знања у уочавању, илустровању и	– СРП.ОО.Н.1.4. Проналазе и именују делове речи у вези са облицима речи (граматичку основу и наставак за облик); знају основна значења падежа, именују личне и неличне, просте и сложене глаголске облике и правилно их употребљавају у писању и говору.

		анализи граматичких појава у сложенијој језичкој ситуацији.	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА И ПРАВОПИС	– СРП.ОО.О.1.6. Разумеју значења речи, устаљених израза и фразеологизама са којима се срећу у школским текстовима и свакодневној комуникацији. – СРП.ОО.О.1.7. Уочавају основне лексичке појаве (једнозначност и вишезначност речи) и лексичке односе (синонимију, хомонимију и антонимију). – СРП.ОО.О.1.8. Знају правописна правила и примењују их у једноставнијим примерима. – СРП.ОО.О. 1.9. Разликују формално од неформалног изражавања и повезују начин изражавања са комуникативном ситуацијом. – СРП.ОО.О.2.2. Служи се „Правописом српскога језика” и речницима за решавање језичких и правописних правила. – СРП.ОО.О.2.3. Читају књижевне и неуметничке текстове (линеарне и нелинеарне) и с пажњом и разумевањем слушају једноставније излагање (нпр. предавање уживо или аудио, аудио-визуелно или дигитално излагање) изграђујући навике читања и пажљивог слушања. – СРП.ОО.О.2.4. Исказују свој доживљај о говореном или писаном тексту (нпр. колико им се текст допада, да ли им је занимљив/необичан; које је основно	– СРП.ОО.С.1.10. Доследно примењују правописна правила и уочавају грешке у свом и туђем тексту. – СРП.ОО.С.2.2. Уочавају и исправљају грешке у свом и туђем тексту у складу са правописном нормом. – СРП.ОО.С.3.1. Изражавају своје мишљење у школском, приватном, јавном и медијском контексту служећи се књижевним језиком, уз свест о социјалним конвенцијама и културолошким различитостима. – СРП.ОО.С.3.2. Користе изграђене вештине сарадње и културу комуникације, културу сопственог вербалног и невербалног изражавања, као и вештине слушања и поштовања туђег мишљења у различитим аспектима, медијима и комуникацијским ситуацијама. – СРП.ОО.С.3.3. Негују културу свог народа и поштују и уважавају различитости других култура. – СРП.ОО.С.3.4. Користе читалачку писменост (размишљају о тексту и вреднују његов садржај; пореде чињенице и ставове изнете у тексту с властитим представама, траже доказе у тексту и супротстављају их доказима из других извора информација, користећи општа и специфична знања, али и способност	– СРП.ОО.Н.2.4. Усклађују сврху, садржај и начин излагања са комуникативном ситуацијом. – СРП.ОО.Н.3.1. Разумеју и користе могућности језика, истражују и изражавају ставове о себи, као и о друштвеним, културним, моралним, духовним и естетским димензијама људских искустава. – СРП.ОО.Н.3.2. Имају интерактиван однос према медијима; препознају различите врсте медијских манипулација и њихов утицај на обликовање стварности. – СРП.ОО.Н.3.3. Развијају лични стил у вербалном и невербалном изражавању. – СРП.ОО.Н.3.4. Негују позитивне интеракције и сарадњу у тимском раду уз истрајност и проактивност у остваривању циљева; спремни су да учествују у активностима заједнице и друштва. – СРП.ОО.Н.3.6. Уочавају и прате развој и утицај уметности, науке и технологије на писменост и језик;

осећање и тон текста и сл.). – СРП.ОО.О.2.7. Одабирају и прилагођавају комуникативној ситуацији одговарајућа изражајна (вербална и невербална) средства, лексику и облике казивања у писаном и говореном тексту. – СРП.ОО.О.2.8. Уочавају информације у тексту које не разумеју и налазе начине за сазнавање (постављају питања); проналазе информације из текста према задатом критеријуму. – СРП.ОО.О.3.1. Користе знања из језика како би се правилно, јасно и примерено комуникативној ситуацији изражавали писаним и усменим путем. – СРП.ОО.О.3.5. Изражавају аргументовано своје мишљење у складу са контекстом, уважавајући туђе ставове. – СРП.ОО.О.3.6. Препознају говор мржње и дискриминаторне ставове у свакодневним ситуацијама и у медијима као негативну појаву; поштују личне и културолошке различитости. – СРП.ОО.О.3.7. Користе читалачку писменост (проналазе информације, разумеју опште значење текста, интерпретирају значење текста) као средство за учење других предмета. – СРП.ОО.О.3.8. Примењују различите стратегије читања и прилагођавају их природи текста и сврси читања	апстрактног размишљања) у различитим сферама, (уметничкој, дигиталној, информатичкој, финансијској, здравственој, медијској, научној, математичкој...). – СРП.ОО.С.3.5. Проширују интересовање за читање – од различитих неуметничких текстова до књижевности за младе, националне и светске белетристике; умеју да препоруче књигу и да вреднују препоруке других. – СРП.ОО.С.3.7. Користе знања из језика и књижевности за креирање и/или вредновање различитих културних садржаја; спремни су да учествују у самосталним и тимским пројектима; способни су да развију идеју и да је представе препознајући и остварујући личну, друштвену и комерцијалну вредност. – СРП.ОО.С.3.8. Састављају говорене или писане текстове на основу наученог, основне и секундарне литературе; умеју да цитирају и/или парафразирају туђе текстове. – СРП.ОО.С.3.9. Уважавају културну разноликост Србије, цене културну баштину свог завичаја; имају развијене културне потребе, знају како да их искажу и задовоље.	брину о очувању културно-историјских споменика, о безбедности и одрживости животне средине. – СРП.ОО.Н.3.7. Користе читалачку писменост да би објективно и критички разматрали садржај и форму текста, његову структуру, жанр, начин и стил писања; разликују чињенице од интерпретације, као и ауторове евентуалне пристрасности и предрасуде. – СРП.ОО.Н.3.8. Читајући и пишући, проширују своје видике и развијају свој мисаони и емоционални свет, уз спремност да преузму одговорност за изборе и одлуке који утичу на лични живот и живот заједнице. – СРП.ОО.Н.3.9. Негују хумани и критички однос према културним различитостима и начину на који се књижевношћу и другим уметностима може доживети и обликовати свет. – СРП.ОО.Н.3.10. Вреднују језик као медиј националне културе, националну културну баштину и културну разноликост Европе и света.
---	--	--

(информисање, учење, естетски доживљај, забава); читају, разумеју и интерпретирају нелинеарне текстове. – СРП.ОО.О.3.9. Имају развијене читалачке навике и схватају значај читања за развој сопствене опште културе и знања. – СРП.ОО.О.3.10. Разумеју значај књижевности и културе у свом животу; развијају креативност и сопствене стваралачке способности на свим пољима; вреднују књижевност као суштински део националне, европске и светске културе и као средство за промоцију различитих култура. – СРП.ОО.О.3.11. Користе знања из језика и књижевности за учествовање у различитим културним садржајима (приредбе, представе, књижевне вечери, изложбе, перформансе...), реализују унапред осмишљене идеје, учествују у пројектима који се тичу школе и локалне заједнице. – СРП.ОО.О.3.12. Састављају једноставнији говорени или писани текст према задатом критеријуму, одговорно се односећи према питањима везаним за интелектуалну својину. – СРП.ОО.О.3.13. Увиђају значај језика у неговању културног и националног идентитета; поштују езике националних мањина у Србији и познају елементе њихове културне баштине и историјског наслеђа.		
--	--	--

КЊИЖЕВНОСТ

- СРП.ОО.О.1.10. Повезују прочитана књижевна дела са њиховим ауторима; самостално саопштавају основну садржину дела, основну тему, главни мотив дела и његове главне ликове, време и место радње; разликују основне форме казивања.
- СРП.ОО.О.1.11. Класификују текстове према различитим критеријумима: књижевни/некњижевни текст, народна/ауторска књижевност; дело у прози/дело у стиху; књижевни род (епски, лирски, драмски).
- СРП.ОО.О.2.5. Повезују садржај књижевног дела са сопственим или туђим искуством.
- СРП.ОО.О.2.6. Сажимају и препричавају прозни текст разликујући главно од споредног; интерпретирају текст (описују ликове, поступке, изводе закључке...).

- СРП.ОО.С.1.11. Повезују књижевна дела са историјским и друштвеним контекстом.
- СРП.ОО.С.1.12. Уочавају у делу лирске, епске и драмске елементе; именују основне књижевне (песма, приповетка, роман...) и књижевно-научне врсте (биографију, аутобиографију, дневник, путопис, мемоаре и научно-популарне текстове).
- СРП.ОО.С.1.13. Разликују аутора књижевног дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; књижевни текст од неуметничког текста који обрађују исте/сличне теме, ликове и догађаје.
- СРП.ОО.С.1.14. Именују различите облике казивања (приповедање у 1. и 3. лицу, хронолошко и ретроспективно; описивање, врсте описа; монолог, унутрашњи монолог и дијалог), језичко стилска изражајна средства, као и врсте стиха, строфе и риме приликом интерпретације и анализе књижевних дела.
- СРП.ОО.С.1.15. Праве разлику између парафразе (препричавања) и анализе дела.
- СРП.ОО.С.2.4. Редовно читају књижевна дела из школског програма и дела по свом слободном избору, стичући читалачке навике и развијајући књижевни/естетски укус.
- СРП.ОО.С.2.5. Доживљавају књижевно дело исказујући личне

- СРП.ОО.Н.1.8. Тумаче одлике лирског, епског и драмског у различитим књижевним делима и у књижевним врстама на међи (нпр. драмски спев, лирско-епске врсте).
- СРП.ОО.Н.1.9. Уочавају и описују језичке, структурне и/или естетске особине књижевног и неуметничког дела и користе их у вредновању књижевног дела и развијању властитог стила изражавања.
- СРП.ОО.Н.2.1. Анализирају кључне чиниоце структуре књижевног текста (тематске, идејне, стилске, језичке и композиционе особине) користећи књижевнотеоријску терминологију.
- СРП.ОО.Н.2.2. Процењују функцију употребљених стилских средстава (стилске фигуре, облици казивања, слојевитост у значењу) у одређеном контексту.
- СРП.ОО.Н.2.3. Анализирају проблем, идеју или поруку у књижевном и неуметничком тексту сагледавајући их из различитих перспектива; проналазе аргументе, рангирају и преиспитују њихову вредност и евентуално коригују своје ставове.

		утиске; интерпретирају књижевни и неуметнички текст истичући битне детаље; повезују, упоређују и образлажу своје закључке чињеницама из текста и личног искуства. – СРП.ОО.С.2.6. Тумаче узрочно-последичне односе у вези са догађајима у тексту, поступцима и карактеристикама ликова, историјским и друштвеним контекстом, тј. мотивима, стилско језичким средствима у поезији; откривају идејни слој текста. – СРП.ОО.С.2.7. Процењују поступке и особине ликова и тако формирају и преиспитују моралне ставове. – СРП.ОО.С.2.8. Разликују субјективност од објективности у изражавању, чињенице од интерпретација, препознају метафоричност; хумор, иронију, сатиру; препознају сврху и циљ изражавања (пропаганда, манипулација, реклама, информисање...). – СРП.ОО.С.2.9. Организују говорени или писани текст (осмишљавају и преобликују план, структурирају и преуређују садржај, повезују делове у складну говорену или писану целину). – СРП.ОО.С.2.10. Самостално проналазе, повезују информације из текстова из различитих области и користе их у учењу и свакодневним животним ситуацијама.	
--	--	--	--

	– СРП.ОО.С.3.6. Разумеју међусобне везе књижевности и културе; обликују своје естетске и етичке ставове уз помоћ литературе.	
--	--	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Бројчано оцењивање обухвата: усмене одговоре, контролне, писмене и домаће задатке, рецитовање/читање текстова ОДЛИЧАН (5)

ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања, критички размишља, заступа и образлаже изнете ставове

Књижевност

- Ученик **чита са разумевањем** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да опише свој доживљај и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње. Барата кеижевнотеоријским појмовима, самосатлно их уочава, разуме њихову функцију у тексту.

Језик

- Ученик **у потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања из фонетике, морфологије, синтаксе, историје језика, дијалектологије и акцентологије.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
 - Самостално проналази тражене информације у тексту.

ВРЛО ДОБАР (4)

ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Књижевност

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **готово (у потпуности) самостално** уме да опише свој доживљај и да **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње.

Језик

- Ученик **готово у потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да готово увек **уме самостално да примени** стечена знања из фонетике, морфологије, синтаксе, историје језика, дијалектологије и акцентологије.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
 - Самостално проналази тражене информације у тексту.

ДОБАР (3)

ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету

Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
 - **Самостално** уме да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. **Уз подстицај одређује** неке елементе композиције.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности. **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
 - **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији.
 - **У већини случајева** чита домаћу лектуру и **понекад** учествује у интерпретацији.
 - На часовима је **каткад** активан и **не користи** додатне изворе знања.

Језик

- Ученик **уме да дефинише** наставне садржаје из граматике, **памти их и репродукује** али **не учи редовно** па **греш**и у примени стечена знања.
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **делимично** их примењује у писаним радовима.
- Делимично успешно пише по диктату (**до 6 грешака**) и уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
 - Правилно изговара гласове и **понекад греш**и у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује **уз помоћ** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
 - Писмени радови су **делимично** садржајно разрађени, **делимично** тачно написани, композицијски утемељени.
 - **Уз помоћ** проналази тражене информације у тексту и наводи синонине и антониме.

ДОВОЉАН (2)

ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи, ретко је активан на часу, потребна му је помоћ/подсећање и

подстицај

Књижевност

- Ученик **лоше чита** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **понекад делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника понекад** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
 - **Понекад уз помоћ уме** да одреди књижевни род и **стално тражи помоћ** при одређивању врсте.
 - **Уз подстицај ретко одређује** неке елементе композиције.
 - **Разликује** народну од ауторске књижевности.
 - **Препознаје** неке књижевнотеоријске појмове **уз подстицај и помоћ**.
 - **У већини случајева не чита** домаћу лектуру и **ретко учествује** у интерпретацији.
 - На часовима је **ретко активан**.

Језик

- Ученик **ретко уме дефинише** наставне садржаје из граматике, **делимично их памти и репродукује** али **ретко учи па не уме** примени стечена знања (разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију; понекад препознаје основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена).
- **Прави** веће правописне и граматичке **грешке**. Потребна је стална помоћ наставника. Углавном правилно изговара гласове и **углавном греша** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- **Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **пored помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.
 - **Понекад уме** да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу

Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
 - Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст.
 - **Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
 - На часовима је **неактиван**.

Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје граматичке категорије**.
 - **Нема предзнања** па **тешко прати** наставу, **пасиван и незаинтересован**.
 - **Не прихвата помоћ** ни савете наставника.

Језичка култура

- **Не успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **пored помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму.**
 - **Тешко се изражава** а техника читања **не задовољава.**

Елементи формативног оцењивања:

- усмени одговори,
 - писмене провере до петнаест минута,
- ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноя, семинарски радови, пп презентација...),
 - домаћи задаци,
 - однос према раду.

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења ЕНГЛЕСКОГ језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.	
Кључни појмови садржаја предмета:	<i>Colours, Articles, Numbers, Greetings, Introductions, Imperative, Countries, Nationalities, Sports, Hobbies, CAN, Subject personal pronouns/Possessive adjectives, TO BE, Family, Question words, HAVE GOT, Rooms and houses, Prepositions of place, Ordinal numbers, Adjectives, Plurals, This/that/these/those, There is/are, Places in a town, Describing home, Possessive case, Daily routine, Present Simple, The time, Prepositions of time, Adverbs of frequency, MUST/ MUSTN'T, Likes and dislike, A/an/some/any, Quantifiers, Food and drinks, Comparison, Seasons, Months, Clothes, (Dis)agreeing, Personal pronouns, Possessive adjectives/ pronouns, Present Continuous, Future tenses, Transportation, Geographical features, Means of transport, Past Simple, Celebrations, Congratulating</i>	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација
Starter	- разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; - разумеју и именују бића и предмете који се односе на тему; - разумеју познате исказе који се односе на поздрављање и представљање; - поздрављају, отпоздрављају, размењују информације личне природе (питају и кажу како се зову); - поштују правила учтиве комуникације. - разумеју једноставна упутства и налоге и реагују на њих.	Речи и изрази који се односе на теме – поздрављање, представљање, упознавање, бројеве, боје (Colours) – <i>My favourite colour is...</i> (Numbers) 1–20 <i>What's your telephone number?</i> (A, an, the) <i>What's this? - It's a notebook.</i> <i>a/an or the</i> (Greetings – Introducing yourself/others) – <i>I'm Mrs. White. What's your name? – This is...</i> (Imperative) – <i>Close your books.</i>	Остваривање програма се очекује кроз низ активности које ће довести до жељених исхода и омогућити ученику сврсисходно комуницирање на страном језику. - учествовање у групном и раду у пару - играње улога - активно доприношење часу кроз критичку размену мишљења и стечених знања - израда пројеката индивидуалних и групних пре - презентација - истраживање за домаћи и школски рад - употреба пројектора приликом часа - употреба школске кухиње - програм ће по потреби бити прилагођен индивидуалним потребама ученика у виду умањења захтева или додатног броја	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву	– српски језик и књижевност - други страни језик – географија - историја - музичка и ликовна култура - грађанско васпитање
Hello!	- разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобија, допадање и недопадање; - опишу своја и туђа интересовања и хобије, допадање и недопадање једноставним језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставније изразе који	Речи и изрази који се односе на теме – државе, националности, породицу, становање, способности, поседовање, физичке карактеристике, кратке текстове за читање и слушање са наведеним садржајима (Countries and Nationalities) A: <i>Where's Lino from? - B: He's from Brazil. He's Brazilian.</i> (CAN, Sports and Hobbies) - <i>Vicky can play basketball but she can't do martial</i>	домаћи и школски рад - употреба пројектора приликом часа - употреба школске кухиње - програм ће по потреби бити прилагођен индивидуалним потребама ученика у виду умањења захтева или додатног броја	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву,	-математика - српски језик и књижевност - физичко и здравствено васпитање, - грађанско васпитање - ликовна култура - географија

	се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; - разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.	arts. (Subject pronouns, Possessive adjectives, to BE) <i>I am Milica. (Family) - This is my family. My grandma is Ana and my granddad is Marko.</i> <i>How old, Where, Who</i> (HAVE GOT) - <i>I've got a sister.</i> (Possessive 's) - <i>Whose book is this? (It's Marija's).</i> (Describing people) - <i>A: Who's Teodora?</i> <i>B: She's my mum.</i> <i>A: What is she like?</i> <i>B: She's kind.</i>	захтева - ученици ће сваког часа имати прилику да активно провере своје знање кроз усмене и писмене активности у модулима - након сваког модула ученици ће имати писмену проверу о усвојености обрађеног градива, док ће се током часова редовно процењивати усменим путем и кратким писаним проверама - програм предвиђа два писмена задатка у току школске године	естетичка компетенција.	- ЧОС
Home & Places	- разумеју једноставне описе места; - опишу места користећи једноставна језичка средства; - упореде и опишу карактеристике места; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/нема користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и оријентацију у простору и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним	Речи и изрази који се односе на теме – просторије, намештај, показивање, просторне односе, врсте кућа, као и текстове који се читју или слушају истих садржаја (Home, prepositions) - <i>A: Where are the curtains? - B: They are in the parents' bedroom.</i> (Ordinal numbers) - <i>27th twenty-seventh, 30th thirtieth</i> (Plural/ Singular, this, that, these, those) - <i>These are my keys. This is my watch.</i> (there is / there are) - (Places in a town) - <i>A: Is there a cinema in your neighbourhood? B: No, there isn't.</i> (Describing your home) - <i>A: Your house is great!</i>	захтева - ученици ће сваког часа имати прилику да активно провере своје знање кроз усмене и писмене активности у модулима - након сваког модула ученици ће имати писмену проверу о усвојености обрађеног градива, док ће се током часова редовно процењивати усменим путем и кратким писаним проверама - програм предвиђа два писмена задатка у току школске године	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.	- српски језик и књижевност – ЧОС - географија - физичко и здравствено васпитање - информ. и рачунарство - техника и технологија, - ликовна култура

	исказима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације.	<i>B: Thanks. What's your house like?</i> (Prepositions of place) <i>There are terraced houses and blocks of flats in big cities in the UK.</i>			
Every day	- разумеју једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; - размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - опишу сталне и уобичајене активности у неколико везаних исказа; - разумеју једноставне исказе који се односе на интересовања, планове и предлоге и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са туђим интересовањима, плановима и предлозима; - разумеју и описују сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас.	Речи и изрази који се односе на теме – рутине, свакодневне активности, хобије, учесталост радњи, давање предлога, обавезе, као и текстове који се читају и слушају, а истог су садржаја (Daily routines, Present Simple) <i>I get up at 7 o'clock in the morning, take a shower and have breakfast. Then, I brush my teeth. After that, I walk to school.</i> (The time) <i>What's the time?</i> - o'clock, a quarter past, half past, a quarter to (Free-time activities) <i>In my free time, I like listening to music..</i> (Making invitations) <i>How about + -ing form</i> <i>Why don't we ...</i> <i>Would you like to ...</i> (Adverbs of frequency) - <i>He always eats lunch in a restaurant.</i> (Obligation – MUST) <i>In Jane's school, students must be on time for registration. Students mustn't hand homework in late.</i>		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	- српски језик и књижевност - информ. и рачунарство - ЧОС - географија - техника и технологија
All about food	- разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/ нема, користећи једноставија језичка	Речи и изрази који се односе на теме – храна, пиће, здрава исхрана, припрема хране, бројиво/ небројиво, поређење, као и текстове који се односе на исте садржаје, а читају се		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама,	- српски језик и књижевност - информ. и рачунарство - ликовна

	средства; на једноставан начин наручи јело у ресторану и пита/каже/ израчуна колико нешто кошта; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања /недопадања; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства. - уочавају сличности и разлике у начини исхране у земљама циљне културе и код нас.	или слушају: (Food, likes and dislikes) <i>I love eating cheese. I really like eating pasta and rice. I quite like eating fish and eggs. I don't like drinking milk very much. I hate drinking tea.</i> (a, an, some, any) <i>I have an <u>apple</u>. I have some <u>bread</u>.</i> (Quantifiers) - <i>How many? How much?</i> (Food preparation) <i>You need a knife to chop, peel or slice onions.</i> (Giving instructions) <i>-This cake is delicious! -Thanks! It's my grandma's receipe.</i> <i>-How long do you bake it for? -For forty minutes at 220 degrees Celsius.</i> (Comparison) - <i>Ann's is more expensive than Sam's.</i> <i>Ann's is older than Sam's.</i> <i>This is the most difficult recipe in the book.</i> <i>She has less money than me.</i>		компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	култура - верска настава
It's fun!	- разумеју једноставне текстове којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње; - размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - опишу сталне/уобичајене и тренутне активности у неколико везаних исказа; - разумеју планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне	Речи и изрази који се односе на теме – годишња доба, време, слагање и неслагање, одећу и обућу, тренутне радње, планиране радње и радње које су неизбежне у будућности, географске карактеристике, одмор и распуст, као и текстове који се слушају или читају, а истог су садржаја: (Seasons, Months, Activities, Agreeing/Disagreeing) - <i>In my country, Serbia, we have four seasons. Spring is March</i>		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка	- српски језик и књижевност – географија - биологија - ЧОС - информ. и рачунарство - ликовна култура

	исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; - саопште шта они или неко други планира или намерава; - упоређују и уочавају сличности и разлике начину пробођења слободног времена циљне културе и код нас.	<i>to May. I like having a picnic. - Me to/Really? I don't.</i> (The weather) <i>What's the weather like? In the summer, it's hot.</i> (Present Continuous) <i>- Are Mark and Bill taking a bike ride? No, they aren't. They're eating sandwiches.</i> (Clothes) <i>Today, I'm wearing a jumper, jeans and boots.</i> (Personal pronouns, possessive adjectives, and pronouns, Making suggestions) <i>– Why don't you put on your gloves, or take mine.</i> (Future tenses, plans and predictions) <i>I'm going to visit my cousin in Scotland next summer.</i> (Geographical features) <i>Silver Lake is a popular summer holiday resort in eastern Serbia.</i>		компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	
London was great!	- разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; - размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размене информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; - опишу неки историјски	Речи и изрази који се односе на теме – историјске личности, превозна средства, предлоге са превозним средствима, радње у прошлости, животиње, опис животиња, излете и екскурзије, као и текстове који се слушају или читају, а истог су садржаја: (Famous people, Past Simple – to be) – <i>A: Was Charlie Chaplin American?</i> <i>B: No, he wasn't.</i> (Means of transport) <i>by: bike/bicycle/bus/car/helicopter/motor cycle/plane/ship/taxi/train/tram</i> <i>on: a bike/ bicycle/bus/motorcycle/plane/ship/</i>		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка	- српски језик и књижевност - историја - биологија - ЧОС

	догађај.	train/tram (Also: on foot) in: a car/helicopter/taxi to...from (direction) (Past Simple – regular and irregular) - I talked to my friend on the phone. I walked the dog. I didn't meet my friends. They sent emails. Did you watch TV yesterday? No, you didn't. (Animals) A: It's got long wings, small eyes and a sharp beak. B: It's a parrot. etc. (Describing your last holiday) A: Hi, John. Nice to see you. How was your holiday? B: It was great, thanks. We went to Paris.		предузетништву, одговоран однос према здрављу.	
Festivities	- разумеју једноставне честитке и одговоре на њих; упуте пригодне честитке; - разумеју и примењујући једноставнија језичка средства опишу начин прославе рођендана и празника; - уоче сличности и разлике у начину прослављања празника и рођендана код нас и у Великој Британији.	Речи и изрази који се односе на теме – празнике, обичаје, честитање разних пригода, прославе, као и текстове који се слушају или читају, а истог су садржаја: <i>Merry Christmas!</i> <i>In Serbia, Christmas is on 7th January but in the UK it's on 25th December.</i> <i>In Serbia and the UK, there are Christmas trees.</i> <i>The most popular Valentine's gifts in Serbia are flowers and chocolates.</i> <i>Serbian birthday parties are very like Canadian birthday parties. They just haven't got a coin inside the cake.</i>		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка.	- српски језик и књижевност – ЧОС - грађанско васпитање -математика - физичко и здравствено васпитање - информ. и рачунарство - верска настава - ликовна култура
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:					
- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма – ученици којима је потребна додатна подршка седе са ученицима који самостално постижу предвиђено градиво. Задаци су прилагођени ученицима у смислу захтева и времена за израду.					

Градиво је прилагођено кроз избор неопходног вокабулара и граматичких правила, процењује се кроз рад на часу редовно. Приликом тестова ученицима је прилагођен начин израде уз могућност израде тестова са употребом уџбеника.

- Ученицима са изузетним способностима се дају додатни задаци и захтеви.

- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.

- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја, ученицима се додељују тутори, односно, задужују се ученици који ће помоћи ученицима којима је потребна додатна подршка.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Starter	CJ1.OO.O.1.1. CJ1.OO.O.1.2. CJ1.OO.O.1.3. CJ1.OO.O.1.4. CJ1.OO.O.1.5. CJ1.OO.O.1.6. CJ1.OO.O.1.7. CJ1.OO.O.2.1. CJ1.OO.O.2.2. CJ1.OO.O.2.3. CJ1.OO.O.2.4. CJ1.OO.O.2.5. CJ1.OO.O.2.6. CJ1.OO.O.2.7. CJ1.OO.O.3.1. CJ1.OO.O.3.2. CJ1.OO.O.3.3. CJ1.OO.O.3.4. CJ1.OO.O.3.5. CJ1.OO.O.3.6. CJ1.OO.O.3.7. CJ1.OO.O.3.8. CJ1.OO.O.3.9. CJ1.OO.O.3.10. CJ1.OO.O.3.11. CJ1.OO.O.3.12. CJ1.OO.O.3.13. CJ1.OO.O.3.14. CJ1.OO.O.3.15. CJ1.OO.O.3.16. CJ1.OO.O.3.17. CJ1.OO.O.3.18. CJ1.OO.O.3.19.	CJ1.OO.C.1.1. CJ1.OO.C.1.2. CJ1.OO.C.1.3. CJ1.OO.C.1.4. CJ1.OO.C.1.5. CJ1.OO.C.1.6. CJ1.OO.C.1.7. CJ1.OO.C.2.1. CJ1.OO.C.2.2. CJ1.OO.C.2.3. CJ1.OO.C.2.4. CJ1.OO.C.2.5. CJ1.OO.C.2.6. CJ1.OO.C.2.7. CJ1.OO.C.3.1. CJ1.OO.C.3.2. CJ1.OO.C.3.3. CJ1.OO.C.3.4. CJ1.OO.C.3.5. CJ1.OO.C.3.6. CJ1.OO.C.3.7. CJ1.OO.C.3.8. CJ1.OO.C.3.9. CJ1.OO.C.3.10. CJ1.OO.C.3.11. CJ1.OO.C.3.12. CJ1.OO.C.3.13. CJ1.OO.C.3.14. CJ1.OO.C.3.15. CJ1.OO.C.3.16. CJ1.OO.C.3.17. CJ1.OO.C.3.18. CJ1.OO.C.3.19.	CJ1.OO.H.1.1. CJ1.OO.H.1.2. CJ1.OO.H.1.3. CJ1.OO.H.1.4. CJ1.OO.H.1.5. CJ1.OO.H.1.6. CJ1.OO.H.1.7. CJ1.OO.H.2.1. CJ1.OO.H.2.2. CJ1.OO.H.2.3. CJ1.OO.H.2.4. CJ1.OO.H.2.5. CJ1.OO.H.2.6. CJ1.OO.H.2.7. CJ1.OO.H.3.1. CJ1.OO.H.3.2. CJ1.OO.H.3.3. CJ1.OO.H.3.4. CJ1.OO.H.3.5. CJ1.OO.H.3.6. CJ1.OO.H.3.7. CJ1.OO.H.3.8. CJ1.OO.H.3.9. CJ1.OO.H.3.10. CJ1.OO.H.3.11. CJ1.OO.H.3.12. CJ1.OO.H.3.13. CJ1.OO.H.3.14. CJ1.OO.H.3.15. CJ1.OO.H.3.16. CJ1.OO.H.3.17. CJ1.OO.H.3.18. CJ1.OO.H.3.19.
Hello	CJ1.OO.O.1.1. CJ1.OO.O.1.2. CJ1.OO.O.1.3. CJ1.OO.O.1.4. CJ1.OO.O.1.5. CJ1.OO.O.1.6. CJ1.OO.O.1.7. CJ1.OO.O.2.1.	CJ1.OO.C.1.1. CJ1.OO.C.1.2. CJ1.OO.C.1.3. CJ1.OO.C.1.4. CJ1.OO.C.1.5. CJ1.OO.C.1.6. CJ1.OO.C.1.7. CJ1.OO.C.2.1.	CJ1.OO.H.1.1. CJ1.OO.H.1.2. CJ1.OO.H.1.3. CJ1.OO.H.1.4. CJ1.OO.H.1.5. CJ1.OO.H.1.6. CJ1.OO.H.1.7. CJ1.OO.H.2.1.

CJ1.OO.O.3.13. CJ1.OO.O.3.14. CJ1.OO.O.3.15.CJ1.OO.O.3.16. CJ1.OO.O.3.17. CJ1.OO.O.3.18. CJ1.OO.O.3.19.	CJ1.OO.C.3.13. CJ1.OO.C.3.14. CJ1.OO.C.3.15.CJ1.OO.C.3.16. CJ1.OO.C.3.17.CJ1.OO.C.3.18. CJ1.OO.C.3.19.	CJ1.OO.H.3.13. CJ1.OO.H.3.14. CJ1.OO.H.3.15.CJ1.OO.H.3.16. CJ1.OO.H.3.17. CJ1.OO.H.3.18. CJ1.OO.H.3.19.
--	---	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Критеријуми оцењивања сачињени су у складу са исходима, циљевима и задацима прописаних Планом и програмом наставе и учења предмета, Општим стандардима постигнућа за енглески језик и уз поштовање Правилника о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

Оцењивањем ученика петог разреда обухваћени су следећи елементи:

- Разумевање (писаног/слушаног садржаја)
- Усмено изражавање и употреба језика
- Писмено изражавање
- Граматичке структуре

• Разумевање

Одличан 5 – ученик у потпуности разуме саговорника, писани или одслушани текст, као и дате инструкције. На основу разумевања даје тачне повратне информације на постављене задатке.

Врло добар 4 – ученик у великој мери разуме саговорника у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити и у великој мери разуме писани односно одслушани текст и дате инструкције. На основу разумевања даје у великој мери тачне повратне информације на постављене задатке.

Добар 3 – ученик делимично разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно је дати додатне смернице ради бољег разумевања саговорника, писаног или одслушаног текста као и датих инструкција. На основу разумевања даје делимично тачне повратне информације на постављене задатке.

Довољан 2 – ученик у малој мери разуме саговорника, писани или одслушани текст, потребна је знатна помоћ наставника у разумевању датих инструкција. На основу разумевања даје у малој мери и уз помоћ тачне повратне информације на постављене задатке.

Недовољан 1 – ученик ни уз помоћ наставника не разуме усмена излагања, одслушан ни писан садржај. Ни уз помоћ не даје тачне повратне информације на постављене задатке.

• Усмено изражавање и употреба језика:

Одличан 5 - ученик у потпуности смостално барата обрађеним вокабуларом и изражава своје мисли, активан је у разговору, течно и

разговетно изговара реченице, те нема већих граматичких грешака у изражавању. У потпуности самостално и течно чита обрађене текстове. У потпуности самостално презентује задату тему.

Врло добар 4 - ученик у великој мери говори правилно, али уз мање граматичке грешке које не утичу на разумевање смисла реченице; у великој мери исправно користи обрађени вокабулар са мањим грешкама у изговору. У великој мери самостално и течно чита обрађене текстове. У великој мери самостално презентује задату тему, без веће помоћи.

Добар 3 - ученик делимично може самостално да комуницира и има скроман речник, смисао је понекад нарушен због више граматичких грешака и нетачног реда речи, изговора или интонације али је разумљив. Делимично самостално али и уз помоћ чита обрађене текстове. Делимично самостално уз помоћ, додатна питања и смернице презентује задату тему.

Довољан 2 - ученик у веома малој мери може комуницирати самостално, неопходна је знатна помоћ у разговору и изговору избору праве речи и фразе. Уз константну помоћ чита једноставније конструкције у обрађеним текстовима. У веома малој мери може презентовати, уз помоћ, додатна питања и смернице, задату тему.

Недовољан 1 - ученик ни уз помоћ наставника не може ни најпростијим конструкцијама учествовати у разговору, не поседује ни најосновнији обрађени вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Ученик ни уз помоћ не може прочитати ни упрошћене делове обрађеног текста. Ни уз помоћ не може презентовати дату тему.

- **Писмено изражавање:**

Одличан 5 - ученик може у писаној форми да изрази своје мисли у потпуности самостално и без већих граматичких и правописних проблема.

Врло добар 4 - ученик у писаној форми изражава своје мисли у великој мери самостално уз понеке граматичке и правописне грешке.

Добар 3 - ученик делимично самостално и уз помоћ изражава своје мисли писаним путем уз честе и веће правописне и граматичке грешке.

Довољан 2 - ученик се у малој мери самостално, а уз већу помоћ, писмено изражава, уз учестале и озбиљне правописне и граматичке грешке.

Недовољан 1 - не уме ни уз помоћ да се разумљиво изрази писаним путем.

- **Грамматика:**

Одличан 5 - ученик у потпуности самостално влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом контексту.

Врло добар 4 - ученик у великој мери самостално влада обрађеним граматичким правилима, уз местимичне грешке приликом употребе у

контексту.

Добар 3 - ученик делимично самостално влада обрађеним граматичким правилима и примењује уз помоћ научена граматичка правила, прави грешке приликом употребе у контексту.

Довољан 2 - ученик препознаје граматичка правила и минимално уз помоћ их примењује у једноставнијим контекстима уз додатно објашњење, пример.

Недовољан 1 – ученик ни не препознаје граматичка правила нити их примењује, ни уз помоћ, додатно објашњење, пример.

Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:

1) Писмено

2) Усмено

3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.

Писмено оцењивање:

Ученици 5. разреда имају 1 писмени задатак по полугодишту и најмање још 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено проверавати. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност одељењског већа и директора школе. Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ПИСАНИХ ЗАДАТАКА

одлична оцена - 100% - 88%

врло добра оцена—87% - 74%

добра оцена - 73% - 56%

довољна оцена - 55% - 30%

недовољна оцена - 29% - 0%

Усмено оцењивање:

Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и у потпуности их самостално примењује у усменом изражавању. Успешно и потпуно самостално користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. Самостално исказује усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик у потпуности самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и у великој мери их самостално примењује у усменом изражавању. Ученик у великој мери разуме фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи у великој мери самостално језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У великој мери самостално а уз мању помоћ наставника успешно исказује усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Добар (3) – Ученик делимично разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Делимично и уз помоћ правилно чита. Делимично, уз помоћ, је у стању да исказе једноставнију усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.

Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита у мањој мери правилно и уз помоћ наставника. Ученик само уз помоћ наставника може да исказе једноставну усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.

Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик ни уз помоћ наставника не може да исказе једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису

ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.

Оцењивање активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.

Уколико ученик не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање, као ни жељу за напредовањем, оцењује се оценом недовољан (1).

Оцењивање/вредновање пројектних активности вреднује се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и оцењивањем сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

Оцењивање ученика по ИОП-у

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању оцењује се у односу на остваривање циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана или у односу на прилагођене стандарде постигнућа при чему се вреднује и однос ученика према раду и постављеним задацима/захтевима предмета у складу са његовим способностима.

Оцењивање ученика по ИОП-у 1 се врши на основу ангажовања и степена остварености постојећих стандарда и очекиваних исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања уколико је то индивидуалним планом предвиђено.

Оцењивање ученика по ИОП-у 2 се врши на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Вредновање је усмерено на подстицање ученика на активно учествовање у настави и ваннаставним активностима, развијању његовог самопоуздања и осећаја напредовања.

При евалуацији ученика који раде по ИОП-у, примењује се индивидуални приступ у сарадњи са педагошком службом школе.

Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа. Основни циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу с хуманистичким опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета. -Општи образовни циљеви наставе ликовне културе: -Стицање теоретских знања о светској и националној традицији и уметничком наслеђу (дела, аутори, епохе и стилови), теорије ликовне уметности, различитим областима ликовне уметности и технологији ликовних материјала. -Унапређивање ликовног језика ученика (ликовни елементи и њихови односи) кроз самосталан практични рад. -Оспособљавање ученика за самостално ликовно изражавање и стварање класичним и савременим ликовним материјалима и техникама. -Формирање естетских критеријума ученика и оспособљавање за самосталну анализу и естетско процењивање у природи, уметничким делима, сопственим ликовним радовима и радовима других. -Подстицање ученика да повезују стечена знања и вештине са осталим наставним садржајима, чиме се омогућава трансфер учениковог знања из једне области у другу, -Подстицање ученика за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу и будућим занимањима. -Општи васпитни циљеви наставе ликовне културе: -Развијање и унапређивање креативности као компоненте личности. -Развијање и унапређивање еманципације и социјализације ученика, емпатије, толеранције и хуманих ставова. -Оспособљавање ученика за комуникацију ликовним медијима. -Развијање и унапређивање воље, пажње, доследности у раду, корисних навика и критичности. -Формирање свести о сопственом бићу, потребама и могућностима задовољавања тих потреба кроз креативан рад. -Развијање поштовања према свим запосленима у школи и свим ученицима. -Развијање и унапређивање посматрања, опажања, визуелног мишљења, дивергентног мишљења, интелигенције, емоцијемаште, моторике, координације ока и руке	

	-Мотивисање ученика да доприносе естетском и културном начину живљења у свом природном и друштвеном окружењу.
Кључни појмови садржаја предмета:	Ритам, линија, облик, визуелно споразумевање-комуникација, дизајн, културно наслеђе, уметничка дела, установе културе, музеји, галерије, кустос, галериста, колекционар, ликовне технике и материјали, ликовни уметници.

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
РИТАМ	Ученик: – опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; – гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; – разматра, у групи, како је учио/-ла о визуелном ритму и где та знања може применити;	–Појам ритма, ритам у структури природних и вештачких материјала, –Врсте ритма, правилан и неправилан ритам, спонтани и слободни ритам, –Ритам као принцип компоновања, –Слободно ритмичко компоновање. –Манастир Хиландар на Светој гори у Грчкој - пример српског уметничког наслеђа.	–Активности наставника Пише наслов на табли и објашњава нову тему –Наводи примере и црта на табли. –Подстиче и усмерава ученике на размишљање и развијање маште –Разговара са ученицима –Подстиче ученике на креативност –Охрабрује ученике у раду – Обилази ученике док раде –Усмерава ученике, развија ,партнерски однос кроз групни рад. –Подстиче ученике у коришћењу различитих техника Активности ученика Постављају питања,учествују у разговору. –Исказују своје мишљење. –Цртају, обликују,сецкају, боје и сређују радни простор. –Активно учествују у раду Планиране методе рада су монолошка, дијалошка и демонстративна метода. Облик рада је фронтални,	Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема Сарадња.	Сви наставни предмети. Српски језик, историја, географија, биологија, музичка култура и физичко васпитање, веронаука, енглески језик, хемија, физика и други наставни предмети.

	– направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;		индивидуални и групни.		
ЛИНИЈА	Ученик: – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог;	-Линије у природи и свету око нас, тачка, -Својства и врсте линија, карактер линија, -Композиција 8, Василиј Кандински, пример, -Контурне, текстурне и структурне линије, -Мадона и дете, Анри матис, пример, -Положај и кретање линија, Крик, Едвард Мунк, пример, -Линија као главни елеменат цртежа, -Врсте цртежа (студија, кроки, скица), -Уметнички цртеж - дечији цртеж, -Стари човек чита, Винсент Ван Гог, -Цртање различитим материјалима(графитн а оловка, угљен,	МЕТОДЕ рада монолог, дијалог и демонстрација Облик рада фронтални, индивидуални и групни 1. Вербално-текстуалне методе као начин комуникације користе реч и деле се у у три групе-молошка метода, дијалогска метода и метода рада са текстом. 2. Показивачке методе подразумевају методу илустрације и демонстрације одређених предмета, појава и процеса и ослањају се на чулно, а посебно на визуелно опажање. 3. Метода сазнавања кроз праксу подразумева реализацију практичних задатака ради формирања и усавршавања вештина, и навика како би се ученици оспособили за самостални рад. 4. Откривачка и проблемска метода имају утицаја на много шире димензије		Наставник ликовне активности организује тако да се оне преплићу и повезују са осталим садржајима (посебно уметничким). Креативност, као битно обележје понашања, учења и изражавања, заступљена је у свим областима, а њеном развоју нарочито погодују стваралачке активности. Зато је потребно повезати све

	– разматра, у групи, како је учио/-ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – исказе своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности;	сепија-сангвин, фломастер, оловка у боји, савремена средства за цртање, дигитална табла и оловка за цртање, цртање светлом, суви и востани пастел, зграфито, туш и мастило, лавирани туш), -Колаж. -Уметничко наслеђе праисторија, Лепенски вир и Старчево, Винчанска култура, Кличевачки идол, Алтамира и Ласко.	ученикове личности-Изграђивање когнитивног стила, посебно оспособљавање за самообразовање, подстицање интелектуалне аутономије, дивергентно мишљење, оригиналност, индивидуалност, иницијативу, склоност ка трагању за новинама и експериментисању- што представља основу за стваралачке активности у процесу ликовног васпитања и образовања		активности ученика у процесу учења и поучавања.
ОБЛИК	Ученик: – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/-ла жељени тон;	-Облици у природи, -Карактеристике и врсте облика, -Правилни и неправилни облици, -Боја, текстура и структура облика, -Величина и однос облика у простору, -Статични и динамични облици, -Светлост као услов за опажање облика, -Обликовање и преобликовање, -Рециклажа, -Орнамент - појам и врсте орнамента,	ОБЛИЦИ РАДА Облици рада представљају организацију и начин активности актера у настави - ученика и наставника. Они подразумевају међусобни однос наставника и ученика у одређеним васпитно-образовним ситуацијама. Основни облици рада који се примењују у ликовном васпитању и образовању јесу - 1. индивидуални рад, 2. фронтални (колективни) рад, 3. рад у пару, 4. групни рад, 5. тимски рад, 6. домаћи рад,		Сви наставни предмети. -Географија, -Биологија, -Српски језик, -Математика, -Музичка култура, -Физичко васпитање, Информатика ...

	– обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је учио/-ла о облицима и где та знања примењује; – исказе своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;	-Одлике орнамента - симетричност, ритмичност и прецизност. -Пиротски ћилим. -Дводимензионални и тродимензионални облици. -Хенри мур, пример. -Говор маске, -Груписање облика у равни или простору, илузија простора, недоглед, линија хоризонта, -Планови слике, -Перспектива, -Додиривање, прожимање, преклапање и усецање облика, -Однос величина облика, канони, контраст величина, карикатура, -Пропорције, -Симерија, равнотежа, асиметрија. -Микросвет и макросвет. -Ликовне технике и материјали - сликање (водена боја и акварел, темпера и гваш, акрилна боја, уљана боја, ал-фреско, ал-секо, мозаик, витраж),	7. екскурзије, 8. и ваннаставне активности. Методе. У ликовном васпитању и образовању постоје: вербално-текстуална метода, показивачка метода, метода сазнавања кроз праксу, откривачка и проблемска метода. Евалуација остварених резултата самовредновање наставника. Бележећи запажања о току часа, наставник прати развој ученика, анализира и процењује њихове резултате и активности у процесу ликовног изражавања - за шта су се посебно интересовали, којим је ученицима потребно више индивидуалног подстицаја и слично. Евалуација остварених планираних циљева/исхода полази од следећих питања: 1.Шта смо овом активношћу желели да постигнемо? 2.Који су били очекивани исходи у односу на циљеве и њихову оствареност? 3.Који су били предуслови за учење, како смо их повезали и активирали претходна знања? 4.Да ли смо ратвијали и друге компетенције- знања из других предмета, интеркултуралну компетенцију? 5.Којим смо активностима омогућили учење овог садржаја? 6.Да ли је било могуће применити		
--	---	--	--	--	--

		-Мурал. -Ликовне технике и материјали - вајање,	учење у задацима - проблемски приступ? 7.Који су то мотивациони фактори покренули код ученика стваралачки процес (искуство+доживљај)? 8.Да ли смо одредили методе и облике рада који одговарају датом садржају и типу часа и које смо наставне материјале укључили? 9.Како проверавамо напредак ученика кроз материју и успешно решавање задатака? 10. Како смо индетификовали креативност и вредновали креативност? 11.Портфолио или мапа радова подразумева материјале који омогућавају праћење и формативно оцењивање ученичких постигнућа. То су најчешће продукти ликовних активности, али и писмени радови, електронски материјали, пројектни задаци и слично.		
ВИЗУЕЛНА КОМУНИКАЦИЈА	Ученик: – пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; – обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и	-Појам вербалне и невербалне комуникације, -Облици визуелне комуникације, -Симбол, знак, пиктограм, -Стилизација, -Дизајнер, -Реклама, -Илустрација, -Илустратор, -Емотикон, -Ида Ћирић, наша	Методе. У ликовном васпитању и образовању постоје: вербално-текстуална метода, показивачка метода, метода сазнавања кроз праксу, откривачка и проблемска метода. Индивидуални рад подразумева рад наставника с једним учеником, при чему ученици могу радити истовремено исте задатке, или задатке прилагођене индивидуалним могућностима и интересовањима. Добре стране су оснаживање индивидуалних		Сви наставни предмети. -Географија, -Биологија, -Српски језик, -Математика, -Музичка култура, -Физичко васпитање, Информатика ...

	визуелном комуникацијом; – тумачи једноставне визуелне информације; – објасни зашто је наслеђе културе важно. Исходи представљају операционализацију компетенција ученика кроз различите активности у настави које су мерљиве и видљиве. У настави, специфични исходи се одређују за сваку наставну тему/јединицу, а у складу с компетенцијама ученика, циљевима, програмским садржајима и активностима.	позната илустраторка.	потенцијала ученика, подршка даровитим или ученицима с посебним потребама. Због природе наставе ликовне културе индивидуални облик рада је доминантан и веома заступљен у ликовном васпитању и образовању		
--	---	-----------------------	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Велика индивидуализација наставе на сваком часу према условима у сваком одељењу; Сваког ученика треба третирати као јединствену личност која се развија, која се испољава у својој сложености кроз продукте стваралаштва, због чега критеријуми њиховог процењивања не могу бити само естетски.
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Вршњачка подршка и помоћ у савладавању програмских садржаја када раде на хамеру и слично.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

*Индивидуализација и одмереност према узрасту. Наставник у васпитно-образовном раду поштује индивидуалност ученика и ученица. Такође шири и обочађује ликовни сензибилитет свих ученика уз обавезно уважавање индивидуалних специфичности. Не може се тражити од ученика више него што он може да постигне, већ се захтеви постављају тако да стимулишу његов напор у решавању проблема како би напредовао у развоју. Наставник уводи ученика у „зону наредног развоја„. Битно је уважити чињеницу да је ликовни развој код свих ученика исти, али да је темпо и ниво њиховог личног развоја различит.

*Слобода ликовног изражавања, Наставник подстиче слободни и креативни израз ученика без наметања готових шема и шаблона, али уз благо усмеравање и уважавање како природе ликовне уметности тако и индивидуалних специфичности сваког ученика.

*Ваннаставне активности подразумевају додатни рад с посебно заинтересованим ученицима који је обогашћен васпитно-образовним садржајима. Ликовне групе или секције формирају се у оквиру школе. Приступ оваквим групама треба да се омогући сваком ученику који показује иницијативу и заинтересованост, а не само талентованим појединцима према избору наставника.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
РИТАМ	– ЛИК.ОО.О.1.1. Повезују материјале и прибор са традиционалним техникама визуелних уметности које користе у раду. – ЛИК.ОО.О.1.3 Објашњавају на који начин визуелна уметност доприноси очувању животне средине. – ЛИК.ОО.О.1.4. Описују основне карактеристике занимања у визуелним уметностима.	– ЛИК.ОО.С.1.1. Објашњавају примену принципа компоновања, пропорција, планова и перспективе у обликовању дела визуелних уметности. – ЛИК.ОО.С.1.2. Објашњавају комуникативну функцију визуелних уметности и њен потенцијал да утиче на друштво и појединце. – ЛИК.ОО.С.1.3. Објашњавају начин коришћења различитих садржаја као подстицај за развијање креативних идеја наводећи примере из сопственог искуства. – ЛИК.ОО.С.1.4. Објашњавају значај визуелних уметности за културни	– ЛИК.ОО.Н.1.1. Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним уметностима. – ЛИК.ОО.Н.1.2. Повезују водеће визуелне уметнике и њихова најпознатија дела смештајући их у одговарајућу епоху и друштвени контекст. – ЛИК.ОО.Н.1.3. Наводе примере повезаности визуелних уметности, других врста уметности и наука.

		идентитет, лични развој и развој локалне и шире заједнице. – ЛИК.ОО.С.1.5. Повезују карактеристичан археолошки налаз са локалитетом и експонат са врстом музеја.	
ЛИНИЈА	– ЛИК.ОО.О.2.1. Истражују, у стваралачком раду, изражајне могућности традиционалних материјала, алата, техника и савремених уређаја који се користе за обликовање визуелних садржаја. – ЛИК.ОО.О.2.2. Обликују ликовне радове и импровизовани прибор од материјала за рециклажу и употребљених предмета и амбалаже. – ЛИК.ОО.О.2.3. Идентификују уметничка занимања и продукте/дела визуелних уметности које уочавају у различитим ситуацијама.	– ЛИК.ОО.С.2.1. Примењују плански основна знања о ликовним елементима, принципима компоновања, пропорцијама, плановима и перспективи приликом обликовања ликовних композиција. – ЛИК.ОО.С.2.2. Обликују визуелне садржаје који изражавају позитивне поруке и мотивишу друге. – ЛИК.ОО.С.2.3. Користе природу, уметничка дела и разноврсне текстуалне, аудио и аудио-визуелне садржаје као подстицај за стварање оригиналних ликовних радова. – ЛИК.ОО.С.2.4. Самостални или у сарадњу са другима истражују културне ресурсе у локалној и широј заједници.	– ЛИК.ОО.Н.2.1. Анализирају форму и садржај уметничког дела према одабраним критеријумима. – ЛИК.ОО.Н.2.2. Користе релевантне изворе за истраживање и селектовање података и информација на матерњем и страном језику. – ЛИК.ОО.Н.2.3. Смишљају једноставне интердисциплинарне пројекте који обједињују различите врсте уметности или уметност и науку.
ОБЛИК	– ЛИК.ОО.О.3.1. Изражавају своје идеје, осећања и машту користећи одабране традиционалне технике и савремене уређаје и алате за обликовање визуелних садржаја. – ЛИК.ОО.О.3.2. Указују на улогу визуелне уметности у очувању	– ЛИК.ОО.С.3.1. Тумаче садржај ликовних дела и визуелних информација са којима се срећу у различитим ситуацијама. – ЛИК.ОО.С.3.2. Описују усмено свој рад и естетски доживљај уметничких дела, дизајна, природе и урбане	– ЛИК.ОО.Н.3.1. Активно траже места и изворе где могу додатно проширити знања и интересовања и развијати одабране вештине. – ЛИК.ОО.Н.3.2. Подстичу друге да се активно укључе у културни и уметнички живот заједнице.

	животне средине у различитим животним и радним ситуацијама. – ЛИК.ОО.О.3.3. Разматрају избор средње школе и/или будућег занимања у односу на своја интересовања и способности изражавања техникама визуелних уметности.	средине користећи примерене и јасне реченице и изразе. – ЛИК.ОО.С.3.3. Уважавају различитост у естетским доживљајима и начинима визуелног изражавања испољавајући разумевање и емпатију. – ЛИК.ОО.С.3.4. Активно и аргументовано предлажу посете установама културе или уметничким манифестацијама. – ЛИК.ОО.С.3.5. Самостално или у сарадњи са другима реализују једноставне ликовне пројекте који промовишу културу и уметност локалне или шире заједнице.	– ЛИК.ОО.Н.3.3. Обликују презентације водећи рачуна о ауторским правима и безбедности током рада на интернету и приликом преузимања садржаја са интернета.
ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	– ЛИК.ОО.О.1.1. Повезују материјале и прибор са традиционалним техникама визуелних уметности које користе у раду. – ЛИК.ОО.О.1.2. Описују функцију основних алатки у одабраним дигиталним уређајима и апликацијама за цртање, обраду фотографија и анимацију. – ЛИК.ОО.О.1.3. Објашњавају на који начин визуелна уметност доприноси очувању животне средине. – ЛИК.ОО.О.1.4. Описују основне карактеристике занимања у визуелним уметностима.	– ЛИК.ОО.С.1.1. Објашњавају примену принципа компоновања, пропорција, планова и перспективе у обликовању дела визуелних уметности. – ЛИК.ОО.С.1.2. Објашњавају комуникативну функцију визуелних уметности и њен потенцијал да утиче на друштво и појединце. – ЛИК.ОО.С.1.3. Објашњавају начин коришћења различитих садржаја као подстицај за развијање креативних идеја наводећи примере из сопственог искуства. – ЛИК.ОО.С.1.4. Објашњавају значај визуелних уметности за културни идентитет, лични развој и развој	– ЛИК.ОО.Н.1.1. Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним уметностима. – ЛИК.ОО.Н.1.2. Повезују водеће визуелне уметнике и њихова најпознатија дела смештајући их у одговарајућу епоху и друштвени контекст. – ЛИК.ОО.Н.1.3. Наводе примере повезаности визуелних уметности, других врста уметности и наука.

	локалне и шире заједнице. – ЛИК.ОО.С.1.5. Повезују карактеристичан археолошки налаз са локалитетом и експонат са врстом музеја.	
--	---	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивања

- однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);
- однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...);
- однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...);
- разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...);
- повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...);
- оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...);
- организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...);
- вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...);
- употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму).

Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка.

Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:

1) ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су

утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5);

2) ученик који ostvaruje значajan napredak у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);

3) ученик који ostvaruje napredak у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);

4) ученик који ostvaruje минималан napredak у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2);

5) ученик који не ostvaruje минималан napredak у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	
Кључни појмови садржаја предмета:		

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ЧОВЕК И МУЗИКА	– наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; – објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; – искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; – реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз	Човек у праисторији Улога музике у првобитном друштву. Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања). Магијска моћ музике. Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес. Покрет: порекло плеса. Слушање/доживљај	- усвајање фолклорних игара из Србије ученици усвајају нова знања и вештине, а кроз заједничку активност уче се међусобном поштовању, равноправности и сарадњи. Непосредно окружење – фискултурна сала. Гугл учионица – видео материјал https://youtu.be/p8kP5xU-Nok	Сарадња и учење	Физичка култура Ликовна култура

	музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма ; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);	ритма телом. Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек Антике Божанска природа музике: – митолошка свест античког човека; – музички атрибути богова; – музика и држава. Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама. Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим. Појава првих нотација, пентатоника.			
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	– класификује инструменте по начину настанка звука;	Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани.	Рад у пару и самосталан рад, истраживање допадања и недопадања, Непосредно окружење – музички	Естетичка, Дигитална и компетенција за сарадњу и	Ликовна култура

	– опише основне карактеристике ударалки; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;	Ударалке – настанак, првобитни облик и развој. Ритмичке ударалке као најједноставнија група инструмената. Мелодијске ударалке.	кабинет. Израда ритмичких инструмената	комуникацију.	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– изражава се покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна	Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа. Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича.	Ученик усменим путем износи своје мишљење, осећања и ставове о лику и делу Светог Саве. Непосредно окружење – хол школе изложба слика и светосавска приредба. Гугл учионица – додатни материјал https://youtu.be/DdsDBmUnLtE	Комуникација и Естетичка компетенција	Српски језик и Веронаука

	музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона;				
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике и извођење; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина;	Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима.	Ученик усменим путем изражава мишљење и ставове о тексту песме „Сад зиме више нема“. Непосредно окружење – музички кабинет. Гугл учионица – истраживачки задатак на одабрану тему	Естетичка и компетенција за учење	Географија

		Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста. Извођење дечијих, народних и уметничких игара. Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом.			
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	– комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката.	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива.	Ученици креирају и стварају мелодију на задати текст помоћу виртуелне клавијатуре. Непосредно окружење – кабинет за информатику. Гугл учионица – ученици шаљу аудио запис.	Дигитална компетенција –	Информатика

		Импровизација мелодије на задати текст; Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Израда једноставних музичких инструмената. Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.			
--	--	--	--	--	--

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
ЧОВЕК И МУЗИКА	МУЗ.00.О.1.2. МУЗ.00.О.3.2. МУЗ.00.О.3.5.	МУЗ.00.С.1.2. МУЗ.00.С.2.1. МУЗ.00.С.3.2. МУЗ.00.С.3.4.	МУЗ.00.Н.1.3 МУЗ.00.Н.1.4. МУЗ.00.Н.2.1.
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	МУЗ.00.О.1.3. МУЗ.00.С.1.4. МУЗ.00.С.2.3. МУЗ.00.О.3.4.		
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	МУЗ.00.О.2.3. МУЗ.00.О.3.1. МУЗ.00.О.3.3.	МУЗ.00.С.1.4. МУЗ.00.С.1.5. МУЗ.00.С.2.3. МУЗ.00.С.2.5. МУЗ.00.С.3.1. МУЗ.00.С.3.3. МУЗ.00.С.3.4.	МУЗ.00.Н.1.2. МУЗ.00.Н.1.3. МУЗ.00.Н.1.4
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	МУЗ.00.О.3.1. МУЗ.00.О.3.4. МУЗ.00.О.2.2.	МУЗ.00.С.3.2. МУЗ.00.С.2.7.	МУЗ.00.Н.1.1. МУЗ.00.Н.1.3 МУЗ.00.Н.3.1. МУЗ.00.Н.3.2.

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО		МУЗ.ОО.С.2.6.	МУЗ.ОО.Н.3.1. МУЗ.ОО.Н.3.2.
---------------------------------	--	---------------	-----------------------------

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.

Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.

Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.

Оцена одличан 5

Ученик веома успешно савладава теоријско знање, показује висок степен ангажовања на часу, самостално излаже своје ставове кроз дискусије, примењује и повезује знање стечено на часу кроз савремене и актуелне теме у савременој музици и уметности.

Оцена врло добар 4

Ученик је у великој мери успео да савлада градиво, показује висок степен ангажовања на часу, сам доноси закључке и повезује знање са животним темама, уз минималну помоћ наставника.

Оцена добар 3

Ученик у довољној мери савладава теоријско знање, показује средњи степен ангажовања на часу, уз помоћ наставника повезује стечено знање са животним темама.

Оцена довољан 2

Ученик остварује минималан напредак у савладавању теоријског знања, показује низак степен ангажовања на часу, уз помоћ наставника доноси закључке и повезује градиво.

Оцена недовољан 1

Ученик не показује ангажовање на часу, нити жељу да уз помоћ наставника напредује.

Музичирање

Оцењује се у складу са могућностима ученика и ангажовањем. У оцену улази више музичких елемената – осећај за ритам, свирање на неком од инструмената Орфовог инструментаријума, тактирање, извођење песама самостално/у групи, муз. писменост.

Оцена одличан 5

Ученик самостално изводи песму (певањем или свирањем), са свим елементима музичке изражајности, способан је да анализира песму (текст, мелодију) и образлаже своја запажања, слушно уме да препозна одређене примере муз. литературе, показује висок степен ангажовања и има жељу да напредује.

Оцена врло добар 4

Ученик самостално изводи песму, са одређеним елементима муз. изражајности, уз минималну помоћ наставника анализира песму, слушно препознаје већину муз. примера, има жељу да напредује.

Оцена добар 3

Ученик је у стању да изведе одређене делове песама, уз помоћ наставника анализира песму и препознаје ритам, слушно препознаје поједине композиције, познаје елементе муз. писмености, али их не повезује правилно, нема жељу да напредује.

Оцена довољан 2

Ученик искључиво уз помоћ наставника изводи и анализира одређене делове песме, има минимално знање везано за основне елементе муз. изражајности и писмености, слушно уз помоћ наставника препознаје одређени инструмент у композицији, не труди се и нема жељу да напредује.

Оцена недовољан 1

Ученик није у стању ни уз помоћ наставника да изведе одређене делове песме, не познаје основне елементе муз. изражајности и писмености, не труди се и нема жељу да напредује.

Активност на часу

Активност ученика се прати током целе школске године: труд, залагање, интересовање, ангажовање на часу, учествовање у дискусијама, напредак, постигнуће. У оцену улази рад из свеске, тимски рад на пројектима/презентацијама, музичко изражавање ученика, начин излагања на задату тему.

Предмет: ИСТОРИЈА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Ученици учењем историје: стичу знања о прошлости и садашњости и развијају вештине и ставове; оспособљавају се да ефикасно и одговорно комуницирају о историјским и другим темама у различитим ситуацијама школског и ваншколског окружења; развијају основне аналитичке вештине неопходне за критичко сагледавање савременог света, његових историјских корена и актуелних цивилизацијских токова. Настава историје омогућава ученицима: овладавање основним научним принципима у истраживању и њиховој даљој примени у различитим ситуацијама, као и да, посредством специфичних историјских знања и вештина, комуникације на матерњем, али и употребом страних језика, пре свега у претраживању извора и информација на интернету, развијају лични и групне идентитете (национални, државни, европски). Настава и учење историје припрема ученике за одговорно учешће у демократском друштву брзих политичко-социјалних, технолошких и економских промена, оспособљава их да самостално, као и кроз удруживање и сарадњу, развијају способност комуникације и да на креативан и предузимљив начин доприносе да се, у складу са узрастом, одговори на савремене изазове на локалном, регионалном, европском и глобалном нивоу. Учење историје: омогућава упознавање са историјским и савременим променама и изградњу историјске свести утемељене у резултатима историјске науке; подстиче изградњу демократских вредности које подразумевају поштовање људских права, исказивање иницијативе и проактивног приступа у унапређивању интеркултуралног дијалога и сарадње, одговорног односа према разноврсној културно- историјској баштини, као и толерантности према другачијим ставовима и погледима на свет.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Историјски извори, хронологија, историја, век, деценија, миленијум, ера, архив, музеј, ватра, точак, друштво-род, праисторија, винча, лепенски вир, камено, метално доба, лфавет, роб, стари исток, стари завет, хамурабијев законик, пирамида, месопотамија, египат стари век, држава, друштво, монотеизам, политеизам, писмо, јудазам, демократија, ои, мит, илијада, грчко-персијски ратови, позориште, филозофија, држава, атина, хеленистичка култура, александар македонски, република, ханибал, хришћанство, исус христос, библија, рим, римско наслеђе на тлу србије, константин велики, римско наслеђе уопште, робовласништво, рим-константинопољ	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
Основи проучавања	- Ученици класификују историјске изворе и	Појам прошлости и историја као наука	Комбиновање различитих врста	Рад са подацима и информацијама	-Веронаука: моћи да

прошлости	описују њихову улогу у реконструкцији прошлости; -Именују раздобља прошлости, историјске периоде и уређују их према хронолошком редоследу; - Ученици разумеју различита значења појма историја и објашњавају повезаност историје са другим наукама (археологија, географија, хронологија) и резултатима њиховог изучавања; -Користе основне појмове из историје цивилизације: век, деценија, миленијум, ера, праисторија, историја, историјски периоди -Објашњавају значај историје, као наставног предмета и као науке	о прошлости људског друштва. Хронологија – рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају. Проширени садржаји Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.	дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету... Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист. извора на датим примерима Коришћење е-уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др.	- Компетенција за учење -Комуникација	објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру -Географија: Сналажење на карти и поређење модерних и некадашњих граница и осталих географских локација
Праисторија	- Читају податке са карте (Винча, Лепенски вир, реке, мора) и табела (подела праисторије и њене карактеристике);	Основни садржаји Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци).	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитет	Рад са подацима и информацијама Комуникација Естетичка компетенција; Компетенција за	– музичко: – Представљају кључне карактеристике одређеног музичког

	- Издавају, у изворима информација (нпр. пећинско сликарство, уџбеник одабрани текстови, слика ватре, точка, карикатура), табела (подела и карактеристике праисторијских периода), податке који су кључни за тему на којој раде; - Издавају репрезентативне примере културно-историјског наслеђа сопственог (Винча, Лепенски вир, Рудна глава) народа -Користе основне појмове из историје цивилизације у излагању историјске наратије у образовном и свакодневном контексту (подела прошлости, подела праисторије, Винча, Лепенски вир, ватра, точак, писмо) -Процењују значај историјских појава (ватра, точак, писмо, земљорадња, сточарство, занатство) и повезују их са одговарајућим	Подела праисторије (камено, метално доба). Проширени садржаји Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча, Рудна глава...)	а (Ласко,Алтамира, Винча, Лепенски вир),ППТ, видео материјали,пројектна настава. Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија-Дунав, Винча, Лепенски вир; ликовно скулптуре Лепенског вира и Винче, музичко васпитање бубњеви, верска настава постанак човека, грађанско васпитање-подела друштва по својини. Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања... Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву или видео материјал Коришћење е - уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова-квизова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ,	учење;	стила/ правца у контексту друштвено-историјских прилика. – ликовно: Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним уметностима. -географија: Уочавају утицај средине и климе на живот људи у праисторији -биологија: уочавају повезаност људских заједница и појединаца са утицајима из природе
--	--	---	--	---------------	---

	хронолошким и просторним оквиром;		домаћих задатака и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
Стари исток	- Користи основне историјске појмове: Египат, Месопотамија, Феникија алфавит, Вавилон-Хамураби Хамурабијев законик; Јудаизам-Библија, Мојсије, Јевреји, Јерусалим; - Планирају и спроводе истраживање на одређену тему: мит о постанку света, Вавилонској кули, Мојсију, Давиду и др. - Ученици издвајају специфичности појмова из историје цивилизације (монотеизма-политеизма, Јудаизма, Јевреји, Мојсије, Библија, алфавит, Јерусалим, Месопотамија, Египат, пирамиде) и повезују их са појмовима из других наставних предмета: веронаука; географија, математика и др. -Читају податке са карте, из	Основни садржаји Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока. Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писма, пирамиде) и музичко васпитање, верска настава- политеизам, Јудаизам Јевреји, Мојсије; грађанско васпитање- однос владара и поданика... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот- подизање пирамида, опис Вавилонa, Библијске приче о Мојсију, Давиду и Соломону, Сумерски ђак о школи...) Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког	Рад са подацима и информацијама Комуникација Естетичка компетенција; Компетенција за учење;	– српски: . Примењују стратегије читања и разумевања прочитаног. – географија:. Очитавају податке са графикана, табела и тематских карата. – ликовно: Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним уметностима. – веронаука: моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и култура Старог века – веронаука:

	графикона шема друштвене лествице; -Издајају репрезентативне примере културно-историјског наслеђа других народа: алфавет, пирамиде, Библија, Хамурабијев законик, Јудаизам; - Доводе у везу и објашњавају међусобни утицај географских карактеристика, друштвених и културних појава: Источно Средоземље, велике реке: Тигар, Еуфрат, Нил и настанак држава.	(математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...). Проширени садржаји Специфичности египатске религије. Специфичности религија цивилизација Месопотамије. Основне одлике јудаизма. Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина)	материјала: карикатура, илустрација (пирамиде, хијероглифи, клинасто, алфавет, слике различитих друштвених група), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е - уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова-квизова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		моћи да разликује Стари и Нови завет и моћи да преприча библијски опис давања десет Божијих заповести Мојсију – музичко:– Представљају кључне карактеристике одређеног музичког стила/ правца у контексту друштвено-историјских прилика.
Античка Грчка	- Користи основне историјске појмове: Античка Грчка, демократија, Александар Македонски, хеленизам, позориште, Зевс, Атина, Спарта, Маратон,	Основни садржаји Појам античке Грчке – географске одлике. Најстарији период грчке историје (Минојска	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима:	Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Естетичка компетенција; Компетенција за	-ликовно: Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним

	грађански рат, Александрија библиотека - Планирају и спроводе истраживање на одређену тему; - Ученици издвајају специфичности појмова из историје цивилизације (демократија, грађански рат, Маратон, стубови, епови) и повезују их са појмовима из других наставних предмета: грађанско, физичко, архитектура, веронаука, српски и др. -Читају податке са карте, из мапе ума; Грчка култура и др. -Издавају репрезентативне примере културно-историјског наслеђа других народа: алфабет, светска чуда античког света, позориште, Олимпијске игре, Маратон, демократија, Епови- Илијада и Одисеја, лавиринт, филозофија и др. -Разликују митове, легенде и уметничке представе од историјских чињеница; -	цивилизација). Грчки митови (појам, примери, Ахил, Зевс, Херакле) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат – узроци и последице. Култура и свакодневни живот (религија, Олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, Олимпијске игре). Проширени садржаји Пелопонески рат (ток	географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава политеизам, грађанско васпитање- демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер Илијада, Херодот-Грчко персијски ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битака Александра Македонског, Аријан) Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (Бацач диска, стубови, митски прикази на вазама), шеме друштвене лествиц и мапа ума Грчка култур; ленте времена, питања, ППТ, видео-записи... Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета,	учење;	уметностима -географија: Очитавају по датке са графикона, табела и тематских карата. -српски: Формирају етичке и естетско-емоционалне вредности, развијају емпатију. -грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита -веронаука: моћи да именије неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе Старог века
--	---	--	--	---------------	---

	Разликују узроке од последица кључних догађаја: Грчко-персијски, Пелопонески ратови, Тројански рат, ратовање А. Македонског.	рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Дракон, Перикле, Филип II, Аристотел, Архимед... Грчка митологија, пантеон. Седам светских чуда античког доба	енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова-квизова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
Антички Рим	- Користи основне историјске појмове: Античка Грчка, демократија, Александар Македонски, хеленизам, позориште, Зевс, Атина, Спарта, Маратон, грађански рат, Александрија-библиотека - Планирају и спроводе истраживање на одређену тему; - Ученици издвајају специфичности појмова из историје цивилизације (абецеда, латиница, право) и повезују их са појмовима из других наставних предмета:	Основни садржаји Појам античког Рима – географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства – принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство – појава	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика, коришћење уџбеника. Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд, Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава развој	Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Естетичка компетенција; Компетенција за учење	-ликовно: Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним уметностима -српски: Читају и критички промишљају, издвајају и повезују релевантне изворе и информације, уочавају различите перспективе и

	грађанско, физичко, архитектура, веронаука, српски и др. -Читају податке са карте, из мапе ума; Грчка култура и др. -Издавају репрезентативне примере културно-историјског наслеђа других народа: алфавет, светска чуда античког света, позориште, Олимпијске игре, Маратон, демократија, Епови-Илијада и Одисеја, лавиринт, филозофија и др. -Разликују митове, легенде и уметничке представе од историјских чињеница; - Разликују узроке од последица кључних догађаја: ширење Античког Рима, пропадање Античког Рима, настанак и ширење хришћанства - Објашњавају утицај кључних појава, догађаја, процеса и личности на развој друштва, државе, привреде и културе у прошлости и садашњости:	и ширење. Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије). Проширени садржаји Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...). Римски пантеон. Гладијаторске борбе.	хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење)... Коришћење историјских текстова (Постанак Рима, Пунски ратови, Галски ратови...) и њихова анализа Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова-квизова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др. Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе... Истражује и излаже биографије познатих личности-	гледишта аутора, као и сврху текста. Формирају етичке и естетско емоционалне вредности, развијају емпатију. – грађанско: проналази примере моралних постојања у делима које чита анализира сукобе из различитих углова – веронаука: моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе Старог века – ГЕО.ОО.О.2.3 . Очитавају
--	---	--	---	---

	настанак хришћанства, Константин, Константинопољ		Константин, Исус Христ, Цезар, Ханибал		податке са графикана, табела и тематских карата.
--	--	--	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Основи проучавања прошлости	– ИСТ.ОО.О.1.3. Разликују и именују основне временске одреднице и наводе раздобља прошлости и историјске периоде према хронолошком редоследу. – ИСТ.ОО.О.1.4. Смештају годину у одговарајућу деценију, век, миленијум, еру и рачунају временску удаљеност између догађаја. – ИСТ.ОО.О.2.1. Именују историјске изворе према основној подели и наводе њихову улогу у реконструкцији прошлости. – ИСТ.ОО.О.3.1. Разликују историју као науку, наставни предмет и раздобље прошлости и објашњавају повезаност историје са другим наставним предметима	ИСТ.ОО.С.2.1. Селектују историјске изворе према основној подели и повезују их са местима где се чувају (музеј, архив, библиотека, место постанка)	
Праисторија	– ИСТ.ОО.О.2.3. Проналазе и читају једноставне и	– ИСТ.ОО.С.1.1. Издвајају и описују специфичности	– ИСТ.ОО.Н.1.6. Аргументовано објашњавају, на

	карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте (наведена легенда), табеле. – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава из националне (Лепенски вир и Винча) и опште историје (Африка, Средоземље, Дунав). – ИСТ.ОО.О.1.8. Наводе кључне научно-технолошке изуме (ватра, точак, писмо) и објашњавају њихов значај за развој цивилизације.	основних појмова историјске науке (палеолит, неолит, метално доба, Лепенски вир, Винча) и појмова из историје цивилизације (точак, ватра, писмо)	примерима (ватра, точак, писмо, занатство, земљорадња, сточарство, род), узроке и последице промена које су кроз историју доживљавала друштва, привреде, културе и народи.
Стари исток	– ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе и личности из опште историје: монотеизам, политеизам, Стари Исток, Египат, Месопотамија, Рамзес II, Хамураби, роб-робовласник, пирамида – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и догађаја из опште историје: Стари Исток, Египат, Вавилон Месопотамија, Јерусалим – ИСТ.ОО.О.1.7. Разликују узроке од последица из догађаја из опште историје (проналазак алфабета, ширење држава, писма, Јудаизам, Библија) – ИСТ.ОО.О.1.8. Наводе кључне научно-технолошке изуме (писмо, Јудаизам-монотеизам, Хамурабијев законик) и објашњавају њихов значај за развој цивилизације. – ИСТ.ОО.О.2.3. Проналазе и читају једноставне и карактеристичне	– ИСТ.ОО.С.1.1. Издвајају и описују специфичности основних појмова историјске науке и појмова из историје цивилизације: Стари исток, Месопотамија, монотеизам, политеизам, Јудаизам. – ИСТ.ОО.С.1.2. Повезују основне појмове историјске науке и појмове из историје цивилизације са појмовима из других наставних предмета: пирамида, Јерусалим, Египат, Вавилон, алфабет, Јудаизам и др.	– ИСТ.ОО.Н.2.3. Реконструишу промене на историјско-географском простору поређењем савремених политичких карата са историјским картама других периода: Старог истока ИСТ.ОО.Н.1.1. Наводе и објашњавају специфичности основних појмовима историјске науке и појмова из историје цивилизације, кључних појава, догађаја, процеса и личности из опште историје (политеизам, монотеизам, фараон, пирамида, хамурабијев законик, Библија, алфабет, друштвени положаји и др.)

	историјске информације дате у форми историјске карте (наведена легенда), шеме друштвене лествице		
Античка Грчка	– ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе и личности из опште историје: Атина демократија, Тројански рат-епови Хомер: Илијада и одисеја; ОИ; грађански рат, Грчко-персијски рат (Маратон, Термопили-Леонида); веровања-Зевс – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и догађаја из опште историје: Маратон, Термопили, Спарта, Атина, држава Александра Македонског – ИСТ.ОО.О.1.7. Разликују узроке од последица из догађаја из опште историје – ИСТ.ОО.О.1.8. Наводе кључне научно-технолошке изуме (позориште, еп, историја, ОИ, стубови)) и објашњавају њихов значај за развој цивилизације. – ИСТ.ОО.О.2.3. Проналазе и читају једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте (наведена легенда), мапу ума Грчка култура, ленту времена – ИСТ.ОО.О.3.5. Наводе и примерима илуструју културно-историјско наслеђе сопственог и других народа	– ИСТ.ОО.С.1.1. Издавају и описују специфичности основних појмова историјске науке и појмова из историје цивилизације: Атина, демократија, маратон, Тројански рат, Хомерови епови, А. Македонски – -- ИСТ.ОО.С.1.2. Повезују основне појмове историјске науке и појмове из историје цивилизације са појмовима из других наставних предмета: епови, ОИ, Грчко-персијски ратови, Пелопонески ратови, А. Македонски, Аристотел	ИСТ.ОО.Н.1.1. Наводе и објашњавају специфичности основних појмовима историјске науке и појмова из историје цивилизације, кључних појава, догађаја, процеса и личности из опште историје. – ИСТ.ОО.Н.1.2. Повезују личности, појаве, догађаје и процесе и смештају их у прецизне хронолошке и/или просторне оквире.
Антички Рим	– ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе	– ИСТ.ОО.С.1.1. Издавају и описују специфичности	ИСТ.ОО.Н.1.1. Наводе и објашњавају специфичности

	и личности из опште историје: Цезар, Ханибал, Октавијан, Константин – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и догађаја из опште историје: ширење Античког Рима, Пунски ратови, Римско наслеђе у Србији: Сирмијум, Сингидунум, Наисус, Гамзиград, Виминацијум – ИСТ.ОО.О.1.7. Разликују узроке од последица из догађаја из опште историје – ИСТ.ОО.О.1.8. Наводе кључне научно-технолошке изуме (путеви, Колосеум, терме, Римско право) и објашњавају њихов значај за развој цивилизације. – ИСТ.ОО.О.2.3. Проналазе и читају једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте (наведена легенда), мапу ума Римска култура, ленту времена – ИСТ.ОО.О.3.5. Наводе и примерима илуструју културно историјско наслеђе сопственог и других народа	основних појмова историјске науке и појмова из историје цивилизације: Рим, република, право, римска освајања – ИСТ.ОО.С.1.2. Повезују основне појмове историјске науке и појмове из историје цивилизације са појмовима из других наставних предмета: календар, називи планета, абецеда, латиница, називи места	основних појмовима историјске науке и појмова из историје цивилизације, кључних појава, догађаја, процеса и личности из опште историје: Пунски ратови, Цезар, Октавијан, Константин, Исус Христос – ИСТ.ОО.Н.1.2. Повезују личности, појаве, догађаје и процесе и смештају их у прецизне хронолошке и/или просторне оквире.
--	---	--	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

ШТА ПРАТИМО

Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета и ангажовање ученика у настави. Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и извођење радних задатака и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у задацима, одговоран однос према раду, постављеним настави, сарадњу са другима.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

Оцену одличан (5) добија ученик који:

- у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;
- лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;
- показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

- у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;
- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;
- показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања

Оцену добар (3) добија ученик који:

- у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;
- у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;
- већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;
- у довољној мери критички расуђује;
- показује делимични степен активности и ангажовања

Оцену довољан (2) добија ученик који:

- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;
- у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;
- понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;
- показује мањи степен активности и ангажовања

Недовољан (1) добија ученик који:

- знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;
- не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;
- не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање

ПОСТУПАК И ИСТРУМЕНТИ ОЦЕЊИВАЊА

- Формативно оцењивање:

Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника

- Усмено одговарање
- Редовност доношења домаћих задатака
- Олајн квизови и остли дигитални задаци
- Прегледање свески
- Писане провере
- Ученици дају самопроцену оцене
- Израда разних пројектних задатака: презентација, ленти времена, паноа, есеја, излагања и др.
- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)
- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)
- Сналажење на карти
- Вођење евиденције од стране наставника о:
 - Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)
 - Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)
 - Учешћу на такмичењима
- Посета културно-историјским институцијама и догађајима
- Несебичном пружању помоћи другим ученицима
- Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања

Предмет: ГЕОГРАФИЈА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Географија, васиона, Земља	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
1.Човек и географија	Повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом;- на примерима покаже значај учења. географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи	Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитал. -Одговоран однос према околини -Решавање проблема.	Историја, биологија
2. Васиона	- разликује појмове васиона, галаксија, Млечни	Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде,	Комбиновање различитих врста дидактичког	Компетенција за учење	Историја, биологија

	пут, Сунчев систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	сазвежђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори.	материјала: илустрација, шема, графикона, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.	-Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Решавање проблема	
3. Планета Земља 1.Облик Земље и структура њене површине	- помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;	Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална	Историја, биологија
2.Земљина кретања	- разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; - повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље;	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције:	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а	Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетика	Историја, биологија

	- повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;	неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.	потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.		
3. Унутрашња грађа и рељеф земље	- разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; - помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији; - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; - опише процес вулканске ерупције и њене последице; - помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; - помоћу карте, цртежа и	Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне. Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина. Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.	Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Одговоран однос према околини -Решавање проблема	Историја, биологија

	мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови)	негативни утицаји).			
4. Ваздушни омотач Земље-Атмосфера	- наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликује појам времена од појма клима; - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; - наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне	Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Одговоран однос према околини -Решавање проблема -Одговоран однос према здрављу	Историја, биологија

	температуре и падавине, град, гром, олуја);				
5. Воде на Земљи	- уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - наведе и опише својства морске воде; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;	-Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје). Воде на копну: пољемне воде и извори, реке, језера и ледници. Човек и вода - поплаве и бујице, заштита вода од загађења	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима.	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Одговоран однос према околини -Решавање проблема -Одговоран однос према здрављу	Историја, биологија
6. Биљни и животињски свет на Земљи	- помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет	Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, Увођење ученика у главне	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална	Историја, биологија

у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи.		појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика тестови, видео записи са питањима	-Естетичка -Одговоран однос према околини -Решавање проблема -Одговоран однос према здрављу	
--	--	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:
-просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
-што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
-размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
-коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
-и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
1. ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	– ГЕО.ОО.О.1.1. Објашњавају својим речима предмет проучавања географије – ГЕО.ОО.О.1.4. Класификују Земљине сфере и њихове елементе на основу главних физичко-географских одлика.	– ГЕО.ОО.С.1.1. Процењују повезаност географије са осталим природним и друштвеним наукама у истраживању просторних феномена.	
2. ВАСИОНА	– ГЕО.ОО.О.1.2. Упореджују небеска тела на основу положаја, физичких и хемијских особина. – ГЕО.ОО.О.2.1. Илуструју цртежом, скицом или моделом положај небеских тела у Сунчевом систему.	ГЕО.ОО.С.2.1. Утврђују односе величина и положаје планета на основу израђеног сопственог модела Сунчевог система.	– ГЕО.ОО.Н.1.1. Изводе закључке о утицајима појава у Сунчевом систему на географски омотач Земље.
3. Планета Земља 1.Облик Земље и	– ГЕО.ОО.О.1.4. Класификују Земљине сфере и њихове елементе на основу	– ГЕО.ОО.С.1.2. Објашњавају облик, димензије и кретања	– ГЕО.ОО.Н.1.1. Изводе закључке о утицајима појава у Сунчевом

структура њене површине	главних физичко-географских одлика.	Земље и њихове последице.	систему на географски омотач Земље.
2.Земљина кретања	– ГЕО.ОО.О.1.2. Упоредују небеска тела на основу положаја, физичких и хемијских особина	– ГЕО.ОО.С.1.2. Објашњавају облик, димензије и кретања Земље и њихове последице. – ГЕО.ОО.С.2.2. Демонстрирају Земљина кретања и њихове најважније последице помоћу глобуса и других модела.	– ГЕО.ОО.Н.1.1. Изводе закључке о утицајима појава у Сунчевом систему на географски омотач Земље.
3. Унутрашња грађа и рељеф земље	– ГЕО.ОО.О.1.4. Класификују Земљине сфере и њихове елементе на основу главних физичко-географских одлика. ГЕО.ОО.О.2.6. Уз помоћ апликација инсталираних на паметним телефонима и другим ИКТ уређајима одређују свој апсолутни и релативни положај	– ГЕО.ОО.С.1.4. Доводе у везу географске објекте са географским појавама у Земљиним сферама	– ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.
4. Ваздушни омотач Земље- Атмосфера	– ГЕО.ОО.О.1.4. Класификују Земљине сфере и њихове елементе на основу главних физичко-географских одлика. – ГЕО.ОО.О.1.5. Дефинишу појам природних непогода. – ГЕО.ОО.О.2.2. Очитавају вредности температуре ваздуха, ваздушног притиска и количине падавина помоћу аналогних и дигиталних мерних инструмената.	– ГЕО.ОО.С.1.4. Доводе у везу географске објекте са географским појавама у Земљиним сферама ГЕО.ОО.С.2.4. Изводе закључке о метеоролошким појавама на основу резултата мерења климатских елемената у географској средини.	– ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.

5. Воде на Земљи	– ГЕО.ОО.О.1.4. Класификују Земљине сфере и њихове елементе на основу главних физичко-географских одлика.	– ГЕО.ОО.С.1.4. Доводе у везу географске објекте са географским појавама у Земљиним сферама	– ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.
6. Биљни и животињски свет на Земљи	– ГЕО.ОО.О.1.4. Класификују Земљине сфере и њихове елементе на основу главних физичко-географских одлика.	– ГЕО.ОО.С.1.4. Доводе у везу географске објекте са географским појавама у Земљиним сферама	– ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Критеријуми оцењивања ученика за предмет Географија

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Ученик се из предмета Географија оцењује најмање два пута у полугодишту у петом разреду, а четири пута у полугодишту у шестом, седмом и осмом разреду.

Утоку полугодишта ученици се оцењују на три начина: 1) усмено 2) писмено 3) на основу активности на часу. Ученик може бити оцењен током сваког дела часа и на свим типовима часа. Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник.

Оцене на писменим задацима, изражена у процентима:

86-100% одличан (5)

70– 85%врло добар (4)

50– 69%добар (3)

30– 49%довољан (2)
0– 29%недовољан (1)

Иницијало процењивање- обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области или теме, која су од значаја за предмет. Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Писмена провера постигнућа ученика- обавља се у току оба полугодишта. Ученик ће имати најмање једну оцену (у полугодишту) на контролном задатку дужем од 15 минута. Оцене су јавне, ученик има увид у свој рад. Тестови дужи од 15 минута су најављени, оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере. Реализује се на крају наставне области, а према плану предметног наставника.

Провера картографске писмености се остварује усменим и писменим путем—представљање географских објеката на немој карти.

Усмена провера постигнућа ученика- обавља се у току оба полугодишта. Најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

Активност на часу- активност ученика прати се и вреднује континуирано током наставног процеса.

Елементи формативног оцењивања чине : усмени одговори, ангажовање, степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, домаћи задаци, садржај школске свеске, коришћење атласа на часу, успешност у групном раду, практичан рад, излагања и представљања изложби радова, презентација, резултата истраживања, панорама, цртежа, у складу са програмом географије, домаћи задаци, однос према раду, писање есеја, учешћа у дебати и дискусији, сарадња у тиму, комуникација у тиму, показивање иницијативе, заинтересованост, као и учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу и учешће на националним и међународним такмичењима.

Критеријуми оцењивања у настави географије

Ученик се оцењује бројчано на основу остварености исхода, самосталности и ангажовања ученика:

Оцену одличан (5) добија :

Ученик који у потпуности усвојио основна, проширена и продубљена знања, умења и вештине, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти.

Оцену врло добар (4) добија:

Ученик који у потпуности усвојио основна знања, умења и вештине и више од половине проширених и продубљених знања, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, уз малу помоћ наставника долази до закључка, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти.

Оцену добар (3) добија:

Ученик који је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, и половину проширених знања, умења и вештина, а према програму предмета, да уз помоћ наставника схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује, уз помоћ наставника уочава битно, уз помоћ наставника проналази битне појмове на географској карти.

Оцену довољан (2) добија:

Ученик који је усвојио основна знања, умења и вештине, према програму предмета, ученик испољава потешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању, има тешкоћа у усменом и писменом изражавању, не сналази се у новим ситуацијама, уз велику помоћ наставника проналази основне појмове на карти.

Оцену недовољан (1) добија:

Ученик који ни уз помоћ наставника није савладао основно знање, умење и вештине.

Критеријуми за бројчане оцене ученика.

Пети разред

Одличан (5)- ученик објашњава појаве и процесе у Сунчевом систему и њихов утицај на планету Земљу; зна димензије Земље, анализира и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања; објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање, у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, самостално се сналази на географској карти, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује, показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4)- ученик разуме појаве и процесе у Сунчевом систему и њихов утицај на планету Земљу; зна димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања, разуме физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и познаје мере за његову заштиту, обнову и унапређивање, у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења, показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3)- ученик класификује небеска тела и описује појаве, процесе и њихове односе у Сунчевом систему разликује и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери), у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме, у довољној мери критички расуђује, показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2)- ученик именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред, описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања, именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима, понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује, показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1)- ученик не препознаје основне географске објекте, појаве, процесе и односе. Не показује способност репродукције и примене, не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује, не показује жељу за напредовањем као ни интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

Предмет: МАТЕМАТИКА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	144
	Недељни фонд:	4
Циљ предмета:	Циљ предмета је да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву. Да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Операције са природним бројевима, скуповне операције, НЗС и НЗД, прост и сложен број, симетрија, транслација, вектор, врсте углова и операције са угловима, операције са разломцима, проценат, размера, аритметичка средина, симетрија, симетрала дужи, симетрала угла	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
1. Природни бројеви и дељивост	- израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или	Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0 . Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a = bq + r, 0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и	У циљу остваривања жељених исхода, низом активности развијаће се компетенције ученика. У примени ће бити: - метода усменог излагања - метода разговора - метода рада са текстом - илустративно-	Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Сарадња - Дигитална компетенција	Унутарпредметна са садржајима претходних разреда Српски језик

	неједначину (у скупу природних бројева) – примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама – разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце – одреди и примени НЗС и НЗД – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке – правилно користи речи <i>и, или, не, сваки</i> у математичко-логичком смислу	декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито. Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.	демонстрациона метода - метода писмених и графичких радова. Облици рада : фронтални, индивидуални, индивидуализирани, групни и рад у пару. Тема природни бројеви и дељивост обрађиваће се у два дела смењивањем са темама из геометрије како би се одржала динамика избегла монотоност при раду код ученика. У првом делу уз ослањање на стечена знања о скупу природних бројева увести појам дељење са остатком. Правила дељивости уводити тако да на изабраним примерима ученици сами дођу до законитости. У раду користити збирку задатака. Појам скупа дефинисати на		
--	--	---	--	--	--

			примерима из свакодневног живота и подстицати ученике да уочавају скупове у својој околини. На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи (ако...онда) Постепено изграђивати математички језик и уносити прецизност у изражавању. Други део теме чине области прости и сложени бројеви, НЗД и НЗС при чему ученике треба оспособити за примену појмова у проблемским задацима. Користити задатке из збирке али и примере из реалног живота у што већој мери. Ради кратких провера усвојености појмова може се користити ИКТ- квизови- које ученици		
--	--	--	--	--	--

			радо прихватају а опремљеност школе омогућава примену. Начини провере остварености исхода -активност на часу -усмени одговор -писмене провере -домаћи задаци и однос према раду -кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом		
2. Основни појмови геометрије	-анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.	У примени ће бити: - метода усменог излагања - метода разговора - метода рада са текстом - илустративно-демонстрациона метода - метода писмених и графичких радова. Облици рада : фронтални, индивидуални, индивидуализирани, групни и рад у пару. У раду користити школски геометријски	Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција -Естетска компетенција	Унутарпредметна са садржајима претходних разреда Техника и технологија Ликовна култура

	– преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом – правилно користи геометријски прибор		прибор помоћу кога демонстрацијом водити ученике до првилне и прецизне употребе прибора при конструкцијама. Пожељно је да ученици користе за ову област свеске без квадратића. Подстицати ученике да развијају способност уочавања односа правих дужи и круга у равни и да сами доносе закључке. У раду користити уџбеник и збирку задатака. Представити ученицима могућности програма ГеоГебра при чему се може користити дигитални кабинет. Начини провере остварености исхода -активност на часу -усмени одговор -писмене провере -домаћи задаци и однос према раду		
--	--	--	--	--	--

			-продукти ученикових активности- прецизност у коришћењу геометријског прибора		
3. Угао	-идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор – измери дати угао и нацрта угао задате мере – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно – реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)	Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.	У примени ће бити: - метода усменог излагања - метода разговора - метода рада са текстом - илустративно-демонстрациона метода - метода писмених и графичких радова. Облици рада : фронтални, индивидуални, индивидуализирани, групни и рад у пару. У раду користити школски геометријски прибор помоћу кога демонстрацијом водити ученике до првилне и прецизне употребе прибора при конструкцијама. Пожељно је да	Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција -Сарадња	Унутарпредметна

			ученици користе за ову област свеске без квадратића.Осим примера и задатака из уџбеника и збирке користити примере из окружења на којима би ученици уочили углове и проценили којој врсти припадају. Што више користити методу илустрације у раду. Упознати ученике са словима грчког алфабета којима се означавају углови. Развити код ученика вештину мерења и цртања угла помоћу угломера. Повезати једнакост углова са једнакошћу њихових мера. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Начини провере остварености исхода -активност на часу		
--	--	--	--	--	--

			-усмени одговор -писмене провере -домаћи задаци и однос према раду -продукти ученикових активности- прецизност у коришћењу геометријског прибора		
4. Разломци	прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја – заокругли број и процени грешку заокругљивања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину – реши једноставан проблем из	Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоредивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с	У примени ће бити: - метода усменог излагања - метода разговора - метода рада са текстом - илустративно-демонстрациона метода - метода писмених и графичких радова. Облици рада : фронтални, индивидуални, индивидуализирани, групни и рад у пару. Појам разломка повезати са постојећим знањем из четвртог разреда и проширити га, повезати графички са	Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција -Сарадња	Унутарпредметна Географија Техника и технологија Информатика и рачунарство

	свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину – одреди проценат дате величине – примени размеру у једноставнимреалним ситуацијама – примени аритметичку средину датих бројева – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер	разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.	бројевном правом при чему имениоци не би требало да буду већи од 10, бројевну праву користити и при упоређивању разломака. Користити претходно научена правила да се количник не мења када се дељеник и делилац множе или деле истим бројем и то применити код скраћивања и проширивања разломака. Након што ученици савладају основна правила рачунских операција тежиште треба поставити на решавање текстуалних проблемских задатака који омогућавају развој логичког закључивања и при томе користити што више примера из свакодневног живота чиме се развија		
--	---	---	--	--	--

			финансијска писменост. Примена разломака у областима аритметичка средина, проценти, размера треба да буде заснована на темама блиским ученицима (рачунање средње оцене из предмета математика и других...), размера се може радити и повезано са картама у географији или плановима у техничком (користити план –тлоцрт школске зграде) Ученици треба да умеју да читају резултате са графика као и да представе резултате графички што могу радити и на рачунару користећи дигитални кабинет Начини провере остварености исхода: -праћење ангажовања ученика -писмена провера		
--	--	--	---	--	--

			-усмено испитивање -домаћи задаци -однос према раду		
5. Осна симетрија	– идентификује односиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије – симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор – конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства – конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.	Појам осне симетрије увести преко ликовне културе при чему ученици пресавијају лист на пола и на једној половини температура цртају део фигуре а затим пресавијањем папира добијају потпуну фигуру. Подстицати да уочавају односиметричне фигуре у својој околини. У настави се користи школски геометријски прибор помоћу кога се ученицима демонстрирају поступци конструкција симетрале дужи, симетрале угла, нормале из тачке на праву Начини провере остварености исхода	-Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Сарадња	Унутарпредметна Ликовна култура

			-активност на часу -усмени одговор -писмене провере -домаћи задаци и однос према раду -продукти ученикових активности - прецизност у коришћењу геометријског прибора		
--	--	--	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

- Што већа индивидуализација наставе;

- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...

- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Природни бројеви дељивост	МАТ.А.ОО.О.1.1. МАТ.А.ОО.О.1.2. МАТ.А.ОО.О.1.3.	МАТ.А.ОО.С.1.2. МАТ.А.ОО.С.1.4.	МАТ.А.ОО.Н.1.1 МАТ.А.ОО.Н.1.2.

Основни појмови геометрије	MAT.Г.ОО.О.1.6. MAT.Г.ОО.О.1.9. MAT.Г.ОО.О.1.8. MAT.Г.ОО.О.1.10.	MAT.Г.ОО.С.1.5. MAT.Г.ОО.С.1.7.	MAT.Г.ОО.Н.1.4. MAT.Г.ОО.Н.1.5.
Угао	MAT.Г.ОО.О.1.6. MAT.Г.ОО.О.1.8. MAT.Г.ОО.О.1.9.	MAT.ОО.О.2.7. MAT.ОО.О.2.8. MAT.ОО.О.2.9. MAT.ОО.О.2.10.	MAT.Г.ОО.Н.1.4. MAT.Г.ОО.Н.1.5.
Разломци	MAT.А.ОО.О.1.1. MAT.А.ОО.О.1.2. MAT.А.ОО.О.1.3. MAT.А.ОО.О.1.5.	MAT.А.ОО.С.1.2. MAT.А.ОО.С.1.3.	MAT.А.ОО.Н.1.2. MAT.А.ОО.Н.1.3.
Осна симетрија	MAT.Г.ОО.О.1.10	MAT.Г.ОО.С.1.9.	

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Иницијално тестирање

На почетку школске године наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, резултат иницијалног процењивања се не оцењује и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Сумативно оцењивање

Ученик у току школске године може добити оцене на основу:

1. писмених провера знања (контролних задатака, писмених задатака)
2. усменог испитивања;
3. активности на часу.

Оцењивање је јавно и оцена одмах мора да буде образложена ученику.

Писане провере постигнућа ученика у трајању од 45 минута се најављују и планирају на нивоу одељењских већа на почетку сваког полугодишта. Оцена је бројчана и уписује се у дневник у року од осам дана од дана провере. За писане провере од 45 минута важи да у току школске године ученик има четири писмена задатка (по два у сваком полугодишту) и 4 контролна задатака.

Закључна оцена се формира као аритметичка средина свих оцена добијених током целе школске године.

Када су питању писмене провере знања скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

- 85%-до 100% одличан (5)
- 70%-до 84% врло добар (4)
- 50%-69% добар (3)
- 30%-49% добар (2)
- од 0%-29% довољан (1)

У зависности од тежине теста дозвољена су одступања од $\pm 5\%$.

Усмена провера постигнућа ученика се обавља путем непосредног одговарања на часу без најаве.

Формативно оцењивање

Подразумева: праћење рада, напредовања, ангажовања и мотивисаности ученика, потом активност на часовима, пројектима редовно доношење прибора, израда домаћих задатака - однос према раду.

Одличан успех – ученик редовно извршава своје школске обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, у континуитету показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Врло добар успех – ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, активан је и мотивисан за рад.

Добар успех – ученик прати наставу, труди се, углавном доноси прибор и домаће задатке, активан је на часу, али не у континуитету

Довољан успех – ученик повремено прати наставу и повремено доноси прибор и домаћи и ретко кад је активан на часу, углавном пише све што од њега наставник очекује.

Недовољан успех - ученик не извршава своје обавезе, нема одговоран однос према раду, не доноси прибор, домаће задатке, неактиван и незаинтересован на часу.

На крају наставне целине се из тих формативних изводи сумативна оцена.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Активност ученика

У активности ученика спадају кратки усмени одговори на часу приликом обнављања или обраде нове лекције, израда домаћих задатака, петнаестоминутне провере, израда цртежа и презентација. Наставник сваки час прати активности ученика и благовремено бележи у своју педагошку свеску. На тај начин наставник формативно оцењује ученика. Целокупна активност ученика може бити изражњна сумативном оценом у дневнику

Петнаестоминутне провере

Писане провере постигнућа у трајању од 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја, односно остварености операционализованих исхода. Оцена из писане провере постигнућа у трајању од 15 минута се не уписује у дневник. Евидентира се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа на крају програмске целине или на крају полугодишта. Служи као повратна информација ученику и наставнику о постигнућу ученика, утиче на оцену из активности и може се узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене.

Критеријуми за оцењивање усвојености садржаја ученика 5.разреда

недовољан (1) -Не испуњава захтеве за довољну оцену;

- Не препознаје градиво ни уз помоћ наставника;
- Не показује заинтересованост за учење, не сарађује

довољан (2)

Ученик уме да:

- сабере, одузме, подели и помножи два броја у истом запису
- претвара из једног у други запис једноставније бројеве као што су $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, 0,2 ...
- напамет одреди 50% и 10% природног броја
- рачунски одреди 20%, 25% у једноставнијим примерима
- упореди разломке чији су имениоци једнаки и било која два децимална броја
- прошири и скрати разломак датим бројем
- представи број на бројевној полуправој
- правилно чита податке из табеле и са кружног дијаграма
- препозна осносиметричне фигуре и одреди им осу симетрије
- конструише симетралу дужи и симетралу угла
- угломером измери и нацрта дати угао
- сабере и одузме углове дате у основној јединици мере
- нацрта и издвоји туп, оштар и прав угао и зна у ком су опсегу њихове мере

добар (3)

Ученик уме да :

- претвори децималан број у разломак и обрнуто
- претвори мешовити број у неправи разломак и обрнуто
- упореди два броја у различитим записима
- сабере, одузме, подели и помножи два броја у различитим записима у једноставнијим случајевима
- напамет одреди 50% и 10% дате природне величине
- рачунски одреди произвољан проценат
- скрати разломак до нескративог облика
- састави једноставнији бројевни израз и израчуна његову вредност
- реши једначину једноставнијег облика
- одреди аритметичку средину датих бројева
- подели величину на два дела у датој размери
- правилно заокругли број
- представи бројеве на бројевној полуправој
- прикупљене податке прикаже табелом и правилно прочита кружни дијаграм

- издвоји оносиметричне фигуре и одреди им осе симетрије
- конструише половину, четвртину и осмину угла и дужи користистећи симетралу
- преслика тачку и дуж осном симетријом у односу на дату осу
- угломером црта и мери углове
- упореди, сабере и одузме два угла рачунски и конструктивно
- израчуна комплементаран и суплементаран угао датом углу
- уочи и нацрта суседне, упоредне и унакрсне углове као и углове са паралелним крацима и на трансверзали, као и да опише њихове основне особине

врло добар (4)

Ученик уме да :

- претвори децималан број у разломак и обрнуто
- претвори мешовити број у неправи разломак и обрнуто
- упореди два броја у различитим записима
- сабере, одузме, подели и помножи више бројева у различитим записима
- напамет одреди 50%, 10%, 5%, 20%, 25% од датог (једноставнијег) броја
- рачунски одреди произвољан проценат дате величине и примени у једноставнијим ситуацијама
- скрати разломак до нескративог облика у својству сређивања резултата
- састави бројевни израз и израчуна његову вредност
- рачуна вредност израза за дату вредност променљиве
- реши једначину основног облика и облика $ax+b=c$
- реши дату неједначину
- реши једноставноставније примере из праксе помоћу израза и једначина
- одреди аритметичку средину датих бројева
- подели величину у датој размери и примени размеру у једноставним ситуацијама
- правилно заокругли број и процени грешку
- представи бројеве на бројевној полуправој
- прикупљене податке прикаже табелом и кружним дијаграмом
- издвоји оносиметричне фигуре и одреди им осе симетрије
- конструише половину, четвртину и осмину угла и дужи користистећи симетралу и користи их даље у конструкцији
- преслика фигуру осном симетријом у односу на дату осу у једноставнијим примерима
- конструише нормалу на дату праву
- угломером црта и мери углове
- упореди, сабере и одузме два угла рачунски и конструктивно
- израчуна комплементаран и суплементаран угао датом углу
- користи особине суседних, упоредних и унакрсних углова као и углове са паралелним крацима и на трансверзали у задацима

одличан (5)

Ученик уме да :

- претвори децималан број у разломак и обрнуто
- претвори мешовити број у неправи разломак и обрнуто
- упореди бројеве у различитим записима
- сабере, одузме, подели и помножи више бројева у различитим записима
- напамет одреди 50%, 10%, 5%, 20%, 25% од датог броја
- рачунски одреди произвољан проценат дате величине и примени у сложенијим ситуацијама
- скрати разломак до нескративог облика у својству сређивања резултата
- састави сложенији бројевни израз и израчуна његову вредност
- рачуна вредност сложенијег израза за дату вредност променљиве
- реши дату једначину
- реши дату неједначину
- реши примере из свакодневног живота помоћу израза и једначина
- примени аритметичку средину у пракси
- подели величину у датој размери и примени размеру у реалним ситуацијама
- правилно заокругли број и процени грешку
- представи бројеве на бројевној полуправој
- прикупљене податке прикаже табелом и кружним дијаграмом
- издвоји осносиметричне фигуре и одреди им осе симетрије
- конструише половину, четвртину и осмину угла и дужи користистећи симетралу и користи их даље у конструкцији
- конструише нормалу на дату праву
- преслика фигуру осном симетријом у односу на дату осу у сложенијим примерима
- угломером црта и мери углове
- упореди, сабере и одузме више углова рачунски и конструктивно
- израчуна комплементаран и суплементаран угао датом углу
- користи особине суседних, упоредних и унакрсних углова као и углове са паралелним крацима и на трансверзали у сложенијим задацима

Предмет: БИОЛОГИЈА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ наставе биологије у 5. разреду је да ученици стекну основна знања о живој природи, упознају структуру и функције живих организама, као и основне животне процесе. Настава треба да подстакне развој радозналости и истраживачког духа кроз посматрање, описивање и анализу биолошких појава. Такође, ученици ће развијати свест о значају очувања природе и здравља, као и одговорног односа према животној средини.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Жива и нежива природа; основне потребе живих бића; ћелија као основна јединица живота (животињске и биљне ћелије); органи и органски системи; животне функције (дисање, варење, крвоток, излучивање, раст, размножавање); основне групе биљака и грађење биљних органа; фотосинтеза; основне групе животиња и њихова прилагођеност; значај очувања природе и животне средине.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
Порекло и разноврсност живота	-истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – одабира макроморфолошки видљиве особине важне за	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију.	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	географија, историја, ликовна култура

	класификацију живих бића	Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.	инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.		
Јединство грађе и функције као основа живота	– идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; – једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље	Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота. Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу	–естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција	ликовна култура, математика

			чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључка.		
Наслеђивање и еволуција	– прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; – разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; – поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; – користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и	Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: Наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.	Учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање	естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	историја, математика, језик и књижевност

	прикупљању резултата				
Живот у екосистему	– доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; – направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, – илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава	Жива бића из непосредног окружења. Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње)	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључка.	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	географија, техничко и информатичк образовање
Човек и здравље	- идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета,	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	физичко и здравствено васпитање; грађанско васпитање

			демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључка.		
--	--	--	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

1. Просторно, садржајно и методичко прилагођавање

- Прилагођавање простора у учионици (нпр. посебно место за седење ученика који имају проблеме са концентрацијом или другим сметњама).
- Избор и прилагођавање наставног градива у складу са способностима ученика – олакшани или проширени задаци, различите сложености и облици рада.
- Примена различитих метода рада: рад у паровима, групни рад, индивидуални задаци.
- Флексибилност у начину и врстама оцењивања (нпр. усмени испити, пројекти, портфолио, самовредновање).
- Прилагођавање домаћих задатака по потреби – мањи обим или другачији облици задатака.

2. Већа индивидуализација наставе

- Израда индивидуалних образовних планова (ИОП) који садрже циљеве, активности и начин праћења напретка прилагођене потребама ученика.
- Пружање додатне подршке и консултација током и ван наставе.
- Увођење додатних образовних активности, радионица и пројеката који стимулишу развој специфичних способности.

3. Сарадња и размена искустава

- Активно укључивање стручних сарадника (психолог, педагог, дефектолог) у планирање и праћење рада са ученицима.

- Организовање редовних састанака Већа за размену искустава, препорука и примена најбољих пракси.
- Сарадња са родитељима ради подршке и осигуравања континуитета у образовању и ван школе.

4. Коришћење вршњачке подршке

- Организовање вршњачког менторства где напреднији ученици помажу својим друговима у савладавању градива.
- Подстицање сарадничког и тимског учења као начина развијања социјалних и комуникацијских вештина.
- Креирање окружења у којем ученици размењују знања и искуства, што позитивно утиче и на ученике са изузетним способностима и на оне којима је потребна додатна подршка.

Индивидуални планови рада

За ученике са сметњама у развоју и учењу, као и за оне са тешкоћама, планови садрже прилагођене циљеве и активности које одговарају њиховим могућностима и потребама, са јасним начинима праћења напретка.

За надарене ученике, планови укључују проширено и продубљено градиво, изазовне задатке, као и могућности за истраживачки рад и самостално учење.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Порекло и разноврсност живота	– БИО.ОО.О.1.1. Примењују критеријуме за разликовање живих бића од неживе природе. – БИО.ОО.О.2.2. Активно учествују у тимском раду и уважавају мишљења других. – БИО.ОО.О.2.1. Поштују безбедносна правила приликом практичног и теренског рада. – БИО.ОО.О.2.2. Активно учествују у тимском раду и уважавају мишљења других.	– БИО.ОО.С.2.2. Постављају једноставна истраживачка питања о биолошким појавама и процесима. – БИО.ОО.С.2.3. Користе једноставне методе, технике и процедуре за сакупљање и систематизацију података истраживања. – БИО.ОО.С.2.5. Примењују знања из математике, природних и друштвених наука у истраживачком и експерименталном раду. – БИО.ОО.С.2.10. Микроскопирањем	– БИО.ОО.Н.2.1. Постављају хипотезе које ће моћи да провере користећи научни приступ за проучавање биолошких појава и процеса.

	– БИО.ОО.О.2.1. Поштују безбедносна правила приликом практичног и теренског рада.	учавају кључне структуре организама.	
Јединство грађе и функције као основа живота	– БИО.ОО.О.2.3. Проналазе на интернету и у литератури податке о адаптацијама карактеристичних врста на услове који владају у екосистемима типичним за Србију. – БИО.ОО.О.2.5. Уз помоћ наставника изводе једноставне експерименте у којима се истражује утицај спољашње и унутрашње средине на процесе код живих бића. – БИО.ОО.О.3.6. Учествују у дискусијама и дебатама о значају дивљих и гајених врста за човека.	– БИО.ОО.С.1.3. Повезују изглед, грађу и функционисање живих бића са условима животне средине на очигледним примерима. – БИО.ОО.С.2.7. Истражују живи свет на терену: прикупљају узорке, фотографишу, прате појаве и процесе, врше мерења. – БИО.ОО.С.2.9. Приказују односе, појаве и процесе у различитим екосистемима на различите креативне начине.	– БИО.ОО.Н.2.1. Постављају хипотезе које ће моћи да провере користећи научни приступ за проучавање биолошких појава и процеса.
Наслеђивање и еволуција	– БИО.ОО.О.2.2. Активно учествују у тимском раду и уважавају мишљења других. – БИО.ОО.О.3.2. Развијају толеранцију, превазилазе предрасуде и промовишу социјалну укљученост јер разумеју заједничко порекло живих бића и утицај наследног материјала и средине на развој особина организама.	– БИО.ОО.С.1.5. Објашњавају значај полног размножавања и наслеђивања особина за разноврсност живог света. – БИО.ОО.С.1.8. Изводе закључак о значају и доприносу Дарвинове теорије савременој теорији еволуције и различитим областима људског деловања.	– БИО.ОО.Н.1.2. Објашњавају функцију генетичког материјала у ћелији (хромозом, ДНК, РНК, ген) и пренос наследне информације кроз генерације.
Живот у екосистему	– БИО.ОО.О.1.3. Примерима илуструју узроке и последице штетног деловања антропогеног фактора на живи свет и животну средину.	– БИО.ОО.С.3.2. Процењују сопствене животне навике у односу на елементе здравог начина живота и принципе одрживог развоја. – БИО.ОО.С.3.4. Изражавају критички	– БИО.ОО.Н.1.6. Критички вреднују антропогени утицај на животну средину и биодиверзитет. – БИО.ОО.Н.3.1. Иницирају, осмишљавају и учествују у

	– БИО.ОО.О.3.5. Представљају на креативан начин право на здраву животну средину и обавезу да је штите од нарушавања. – БИО.ОО.О.3.6. Учествују у дискусијама и дебатама о значају дивљих и гајених врста за човека. – БИО.ОО.О.3.7. Конструктивно сарађују у активностима које имају за циљ очување здравља, животне средине и биодиверзитета непосредне околине.	став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота, климатским променама, загађивању животне средине и изумирању биљних и животињских врста	реализацији активности са циљем подизања свести о очувању здравља, квалитета животне средине и значају одрживог развоја.
Човек и здравље	– БИО.ОО.О.3.1. Избегавају ризична понашања и прихватају да су пубертетске промене (физичке, психичке, емоционалне и социјалне) део одрастања. – БИО.ОО.О.3.3. Усвајају навике и знања који доприносе заштити и очувању сопственог здравља и здравља других људи.	– БИО.ОО.С.3.1. Решавају проблеме одрастања повезујући их са физиолошким процесима који их узрокују. – БИО.ОО.С.2.8. Изводе једноставна истраживања о утицају животних навика на здравље (утицај буке на слух, физичка неактивност, неправилна исхрана). – БИО.ОО.С.1.12. Критички вреднују важност здравих стилова живота у превенцији болести.	– БИО.ОО.Н.3.3. Примерима илуструју значај биотехнолошких производа и процеса у превенцији и лечењу многих болести, производњи хране и заштити животне средине.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Ученик се из предмета биологија оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа и практичног рада, а у складу са програмом предмета.

Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, и др.), учешћа у дебати и дискусији, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима а у складу са програмом предмета.

Постигнуће ученика из практичног рада, огледа, лабораторијске и друге вежбе, се на основу примене учениковог знања, самосталности, показаних вештина у коришћењу материјала, алата, инструмената и других

Иницијални тест- обавља се у првој недељи школске године. Иницијалним тестом се процењује ученичко постигнуће из претходног разреда. Резултат иницијалног тестирања се не оцењује, а наставнику служи за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Усмена провера постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Најмање једна оцена треба добија се на основу усмене провере постигнућа ученика.

Одличан (5) добија ученик који:

- је у потпуности савладао градиво,
- је сигуран и самосталан, брзо и логично закључује,
- успешно повезује садржаје, уочава корелације с другим предметима,
- зна применити знање у решавању проблемских задатака,
- брзо, тачно, опширно, логички и аргументовано одговара на постављена питања,
- самостално или у групи ради и презентира пројектне задатке,
- је одговоран према раду, наставницима, ученицима, и животном окружењу.

Врло добар (4) добија ученик који:

- има висок ниво и обим знања и степен разумевања програмских садржаја,
- спорије, али тачно, логично и углавном аргументирано одговара на постављена питања, уз евентуално постављање подпитања,
- поседује и успешно примењује стечена знања из биологије (уз мању помоћ наставника и висок степен ангажовања ученика),
- доноси закључке на већ наученим примерима,

- се повремено укључује тимски рад при изради пројектних задатака,
- је одговоран према раду, наставницима, ученицима, и животном окружењу.

Добар (3) добија ученик који:

- има просечан ниво и обим знања и степен разумевања програмских садржаја,
- полагаано и углавном тачно одговара на постављена питања, уз помоћ наставника,
- углавном разуме наставне садржаје и деломично примењује стечена знања,
- изводи закључке уз помоћ наставника,
- је понекад и неспреман може изказати знање, способности и вештине из биологије,
- је одговоран према наставницима, ученицима, и животном окружењу.

Довољан (2) добија ученик који:

- има задовољавајући ниво и обим знања (не разуме у потпуности наставне садржаје и отежано примењује стечена знања),
- деломично и површно одговара на постављена питања уз помоћ наставника,
- уз знатну помоћ наставника на једноставан начин набраја и описује природне и биолошке процесе,
- код доношења закључака наилази на веће проблеме и несамостално доноси закључке.

Недовољан (1) добија ученик који:

- није достигао задовољавајући ниво и обим знања и разумевања програмских садржаја,
- не одговара на постављена питања и није усвојио кључне појмове,
- не разуме наставне садржаје и не примењује знање из биологије и у свакодневном животу,

- уз велику помоћ наставника непотпуно и несувисло описује биолошке појаве и процесе,
- не показује вољу за стицање биолошког знања,
- погрешно уочава биолошке процесе те доноси нелогичне закључке без разумевања.

• **Писмена провера постигнућа ученика** - обавља се барем једном у току оба полугодишта. Углавном као систематизација неке од наставних тема.

Начини оцењивања: Објективни тестови са допуњавањем, различити типови задатака.

о **Тестовска провера знања дужег од 15 минута** – оцена са теста се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере, у противном писмена провера се поништава. Резултати теста објављује се за свако одељење на огласној табли, најкасније до краја треће наставне недеље након теста.

о **Контролна вежба у трајању до 15 минута** обавља се без најаве, а спроводи се ради утврђивања остварености циља часа и савладаности дела реализованих програмских садржаја. Оцена из петнаесто-минутне провере се не уписује у дневник али је могуће извести просек оцене са три оваква тестирања и ту оцену уписати у дневник.

Контролне вежбе изводиће се према унапред утврђеном плану који ће бити истакнут на сајту школе. Оцена се оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере

Тестови се вреднују кроз проценте:

Оцена	Опис оцене – проценат (бодови)
Одличан (5)	85-100 %
Врло добар (4)	71-84 %
Добар (3)	51-70 %
Довољан (2)	31-50 %
Недовољан (1)	0-30 %

Домаћи задатак - наставник вреднује сваки домаћи задатак својим потписом, прикладним печатом или стикером. Пет сакупљених потписа током одређеног квалификационог периода вреднују се оценом **одличан (5)**.

Три неурађена домаћа задатка током одређеног квалификационог периода вреднују се оценом **недовољан (1)**.

Рад на часу - је слободна наставникова процена о ученичком раду током једног полугодишта/школске године. Рад на часу подразумева, ученикову пажњу, праћење (слушање наставника или другог ученика), активно учествовање у наставном процесу.

Пројекат - ученик ради пројекат на одређену тему коју му задаје наставник (индивидуално, у пару или групи). Након завршетка пројекта ученик је у обавези је да пред осталим ученицима и наставником, пројекат одбрани. Временски оквир за израду пројекта зависи од његовог обима. За рад на пројекту и одбрану ученик добија одговарајућу оцену.

Критеријуми вредновања групног рада:

НИВО/ОЦЕНА	РАД У ГРУПИ	ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ	РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА
ВИСОК одговара оценама 4 или 5	Ученик сарађује са свим члановима групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно.	Ученик поседује знања, показује спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.	Ученик је у потпуности посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.
СРЕДЊИ одговара оценама 3 или 4	Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији али их самостално решава,	Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на	Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак али

		своје обавезе извршава уз подсећање и опомињање.	тему.	кад га добије ради по њему. Повремено има активности које не доприносе решавању задатка.
	НИЗАК одговара оценама 2 или 3	Ученик повремено има сукобе у којима напада особе а не проблем, своје обавезе извршава ретко и делимично.	Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.	Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.
	НЕЗАДОВОЉАВАЈУЋИ одговара оцени 1	Ученик омета рад групе, доприноси неконструктивним сукобима и не извршава своје обавезе.	Ученик ништа не зна о теми и нема интересовање да сазна. Не учествује у размени идеја. Никад не поставља питања која се односе на тему.	Ученик омета решавање задатка.

Практични рад (оглед, лабораторијска вежба, практични задатак) - ученик/ученица се оцењује за извођење огледа/лабораторијске вежбе/задатка, давање једноставног објашњења рада (поступка) и начина одбране (излагања).

Начин оцењивања: Самосталност у раду, однос према раду и безбедности током извођења лабораторијских вежби и огледа. Ученик/ца пише извештаје урађене вежбе у својој свесци. Пет сакупљених потписа, стикера или печата за довољно добру урађену вежбу доноси оцену **одличан (5)**. Ниједна или само једна урађена вежба на крају полугодишта доноси оцену **недовољан (1)**.

Школска свеска из биологије - на крају полугодишта/школске године наставник може да оцени школску свеску ученика. Наставник оцењује: садржај свеске, уредност, цртеже, додатне текстове, итд.

Активност ученика – различите активности којима се показује примена знања ученика и самосталност. На пример: излагање и представљање (РР презентације, изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, графикони, табеле, постери, дизајнерска решења и сл.), писање есеја, учешће у дебати и дискусији, учешће на општинском/градском или републичком такмичењу, учешће у различитим облицима групног рада, збирка одабраних ученикових продуката рада – портфолија у складу са програмом биологије, наступ на јавном скупу и сл.

Ван-наставне активности - подразумевају ангажовање ученика у ван-школским активностима као што су акције секције, излети, посете институцијама и учешће на скуповима или манифестацијама које имају везе са биологијом и екологијом. Током године ученик сакупља потписе. Три потписа се вреднују оценом **одличан (5)**.

Дарвинова лупа - добија онај ученик/ученица који у току часа предавања или утврђивања, пронађе решење за постављени проблем, повеже, закључи или изнесе своје размишљање о некој теми. Вредност Дарвинове лупе је **одличан (5)**.

Остало - у коначну, закључну оцену за крај полугодишта/школске године могу да уђу и остале ученичке активности и интересовања, његова залагања, прикази занимљивих текстова из научно-популарне литературе, редован долазак на часове додатне и допунске наставе, припремне наставе, итд...

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена (најмање четири оцене током полугодишта) које су унете у дневник од почетка школске године.

Закључна оцена не може да буде већа од највеће појединачне оцене уписане у дневник, добијене било којом техником провере знања. Као почетно полазиште код закључивања оцене узима се у обзир аритметичка средина оцена из елемената оцењивања. Осим аритметичке средине, у закључну оцену улазе све белешке праћења рада ученика. То подразумева описно праћење ученика у наставничкој свесци (ученички портфолио) као што су: различите способности ученика, марљивост и залагање, однос према раду, однос према наставнику и осталим ученицима, школској имовини, животној средини у окружењу школе, напредовање или назадовање у раду, уредност, интерес за предмет и слично. Закључна оцена не мора произлазити из аритметичке средине уписаних оцена, а нарочито ако је ученик показао напредак у другом полугодишту.

Закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта

Предмет: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења технике и технологије јесте да ученици развију техничко-технолошку писменост и стваралачко и логичко мишљење кроз стицање теоретског и практичног знања израдом практичних радова и пројеката реализованих самостално или тимски, уважавајући личне способности и вештине сваког ученика. Реализацијом практичних вежби ученици развијају fine моторичке вештине, стичу знања о различитим техничким материјалима и принципима рада основних алата и уређаја. Израдом предмета/модела коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата, ученици развијају креативност, иновативност, као и способност за тимски рад, сарадњу, толеранцију, способност слушања мишљења других и конструктивно решавање конфликта. Кроз развој техничког стваралаштва стичу реалне искуствене техничке основе за будуће школовање и живот. Одговорно и флексибилно се односе према одрживом коришћењу постојећих ресурса и разматрају начине за проналажење нових – чистих извора енергије. Воде рачуна о смањењу отпада и емисије штетних гасова, о неопходној рециклажи материјала, заштити и очувању животне средине и о екологији. Ученици, као учесници у саобраћају, стичу вештине препознавања, процене и избегавања ризичног понашања и опасности. Развијају интересовања за технолошке процесе у грађевинарству, пољопривреди, машинству, електротехници, електроници, роботизи, мехатроници. Имају јасан став о потреби поштовања саобраћајних прописа. Ученици проширују стечена информатичка знања и схватају потребу њихове примене у различитим свакодневним животним ситуацијама. Развијају истраживачки дух и способност претраживања, критичког анализирања и систематизације информација у електронском облику уз употребу одговарајућих средстава ИКТ-а. Кроз реализацију различитих пројеката и задатака стичу увид у сопствена професионална интересовања, стичу искуства и самопоштовање и поступају предузимљиво, иницијативно и одговорно.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Техника и технологија занимање –организација ,заштита ,безбедност професије. Саобраћај –саобраћајна средства,значај саобраћаја,копнени,водни,ваздушни. Техничко цртање-прибор,скица, формати, линије, котирање, ИКТ, форматирање. Скица,технички цртеж,техничко цртање, прибор за техничко цртање. Природни ресурси, материја, енергија, материјали.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
1.Животно и радно окружење	–описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање –разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју – наводи занимања у области технике и технологије –процењује сопствена интересовања у области технике и технологије –организује радно окружење у кабинету –примењују мере заштите на раду –правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје	6 часова (4 обрада+2 остали) 1-2. Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. -Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. 3-4. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. 5- 6. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја	Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби Техничко-технолошки времеплов развоја. Припремити сликовне представе различитих занимања. Анкетирати колико препознају занимања Представити шта доноси непознавање, а шта познавање техничко-технолошких достигнућа. Припремљена правила понашања у каб инету ТТ - Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.	Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Дигитална Компетенција Компетенција за учење Комуникација	Историја (хронологија Природа и друштво (привреда) Географија (одговоран однос човека према планети) Информатка и рађунарство (дигитална писменост – употреба ИКТ уређаја) Биологија (човек и здравље)
2.Саобраћај	-процени како би изгледао живот људи без саобраћаја – класификује врсте	14 часова (8 обрада+6 остали) 7.-8. Улога, значај и	Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби Техничко-	Компетенција за учење Решавање проблема	Природа и друштво (Развијање одговорног

	саобраћаја и саобраћајних средстава према намени –наводи професије у подручју рада саобраћај –направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија –разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила –правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају –користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима –аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник –повеже место	историјски развој саобраћаја. Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. 9-10. Професије у подручју рада саобраћаја. Употреба информационих технологија у савременом саобраћају 11-12. Саобраћајна сигнализација – изглед и правилапоступања. 13-14. Рачунарска симулација и саобраћајни полигон. *полигон војње. Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. 15-16. Правила и прописи кретања пешака, возача саобраћај - саобраћајна средства, значај саобраћаја, копнени, водени, 17-18. Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају	технолошки временплов развоја. Припремити сликовне представе различитих занимања. Анкетирати колико препознају занимања Представити шта доноси непознавање, а шта познавање техничко-технолошких достигнућа. Припремљена правила понашања у кабинету ТТ - Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.		односа према себи и окружењу), Грађанско васпитање (односи у демократском друштву Информатика и рачунарство (ИКТ) Биолог ија (човек и здравље) Биологија (човек и здравље) ТТ (регулација саобраћаја
--	--	---	--	--	---

	седења у аутомобилу са узрастом ученика –одговорно се понаша као путник у возилу – показује поштовање према другим учесницима у саобраћају -анализира симулирану саобраћајну ситуацију на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла	19-20. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.			
3.Техничка и дигитална писменост	-самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет –правилно чита технички цртеж –Наводи стандарде у техничком цртежу –Знају како да из формата А4 може да изведе остале формате. –Дефинишу размеру –Трансформишу цртеж из природне размере у размеру увећања и умањења –преноси податке	16 часова (6 обрада+10 остали) 21.-22. Прибор за техничко цртање (оловка, гумаца, лењир, троугао, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера. 23.-24. Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; непрекидана танка линија; црта-тач ка-	Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби Инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање увежбавањем приликом геометријског цртања (паралелне линије, нормалне линије, кружн ице). Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. Правилно и безбедно	Компетенција за учење Решавање Проблема Дигитална писменост	Математика (основни појмови геометрије) Информатика и рачунарство (дигитална писменост – употреба ИКТ уређаја) Ликовна култура (Ритам), Српски језик (Књижевност) Информатика

	између ИКТ уређаја – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару –користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима –користи Интернет сервисе за претрагу и прад – представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо -комуникациону технологију и софтвер– развију вештину коришћења прибора за техничко цртање	црта танка линија). 25.-26. Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугла). 27.-28. Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност). Техничко писмо. smartphone, дигитални фотоапарат). 33.-34. Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/ резолуције слике, издвајање дела слике. 35.-36. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и	коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера), а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција којеодносе на документовање и дизајн. Ово је једна од основних вештина које су неопходне у стицању општих предузетничких компетенција. Препоручује се у пару вежбају пренос података између рачунара и екстерних уређаја . Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ online ресурсима. се		(рад са текстом) Српски језик („Зимско јутро“ и „Дечак и пас“) ИР (претрага интернета, одабир резултата и преузимање садржаја), Српски (правопис), ликовно (ритама)
--	---	--	--	--	--

		приступ online ресурсима.			
4.Ресурси и производња	–разуме појам ресурса – разуме појам енергије, изворе, облике – разуме закон о одржању енергије – схвата опраавданост рециклаже – препознаје знакове рециклаже –повезује својства природних материјала са применом –објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже –сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, модел арска тестера, брусни папир, стега) – направи план израде једноставног производ а и план управљања отпадом	20 часова (10 обрада+10 остали) 37.-38. Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). 39.-40. Врсте, својства и примена природних материјала. 41.-42. Технологија пре раде и обраде дрвета. 43.-44. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. 45.-46. Технологија производње папира. 47.-48. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета -сечење/ резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). 49.-56. Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених	Поступно увођење ученика у рад са алатом при извођењу разних операција мења суштински карактер наставе технике и технологије –обрада материјала тако постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби. Приликом вежбања са алатима и при обради материјала потребно је да ученици своје идеје исказују самостално. Препорука је да ученици, на крају ове области, направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела.	Компетенција за учење Дигитална компетенци Ја Решавање Проблема Дигитална Писменост Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Географија (Угроженост и заштита живог света) Природа и друштво (Материјали и њихова употреба) Природа и друштво (Материјали и њихова употреба) Ликовна култура (облик) ИР (претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја) Ликовна култура (облик) ИР (израда презентација)

		материјала –маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.			
5. Конструкторско моделовање	– самостално проналази информације –самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе – одабира материјале и алате за израду предмета/модела мери и обележава предмет/модел – ручно израђује једно ставан предмет/ модел користећи папир и/ил и дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате –користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења –самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/ производ –показује иницијативу и	16 часова (0 обрада+16 остали) 57.-72. Израда пред мета/модела ручном Израда предмета/ модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.	Препорука је да се пројекти реализују у паровима или малим групама. Наставник упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних активности. Ученици се сам и опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју која је у складу са њиховим интересовањима и способностима при чему се постиже потпуна диференцијација и индивидуализација наставе. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. ентификација и	Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Решавање проблема	

	јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха – планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова – активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима –пружи помоћ у раду другим ученицима		избор материјала и алата за реализацију пројекта врше се уз подршку наставника.		
--	--	--	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Животнои радно окружење	ТЕХ.00.0.2.5 Употребом савремених техничких технолошких достигнућа увиђају значај технике и технологије у свакодневном животу. ТЕХ.00.0.3.1. Примењују	ТЕХ.00.С.1.5. Анализирају дали је коришћење одређене технике и технологије у складу са принципима очувања животне средине.	

	мерезаштите на раду ради сопствене и сигурности осталих учесника у процесу рада. ТЕХ.00.0.3.5. Препознају своје способностии афинитете према различитим занимањимау области технике.		
Саобраћај	ТЕХ.00.0.3.3 Примењују правила безбедности као активни учесници у саобраћају.	ТЕХ.00.С.1.6. Повезују примере применеИКТ-а у управљању саобраћајним системима са безбедношћуу саобраћају. ТЕХ.00.С.2.1. На основу анализе симулиране саобраћајне ситуације, увиђају потенцијалне сигурносне ризике за учеснике у саобраћају.	
Техничка и дигитална писменост	ТЕХ.00.0.2. Цртају једноставне предмете скицом и техничким цртежом примењујући правила техничког цртања. ТЕХ.00.0.2.4. Примењују основна знања из области технике и технологије коришћењем апликација из Office пакета.	ТЕХ.00.С.3.4. Повезују стечена знања из технике технологије са сродним садржајима из других наставних предмета	
Ресурси и производња	ТЕХ00.0.1.1. Повезују врсте, својства и начин обраде са употребом материјала. ТЕХ00.0.1.4. Наводе главне загађиваче ваздуха,водеи земљишта и описују њихов утицај на животну средину ТЕХ.00.0.3.1. Примењују Мере заштите на раду ради сопствене и сигурност осталих учесника у процесу рада.	ТЕХ.00.С.3.4. Повезују стечена знања из технике и технологије са сродним садржајима из других наставних предмета.	
Конструкторско моделовање	ТЕХ00.0.1.1. Повезују врсте, својства и начин обраде са	ТЕХ.00.С.2.2. Самостално или тимски израђују техничку	

	употребом материјала. ТЕХ.00.0.3.1. Примењују Мере заштите на раду ради сопствене и сигурности осталих учесника у процесу рада. ТЕХ.00.0.3.2. Израђују једноставне моделе и макете самостално или у тиму, у циљу развоја и усавршавања мануелних вештина и радних навика.	документацију у оквиру мини пројекта користећи прибор за техничко цртање ТЕХ.00.С.3.3. Креирају рекламни материјал ради промоције самостално или тимски израђеног пројекта.	
--	---	--	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године из предмета техника и технологија обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Оцењивањем се ученик оспособљава да може објективно да процени своја и постигнућа других ученика, као и да уме да постави себи личне циљеве током процеса учења, а у правцу свог напредовања и развоја.

Формативно и сумативно оцењивање евидентира се у педагошкој документацији од стране предметних наставника (педагошка свеска и електронски дневник). Наставник бележи активности и ангажовање на часу, као и учеников однос према раду.

Сваку оцену (област) ученици могу да поправе и закључна оцена се изводи на основу аритметичке средине свих оцена у току полугодишта.

Формативно оцењивање врши се континуирано , на сваком часу и односи се на праћење и евидентирање напретка постигнућа ученика, праћење како учи, на степен самосталности у раду, на оствареност сарадње са другим ученицима, на развијање разних вештина кроз практичне и друге радове итд.

Ученици се сумативно - бројчано оцењују на крају програмских целина (најмање 4 пута у полугодишту) и на крају полугодишта .

Ученик у току школске године може бити оцењен на основу:

- усменог излагања
- активности на часу
- петнаестоминутних писмених провера знања
- израде практичног рада
- практичног рада на рачунару
- израде техничких цртежа
- израде и презентовања презентација
- израде паноа и реферата
- учешћа на такмичењима и у активностима у школи

- повезивања теоријских знања са практичним радом и свакодневним животом

- рада у тиму

Петнаестоминутне писмене провере знања не морају бити унапред најављене, али се то углавном ради . Резултати ових тестова уносе се у педагошке свеске и бројчана оцена изводи на основу две такве провере или у комбинацији са усменим испитивањем . Питања на тесту су бодована према тежини, а бодовна скала ради се приближно према следећим процентима:

Оцена Опис оцене - проценат

Одличан (5) 85-100 %

Врло добар (4) 71-84 %

Добар (3) 55-70 %

Довољан (2) 31-55 %

Недовољан (1) 0-30 %

Практични радови ученика вреднују се на основу: сложености рада; самосталности израде; прецизности при преношењу мера , изради делова и завршне обраде; правилног коришћења различитих алата и прибора; примене мера заштите на раду;функционалности и/или естетске вредности рада; мотивисаности ученика током израде;

Ученик се оцењује јавно и оцена му се саопштава и образлаже одмах по добијању. Уз образложење ученику се дају и препоруке за активности у даљем раду, које ће у случају слабијих постигнућа бити смернице за напредовање.

Оцену одличан (5) добија ученик који:

- у потпуности показује способност примене знања из технике и технологије

- лако логички повезује чињенице и појмове;

- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и повезује наставни садржај са практичним радовима;

- самостално решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;

- показује изузетну самосталност и висок степен активности и ангажовања при обради нових наставних јединица, изради цртежа, практичних радова и осталог.

- самостално примењује правила котирања, при изради техничких цртежа;

- самостално израђује практичне радове поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;

- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;

- самостално одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

- у великој мери показује способност примене знања из технике и технологије и логички повезује чињенице и појмове;

- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;

- решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;

- показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања код израде техничких цртежа,

- у великој мери примењује правила котирања код израде техничких цртежа;
- самостално израђује практичне радове поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;
- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;
- самостално одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену добар (3) добија ученик који:

- у довољној мери показује способност примене знања из технике и технологије у новим ситуацијама
- у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;
- у довољној мери изводи закључке који се заснивају на подацима;
- делимично самостално решава поједине проблеме;
- показује делимични степен активности и ангажовања;
- делимично показује самосталност код израде техничких цртежа;
- делимично примењује правила котирања код израде техничких цртежа;
- делимично показује самосталност када израђује практичне радове поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина, примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;
- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;
- самостално одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену довољан (2) добија ученик који:

- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;
- у мањој мери повезује чињенице и појмове - искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;
- понекад је самосталан у решавању проблема иу недовољној мери критички расуђује;
- показује мањи степен активности и ангажовања;
- искључиво уз помоћ наставника примењује правила котирања код израде техничких цртежа и практичних радова;
- уз помоћ наставника учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других;
- уз помоћ наставника одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену недовољан (1) добија ученик који:

- знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;
- не изводи закључке који се заснивају на подацима;
- критички не расуђује;
- не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање;
- не показује интересовање за израду техничких цртежа и практичних радова

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена оставрености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Предмет: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења <i>Информатике и рачунарства</i> је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Хардвер, Софтвер, ИКТ, Радно окружење, Дигитална слика, Едитовање, Форматирање, Сервиси, Мултимедија,Одлагање отпада,Интернет сервиси, Ауторска права,Основне лиценце,Интернет зависност,Програмски језик, Рачунарски програм, Алгоритми, Логичке операције, Оператори, Пројектни рад,Тимски рад.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ИКТ	– Наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – Правилно користи ИКТ уређаје – Именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – Прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – Прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – Креира дигиталну слику и примени основне акције	ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. - Подешавање радног окружења. - Организација података. - Рад са сликама. - Рад са текстом. - Рад са мултимедијом. - Рад са презентацијама.	Фронтални, индивидуални, групни (у пару) Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о ИКТ проширити користећи различите изворе знања навођењем примера примене ИКТ-а. Ученике информативно упознати са предметом изучавања информатике и рачунарства познатим примерима. Увести појмове хардвер и софтвер. Скренути пажњу на правилно руковање ИКТ уређајима. Појам оперативни систем	– компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – одговоран однос према здрављу – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција	-енглески језик -техника и технологија -ликовна култура -музичка култура -Математика

	едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – Креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – Примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа – Креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – сачува и организује податке разликује основне типове датотека		увести кроз повезивање претходног искуства. Нагласити који оперативни систем користе рачунари на којима ће радити у школи. Кроз демонстрацију и личну активност ученика, скренути пажњу на правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и опремом. Кроз конкретне примере објаснити појам датотеке и неопходност организације датотека у рачунару: чување и проналажење, премештање или брисање (поменути " Корпу за отпатке "). Креирање и уређивање дигиталне слике /цртеже коришћењем расположивих алата изабраног. Организује податке разликује основне типове датотека програма. При раду са текстом применити основне алатке за уређивање и обликовање текста. Наглашавати потребу одабира одговарајућег писма и инсистирати на примени правописа. -Снимање звука и видео-записа, сходно могућностима, (камера, микрофон, звучници, мобилни телефони, итд). -При изради мултимедијалних презентација применити основне алатке за уређивање и обликовање	
--	---	--	--	--

			садржаја. У програму за израду мултимедијалних презентација користити раније креиране звучне и видео записе.		
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету – реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем или са непознатим особама путем Интернета – приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај – информацијама на интернету приступи критички	Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин - Правила безбедног рада на Интернету - Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја - Заштита приватности личних података - Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом	Фронтални, индивидуални и групни (у пару) При реализацији тематске целине Дигитална писменост појаснити ученицима шта значи коришћење ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин, и нагласити да то није обавеза само ИТ стручњака већ свих корисника. Демонстрирати функције антиви русног програма и заштитног зида. - Анализирати са ученицима од каквог су материјала направљени ИКТ уређаји, да ли се такви материјали могу рециклирати и на које све начине се могу одлагати дигитални уређаји који нису у употреби, у циљу заштите животне средине. - Проверити са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу веб-прегледача (читача, браузера). Разговарати о сајтовима претраживачима и Начинима претраге, увести појмове аутор и ауторска права и навести основне лиценце. – Претрагу интернета и одабир Релевантних страница из приказаних резултата претраге.	компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција	-енглески језик -техника и технологија -ликовна култура -Математика -српски језик

	– спроводи поступке За заштиту личних података и приватности на Интернету – објасни појам ауторских права и разликује основне лиценце за дељење садржаја – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем -рационално управља временом које проводи ураду са технологијом и на Интернету		(Како проналазимо, бирамо и Преузимамо информације? Како стварамо (онлајн апликације)? Како размењује о информације и сарађујемо на интернету?) – На унапред припремљеном скупу вебстраница кроз дискусију о процени информација пронађених на интернету подстицати развој критичког мишљења ученика. Упознати ученике са правилима понашања на интернету (енг. netikueette). За утврђивање и појашњавање ове теме, организовати квизове и радионице (на теме безбедно - небезбедно, пожељно – непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама (кроз играње улога и сл.). - У Корелацији са другим предметима (физичко и здравствено васпитање) велику пажњу посвети ти томе како уређај икоје свакодневно користе (рачунар, телефон, таблет ...) могу лоше да утичу на њихово здравље при чему их треба водити каситуацијама на које их родитељи свакодневно подсећају (лоше држање, дуго		
--	---	--	---	--	--

			гледање у екран, ...).		
РАЧУНАРСТВО	изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке - схвати математичко-логички смисао речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако...онда“; - зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски - наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема - креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу - сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби	Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако...онда“. - Увод у алгоритме аритметике: писмен о сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам. - Увод у тему програмирања. - Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. - Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком, видеом. - Програмкатогеорије, блокови, наредбе, инструкције. - Програмске структуре (линијска, циклична, разграната)	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Реализација теме може се започети приказивањем мотивационих филмова о програмирању. Увести појмове: програм и програмирање. Демонстрирати готове анимације и рачунарске игре ради развијања свести и побуђивања мотивације да ученици сами могу да креирају своје игрице. Одабрати пример игрице за анализу (на пример са портала www.code.org), као и друге мотивационе материјале из сличних образовних извора) са циљем упознавања студената са корацима у решавању једноставних проблемских задатака. Увести појам алгоритма при решавању најједноставнијег проблема. - У међупредметној координацији са предметом математика, увести математичко-логичке појмове које леже у основи информатике и рачунарства: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп (са одговарајућим знацима); - На подесним примерима илустровати математичкологичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи (ако ... онда). Ученици усвајају елементе дедуктивног	– компетенција за учење – одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – решавање проблема – сарадња – дигитална компетенција	-Математика -Енглески језик -Ликовна култура

	- користи математичке операторе за израчунавања - објасни сценарио и алгоритам пројекта - анализира и дискутује програм - проналази и отклања грешке у програму		закључивања (правилно формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника „и“, „или“, а нарочито „ако ... о - Визуелно програмирање (Scratch, Stencil, AppInventor, Alice ,... које треба да омогући алгоритамско решавање проблема и основе програмирања. У зависности од изабраног програмског окружења прилагодити сва следећа објашњења специфичностима тог алата. - Демонстрирати поступке: избор објекта (нагласак на библиотеке), слагање блокова по принципу „превуци-и-пусти“; и покретање програма. - Демонстрирати на сваком примеру следеће технике: креирање пројекта. - Демонстрирати и указивати на разноврсне функционалности доступне у палетама блокова. - Кроз активну наставу и укљученост у процес креирања програма од првих часова, ученици ће постепено усвојити потребне појмове, знања и вештине. Анализирати са ученицима карактеристике појединих структура и	
--	--	--	---	--

			оправданост примене у појединим ситуацијама. Поступак корак по корак до решења проблема, треба да послужи за систематизацију поступка израде пројекта		
ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ	– сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта – наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен - поставља резултат свог рада на Интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника	- Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења - Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима - Представљање резултата пројектног задатка	- Фронтални, индивидуални, групни - Ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство (договорити се са ученицима и наставницима других предмета, који покривају област изабране теме). - При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка - од израде плана до представљања решења. - Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложеношћу теме, расположивим ресурсима - Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота. - Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа. - Пројектни задаци	– одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција	-Грађанско васпитање

			подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета - Дobar пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл. Идеја за пројектни задатак може бити и израда квиза и теста за проверу знања, понављање, утврђивање, систематизацију градива из целог предмета. - Ученици пре прикупљања материјала израђују сценарио (причу или алгоритам за конкретан задатак), разрађују кораке и описују поступак решавања пројектног задатка. – Део задатка је и чување материјала употребљеног за решавање пројектног задатка. Очекивани продукт пројектног задатка је мултимедијални садржај у форми: стрипа, анимације, игрице и сл. - Напреднији ученици могу изградити алгоритам и програм за решавање конкретног проблемског задатка		
--	--	--	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима

- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

Стандарди образовних постигнућа			
ИКТ	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	РАЧУНАРСТВО	ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ
ИНФ.ОО.О.1.1. Разликују хардвер од софтвера и именују основне компоненте дигиталних уређаја. ИНФ.ОО.О.2.1. Креирају, едитују, форматирају и чувају текстуалне, графичке, аудио, видео и мултимедијалн е датотеке. ИНФ.ОО.С.1.2. Организују податке у дигиталном окружењу на различитим медијумима.	ИНФ.ОО.О.2.2. Самостално претражују интернет, проналазе информације и преузимају их на свој дигитални уређај. ИНФ.ОО.О.2.3. Путем интернета остварују безбедну и примерену комуникацију са другим корисницима. ИНФ.ОО.О.3.3. Препознајући штетност електронског отпада, одлажу га на еколошки исправан начин ИНФ.ОО.С.1.5. Процењују валидност информација пронађених на	ИНФ.ОО.О.1.3. Представљају решење једноставног проблема помоћу алгоритма који садржи излистане улазне податке, дефинисан начин њихове обраде и приказан очекивани резултат (излаз). ИНФ.ОО.О.2.4. Препознају који од понуђених програма (визуелних и текстуалних) је креиран на основу датог алгоритма. ИНФ.ОО.С.1.7. Примењују основне	ИНФ.ОО.О.3.1. Користећи дигиталне технологије, ефикасно учествују у групном раду. ИНФ.ОО.С.3.1. Постављају резултате свог или групног рада на интернет ради дељења са другима. ИНФ.ОО.Н.2.3. Штите дигиталне продукте свог или тимског рада одговарајућом Си- си лиценцом. ИНФ.ОО.Н.3.1. Израђују дигитална решења узрасту примерених

	интернету. ИНФ.ОО.С.2.3. Информацијам а које проналазе на интернету приступају критички. – ИНФ.ОО.С.2.4. Информације пронађене на интернету користе у складу са ауторским правима, уз навођење извора и атрибуција. ИНФ.ОО.Н.2.1. Самостално или у сарадњи са другим ученицима креирају, деле и организују дигиталне садржаје у облаку.	елементе синтаксе и семантике одабраног визуалног или текстуалног програмског језика. ИНФ.ОО.С.2.6. Креирају и тестирају рачунарски програм, којим аутоматизују решавање проблема примереног узрасту. ИНФ.ОО.Н.1.2. Користе библиотеке, функције и сложеније типове података за креирање сложенијих рачунарских програма.	реалних проблема (еколошких, културолошких , здравствених итд.) и тиме унапређују квалитет живота у локалној заједници.
--	--	--	--

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	108+18 (72 часа ФЗВ, 54 часа Обавезне физичке активности)
	Недељни фонд:	3 (1 час недељно је ОФА, као део Физичког и здравственог васпитања) Кумулативно - Физичко и здравствено васпитање - ОФА - 18 часова (реализује се ван редовног распореда)
Циљ предмета:	Да ученик разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, и да допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком) , развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним савременим условима живота и рада.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Вежбање, здрави стилови живота, кретање, спортске игре, правила, гимнастика, плес, моторичке способности – развој	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
АТЛЕТИКА	– комбинује и користи постигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу -доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	Техника истрајног трчања Скок увис Техника спринтерског трчања Скок у даљ Техника штафетног трчања Техника високог и ниског старта Бацање лоптице (до 200 г)	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - реализовање основних и додатних садржаја кроз практичну наставу -на основу праћења напретка ученика проширење садржаја у складу са моторичким способностима	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу * естетичка компетенција	Математика, физика, музичко
СПОРТСКА ИГРА РУКОМЕТ	– користи елементе технике у игри –	Вођење лопте, Хватања и додавања лопте,	- кроз практичне вежбе полазећи од способности	дигитална компетенција	Математика, историја

	примењује основна правила рукомета у игри учествује на унутародељенским такмичењима	Шутирања на гол, Финтирање, Принципи индивидуалне одбране Основна правила рукомета/минирукомета	ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз практичан рад - избор и прилагођавање вежби нивоу ученика и испуњењу исхода водећи рачуна о оптерећењу и динамици часа	*комуникација *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	
ГИМНАСТИКА	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици	Вежбе на тлу Прескоци и скокови Ниска греда Гимнастички полигон	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - након савладавања обавезних садржаја , проширивање задатака кроз практичан рад - избор вежби у складу са способностима ученика, материјално техничким условима	Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	Математика, биологија, физика
РИТМИКА И ПЛЕС	– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло – изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из народне традиције других кultura	Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац“ Народно коло из краја „Ужичко“ Основни кораци друшвених плесова-валцер	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - прилагођавање садржаја моторичком нивоу ученика	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	Музичко , историја
ТЕСТИРАЊЕ И	-упоређи резултате	Батерија тестова	* кроз мерење праћење	* дигитална	

МЕРЕЊА	тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак		индивидуалног напретка ученика	компетенција *Одговоран однос према здрављу	
МАЛИ ФУДБАЛ	– изводи елементе фудбалске техмике – користи елементе технике у игри – примењује основна правила фудбала у игри – учествује на унутародељенским такмичењима	Вођење и контрола лопте Примање лопте и додавање лопте различитим деловима стопала Шутирање на гол Вежбе са два и три играча Основе игре у нападу и одбрани	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз	дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу	Математика, историја
МИНИ РУКОМЕТ	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри	Вођење лопте, Хватања и додавања лопте, Шутирања на гол, Финтирање, Принципи индивидуалне одбране Основна правила рукомета/минирукомета	- демонстрација, - објашњавање, - анализирање - дискусија - суђење	дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу *срдња * естетичка компетенција	Математика, историја, физика
Активности по избору ученика			- избор активности од стране ученика, од неколико понуђених у договору са наставником	*комуникација *Одговоран однос према здрављу *срдња * естетичка компетенција	
Физичка и здравствена култура	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ		комуникација *Одговоран однос према здрављу *срдња * естетичка компетенција *компетенција за целоживотно	

	– направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде чува животну средину током вежбања	наставника. – примењује здравствено хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања		учење	
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:					

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
АТЛЕТИКА	ФЗВ.ОО.О.1.4. Демонстрирају правилно загревање на почетку вежбања и смињавање организма на крају вежбања. ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.3.7. Користе и комбинују разноврсне основне	ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.С.2.1. Идентификују добре и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења.	ФЗВ.ОО.Н.2.4. Учествоју у организацији школских такмичења и манифестација који промовишу физичку активност и здравље.

	моторичке вештине у различитим ситуацијама (игра, спорт, рекреација, свакодневне животне ситуације)		
СПОРТСКА ИГРА РУКОМЕТ	ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.1.8. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења једноставнијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.3.7. Користе и комбинују разноврсне основне моторичке вештине у различитим ситуацијама (игра, спорт, рекреација, свакодневне животне ситуације).	ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.С.1.11. Познају стручну терминологију везану за физичку активност, вежбање и спорт. ФЗВ.ОО.С.2.2. Дају вршњацима повратне информације о извођењу моторичких вештина ради побољшања извођења. ФЗВ.ОО.С.3.3. Користе и комбинују специјализоване моторичке вештине у разноврсним ситуацијама (игра, рекреација, такмичење, свакодневне животне активности). ФЗВ.ОО.С.3.6. Примењују принципе толеранције и фер-плеја у физичкој активности и спорту	ФЗВ.ОО.Н.2.4. Учествоју у организацији школских такмичења и манифестација који промовишу физичку активност и здравље ФЗВ.ОО.Н.3.1. Са самопоуздањем се редовно баве физичком активношћу у складу са сопственим потребама и интересовањима. ФЗВ.ОО.Н.3.7. Идентификују понуду спортских и рекреативних активности и ресурса у локалној средини.
ГИМНАСТИКА	ФЗВ.ОО.О.1.4. Демонстрирају правилно загревање на почетку вежбања и смиривање организма на крају вежбања. ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.1.11. Придржавају се правила понашања доприносећи	ФЗВ.ОО.С.1.3. Демонстрирају технике помагања, чувања себе и других приликом вежбања. ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.С.2.2. Дају вршњацима повратне информације о	ФЗВ.ОО.Н.3.5. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем.

	безбедној и позитивној атмосфери за вежбање. ФЗВ.ОО.О.3.5. Примењују адекватне вежбе за унапређивање моторичких способности.	извођењу моторичких вештина ради побољшања извођења.	
РИТМИКА И ПЛЕС	ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. – ФЗВ.ОО.О.1.8. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења једноставнијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.2.5. Користе одговарајућа вербална и невербална средства (плес, покрет) да искажу осећања и комуницирају са вршњацима. ФЗВ.ОО.О.3.6. Одржавају личну и колективну хигијену током вежбања. ФЗВ.ОО.О.3.8. Поштују друге учеснике у физичкој активности и сарађују са њима без обзира на разлике (пол, способности и др.)	ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. – ФЗВ.ОО.С.1.7. Демонстрирају моторичке вештине у различитим условима у складу са постављеним задацима. ФЗВ.ОО.С.2.2. Дају вршњацима повратне информације о извођењу моторичких вештина ради побољшања извођења ФЗВ.ОО.С.3.3. Користе и комбинују специјализоване моторичке вештине у разноврсним ситуацијама (игра, рекреација, такмичење, свакодневне животне активности). ФЗВ.ОО.С.3.8. Учествоју у догађајима који промовишу физичку активност и здравље у школи, при чему се одговорно односе према животној средини. ФЗВ.ОО.С.1.16. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу	ФЗВ.ОО.Н.3.3. Учествоју у догађајима који промовишу физичку активност, здравље и заштиту животне средине у локалној заједници

КРИТЕРИЈУМ ОЦЕЊИВАЊА БАЗИРАН ПРЕМА ИСХОДИМА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ИЗ ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА

На састанку наставника физичког и здравственог васпитања усаглашени су критеријуми оцењивања на часовима физичког и здравственог васпитања, обавезних физичких активности и усклађени су са принципима оцењивања дефинисаним у Правилнику о оцењивању у основној школи..

Принципи оцењивања, у смислу овог правилника, јесу:

1. објективност у оцењивању према утврђеним критеријумима;
2. релевантност оцењивања;
3. коришћење разноврсних техника и метода оцењивања;
4. правичност у оцењивању;
5. редовност и благовременост у оцењивању;
6. оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу;
7. уважавање индивидуалних разлика, потреба, узраста, претходних постигнућа ученика и тренутних услова у којима се оцењивање одвија.

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру физичког и здравственог васпитања, обавезних физичких активности, физичког васпитања и изабраног спорта, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности), као и праћење владања ученика.

Формативне оцене се евидентирају у педагошкој документацији наставника.

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног и изборних програма и активности.

Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане и евидентирају се у дневнику, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Почетна основа оцењивања је континуирано праћење сваког ученика и вредновање знања, вештина и ставова помоћу усменог

испитивања и практичне провере на крају предметних области.

- На нивоу стручних већа установљено је који су подаци о ученику битни за праћење (активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању, приказ комплекса вежби обликовања и достигнут ниво моторичких знања, умења и навика)
- На почетку школске године потребно је спровести иницијалну проверу моторичких способности као инструмент провере потенцијала ученика.
- На крају школске године, треба спровести истоветне тестове за проверу нивоа постигнућа ученика.

Чланови актива воде своје **педагошке свеске или то раде у ЕС дневнику** у којима бележе:

Активности и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:

- вежбање у адекватној спортској опреми;
- редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима, физичког васпитања и изабраног спорта.
- учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др.
- приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),
- достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика у атлетици, гимнастици, спортским играма и др.

Све колеге су прошле обуку и примењују исту батерију тестова моторичких способности (семинар К1 969)

За ученике који раде по ИОП-у, ради се евалуација након сваког класификационог периода и кориговање планова по потреби.

Начин праћења напредовања и оцењивања ученика од стране наставника:

Орјентисано је на исходе. Самооцењивање (самопроцена), оцењивање од стране наставника, самоконтрола и провера ученика помоћу табела датих за проверу способности, праћење и евидентирање ученика за све садржаје у вези са ваннаставним активностима, секцијама и такмичењима (што школских, што клупских, остварених кроз јавне наступе...).

Оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева. Праћење напретка ученика обавља се сукцесивно у току целе школске године, на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине:

- **стање моторичких способности**
- **усвојене здравствено хигијенске навике**
- **достигнути ниво савладаности моторних знања**
- **однос према раду**

Праћење и вредновање моторичких способности врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности за које је овај узраст критичан период због њихове трансформације под утицајем пубертета и физичких активности.

Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене

Степен савладаности моторичких знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, узевши у обзир степен напредовања.

Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, доношењу адекватне опреме, учешћа на такмичењима и ваншколским активностима.

При оцењивању физичких способности узима се у обзир ниво личних физичких способности сваког појединца, остварен у току школске године, према његовим индивидуалним могућностима.

За контролу физичких способности примењује се батерија тестова која обухвата следеће:

- телесна висина и маса,
- трчање 4x10м,
- претклон у седу,
- скок у даљ из места,
- трбушњаци,
- издржај у згибу,
- шатл ран

Провера се врши на почетку и крају школске године помоћу критеријума за процену физичког развоја и физичких способности.

Узевши претходно наведено у обзир, орјентационо и условно може се уједначавање критеријума свести по областима на следећи начин:

АТЛЕТИКА:

ОДЛИЧАН 5: Одлично познаје, зна да наведе и врло успешно демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у целости, показује велико интересовање и зна да усвојене елементе комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. Разуме потребу познавања ове области у целости и сагледава корист од исте.

ВРЛО ДОБАР 4: У већој мери познаје, наводи и демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у већој мери, показује одређено интересовање и схвата да усвојене елементе треба да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. У одређеној мери успева да сагледа потребу познавања ове области.

ДОБАР 3: У одређеној мери познаје, наводи и демонстрира пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у мањој мери, показује одређено интересовање и схвата да усвојене елементе може да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. У мањој мери успева да сагледа потребу познавања ове области.

ДОВОЉАН 2: У мањој мери познаје, наводи и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у најмањој могућој мери, не показује неопходно интересовање и у мањој мери схвата да усвојене елементе може да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. Не сагледава јасно потребу познавања ове области.

НЕДОВОЉАН 1: Не познаје, не зна да наведе и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Не разуме потребу познавања ове области и не показује интересовање. Не схвата да усвојене елементе може да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. Не сагледава довољно јасно потребу познавања ове области.

СПОРТСКЕ ИГРЕ (кошарка, рукомет, одбојка, фудбал, стони тенис):

ОДЛИЧАН 5: Одлично познаје, зна да наведе и врло успешно демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ових области у целости, показује велико интересовање. Разуме потребу познавања ових области у целости и сагледава корист од исте. Примењује виши ниво технике, познаје већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

ВРЛО ДОБАР 4: У већој мери познаје, наводи и успешно демонстрира пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ових области у већој мери, показује одређено интересовање. Разуме потребу познавања ових области у одређеној мери и сагледава корист од исте. Примењује осредњи ниво технике, познаје већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз одређен степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

ДОБАР 3: У одређеној мери познаје, наводи и демонстрира пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ових области у мањој мери, показује одређено интересовање. Разуме потребу познавања ових области у мањој мери и углавном сагледава корист од исте. Примењује осредњи ниво технике, познаје одређени број правила, најједноставније тактичке комбинације и уз одређен степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

ДОВОЉАН 2: У мањој мери познаје, наводи и демонстрира пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ових области у најмањој могућој мери, не показује одређено интересовање. Не сагледава јасно потребу познавања ових области и користи од исте. Ретко примењује нижи ниво технике, познаје мали број правила, најједноставније тактичке комбинације и уз минималан степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

НЕДОВОЉАН 1: Не познаје, не зна да наведе и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Не разуме потребу познавања ових области и не показује одређено интересовање. Не сагледава јасно потребу познавања ових области и користи од исте. Ретко примењује нижи ниво технике, познаје врло мали број правила, не разуме тактичке комбинације и уз минималан степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других у мањој мери.

СПОРТСКА ГИМНАСТИКА:

ОДЛИЧАН 5: Одлично познаје, зна да наведе и врло успешно демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у целости, сагледава корист од исте, показује велико интересовање и зна да усвојене елементе комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу.

ВРЛО ДОБАР 4: У већој мери познаје, наводи и демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у већој мери, показује одређено интересовање и схвата да усвојене елементе треба да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. У одређеној мери успева да сагледа потребу познавања ове области.

ДОБАР 3: У одређеној мери познаје, наводи и демонстрира пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у мањој мери, показује одређено интересовање и схвата да усвојене елементе може да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. У мањој мери успева да сагледа потребу познавања ове области.

ДОВОЉАН 2: У мањој мери познаје, наводи и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Разуме потребу познавања ове

области у најмањојмањој могућој мери, не показује неопходно интересовање и у мањој мери схвата да усвојене елементе може да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. Не сагледава јасно потребу познавања ове области.

НЕДОВОЉАН 1: Не познаје , не зна да наведе и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Не разуме потребу познавања ове области и не показује интересовање . Не схвата да усвојене елементе може да комбинује и користи како у другим спортовима тако и у свакодневном животу. Не сагледава довољно јасно потребу познавања ове области.

РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС:

ОДЛИЧАН 5: Одлично познаје, зна да наведе и врло успешно демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у целости, показује велико интересовање. Одлично изводи кретње у различитим ритмовима. Разуме потребу познавања ове области у целости и сагледава корист од исте.

ВРЛО ДОБАР 4: У већој мери познаје , наводи и демонстрира све пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у већој мери, показује одређено интересовање. Углавном успешно изводи кретње у различитим ритмовима. У одређеној мери успева да сагледа потребу познавања ове области.

ДОБАР 3: У одређеној мери познаје , наводи и демонстрира пређене активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у мањој мери, показује одређено интересовање. Понекад изводи кретње у различитим ритмовима. У мањој мери успева да сагледа потребу познавања ове области.

ДОВОЉАН 2: У мањој мери познаје , наводи и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Разуме потребу познавања ове области у најмањојмањој могућој мери, не показује неопходно интересовање. Ретко успева да изводи кретње у различитим ритмовима. Не сагледава јасно потребу познавања ове области.

НЕДОВОЉАН 1: Не познаје , не зна да наведе и демонстрира неке од пређених активности из ове области. Не разуме потребу познавања ове области и не показује интересовање . Не уме да изводи кретње у различитим ритмовима. Не сагледава довољно јасно потребу познавања ове области.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсне	Правилно одржава равнотежу у различитим кретањима.	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких

	вежбе.	природна и изведена кретања.		знања, демонстрира сложеније комплексе вежби и кретања.	
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ *Атлетика *Спортска гимнастика *Основе тимских, спортских и елементарних игара *Плес и ритмика *Полигони	Ученик показује мањи степен активности и ангажовања,уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе,односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика добија оцену довољан (2)	Ученик показује делимични степен активности и ангажовања,уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)	Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања,уз мању помоћ наставника у потпуности,самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу,као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа,одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)	Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално,без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа,одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан (5)	

Бодовна скала:	Ученик:	Пожељни елементи ученичких радова
* 85 % - 100 % – одличан (5)	• Наводи тачне информације у задатку, и при обликовању питања и при решавању. • Препознаје све примере у задатку те их већином исправно описује. • Користи одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. • У предвиђеном времену извршава све задатке.	• Објашњења • Примери
*75 % - 84.99 % – врлодобар (4)	• Наводи већину тачних информација у задатку, и при обликовању питања и при решавању. • Препознаје већину примера у задатку те их већином исправно описује. • Користи углавном одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. • У предвиђеном времену извршава већину задатака.	• Задаци • Сlike • Видео • Квиз
*65 %- 74.99% – добар (3)	• Наводи делимично тачне информације при обликовању задатка. • Препознаје мањи број примера у задатку и половично их описује. * • Користи мањи број одговарајућих примера и илустрације у обликовању задатка. • У предвиђеном времену извршава половину задатака.	• Њихов ауторски рад (слике, видео, квиз) • Интерактивни садржај и слике
*50 % - 64.99 % – довољан (2)	• Наводи мањи број тачних информација у задатку, и при обликовању и при решавању. • Препознаје врло мали број примера у задатку. • Користи мањи број одговарајућих фотографија у обликовању задатка, без примера или с неодговарајућим примерима. • У предвиђеном времену извршава мање од половине задатака.	• Додатни садржаји других аутора
*0% - 49.99% – недовољан (1)	* У предвиђеном времену не извршава задатак.	

Ученик/ца у сваком полугодишту добија једну оцену за доношење опреме, труд, залагање, спорско понашање, фер-плеј, спорско навијање. Ученик из свих наведених елемената добија само једну оцену.

Ученик/ца добија минус за неадекватну опрему на часу и тада присуствује часу али га не ради.

Ученик може добити минус за неспортско понашање, уколико се не труди, не залаже, омета друге у раду, угрожава безбедност других, неспортски навија ...

Ученик може добити минус и током спортских турнира, такмичења у организацији школе или на спортским турнирима, такмичењима где представља школу.

- Уколико ученик/ца има три часа недељно и из горе наведеног добије 3 минуса, после сваког трћег минуса биће му уписана оцена 1 (један).

Ученик/ца добија минус за неадекватну опрему на часу и тада седи на клупи. Једино уколико нема белу мајицу већ друге боје ученик добија минус али може радити час (детаљније у правилнику о опреми и помашању на часу физичког и здр.васпитања, ОФА).

Ученици који покажу изузетно залагање, труд, резултат на општинским, окружним, међуокружним и републичким такмичењима, биће награђени оценом одличан (5).

Ученици/це који раде по ИОП-у оцењују се у складу са планом и програмом, очекиваним исходима, циљевима, напретку, труду, залагању, спорском понашању, спорском навијању.

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Други страни језик: ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења француског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења француског језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према француском језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Слушање, разумевање, говор, читање, писање.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
Unité 0 – Facile, le français !	- поздрави и отпоздрави примењујући најједноставнија језичка средства - представи себе и другог - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих - разуме упутства и налоге и реагује на	Communication Saluer Se présenter, présenter quelqu'un Dire sa couleur préférée Grammaire Comment tu t'appelles ? S'appeler : je, tu, il / elle Comment ça va ? Qui est-ce ? C'est... Vocabulaire Quelques mots transparents	Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: – циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; – наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;	- рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - одговорно учешће у демократском друштву - комуникација - естетичка компетенција - решавање проблема - сарадња - компетенција за целоживотно учење - предузимљивост и развијање предузетничког	Географија, информатика, енглески језик, српски језик, математика.

	њих	Les salutations L'alphabet Les couleurs Les nombres de 0 à 20	– битно је значење језичке поруке; – наставник и даље ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;	духа	
Unité 1 – Léon se prépare pour la rentrée	• разуме позив и реагује на њега • упути позив на заједничку активност • разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих • опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким и једноставним језичким средствима • опише шта уме/не уме да (у)ради • разуме једноставна обавештења о	Communication Identifier et décrire un objet Parler de son emploi du temps Communiquer en classe Grammaire Qu'est-ce que c'est ? C'est... Les articles définis et indéfinis Les verbes être et avoir : je, tu, il / elle Vocabulaire Le matériel de classe Les matières scolaires Les couleurs Les jours de la semaine	– знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; – сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се	• рад са подацима и информацијама • дигитална компетенција • одговорно учешће у демократском друштву • комуникација • естетичка компетенција • решавање проблема • сарадња • компетенција за целоживотно учење • предузимљивост и развијање предузетничког духа	Физичко и здравствено васпитање, информатика, техника и технологија, француски језик, енглески језик, српски језик.

	хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком времену		вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: – усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја; – ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; – уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.		
Unité 2 – Les 12 mois de l'année	• представи себе и другог • разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих • разуме упутства и налоге и реагује на њих • разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих • изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима • разуме једноставно исказане честитке и	Communication Dire une date Demander des informations Exprimer ses goûts et ses préférences Décrire quelqu'un et se décrire soi-même Grammaire Les verbes en -er (1) : je, tu il / elle Le verbe être Le genre des adjectifs La formation du pluriel Vocabulaire Les mois de l'année Les nombres de 20 à 31 Les sports et les loisirs Les adjectifs descriptifs	Технике/активности Током часа се динамично смењују технике/активности које не би	• рад са подацима и информацијама • дигитална компетенција • одговорно учешће у демократском друштву • комуникација • естетичка компетенција • решавање проблема • сарадња • компетенција за целоживотно учење • предузимљивост и развијање предузетничког духа	Географија, информатика, грађанско васпитање, енглески језик, ликовна култура, српски језик.

	одговара на њих упути једноставне честитке		требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини- пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање		
Unité 3 – Qu’est-ce qu’il fait ?	• разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње • разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава, опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима • разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком	Communication Faire des appréciations Décrire des actions Parler d’écologie Donner et demander des informations Parler du temps qu’il fait Parler de ses projets Grammaire Les verbes en -er (2) : nous, vous, ils / elles La négation On = nous → Безлична заменица која се преводи као ми, неко, човек, људи или свет L’interrogation Les verbes faire et aller (au, aux, à la, à l’) Le futur proche Vocabulaire Les verbes d’action Le recyclage et l’écologie Les nombres jusqu’à 100		• рад са подацима и информацијама • дигитална компетенција • одговорно учешће у демократском друштву • комуникација • естетичка компетенција • решавање проблема • сарадња • компетенција за целоживотно учење • предузимљивост и развијање предузетничког духа • одговорно учешће у демократском друштву • одговоран однос према здрављу	Физичко и здравствено васпитање, информатика, енглески језик, српски језик.

	времену	La météo	различитих активности,		
Unité 4 – Mélissa adore le vélo !	• разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих • тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору • опише непосредни простор у којем се креће • разуме једноставна обавештења о метеоролошком времену и реагује на њих • тражи и даје кратка и једноставна обавештења о метеоролошком времену	Communication Situer dans l'espace Demander et dire l'âge Parler de sa famille Donner des ordres ou des conseils Exprimer l'appartenance Dire ce que l'on ressent Faire une demande Grammaire Les prépositions de lieu Les adjectifs possessifs Le verbe avoir L'impératif affirmatif Vocabulaire Les parties du corps La famille Les médias et les nouvelles technologies	извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова; – одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби. Писмено изражавање: – повезивање гласова и групе слова; – замењивање речи цртежом или сликом; – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије:	• рад са подацима и информацијама • дигитална компетенција • одговорно учешће у демократском друштву • комуникација • естетичка компетенција • решавање проблема • сарадња • компетенција за целоживотно учење • предузимљивост и развијање предузетничког духа	Историја, информатика, француски језик, енглески језик, српски језик.
Unité 5 – Looks de vacances	• разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава, опише жива	Communication Faire des achats Faire des	игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.	• рад са подацима и информацијама • дигитална компетенција	Географија, математика, информатика, енглески језик,

	бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима • разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих • упути једноставне честитке	commentaires sur des vêtements Demander et dire l'heure Parler des tâches quotidiennes Inviter / proposer Souhaiter une bonne fête Grammaire Les verbes pouvoir et vouloir Le verbe venir Pourquoi... parce que... Vocabulaire Les vêtements Les formules de politesse (emploi de tu ou vous) L'heure Les tâches quotidiennes		• одговорно учешће у демократском друштву • комуникација • естетичка компетенција • решавање проблема • сарадња • компетенција за целоживотно учење • предузимљивост и развијање предузетничког духа	српски језик.
--	--	--	--	--	---------------

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Unité 0 – Facile, le français !	CJ2.OO.O.1.1, CJ2.OO.O.1.2, CJ2.OO.O.1.3, CJ2.OO.O.1.4, CJ2.OO.O.1.5, CJ2.OO.O.1.6, CJ2.OO.O.1.7, CJ2.OO.O.2.1, CJ2.OO.O.2.2, CJ2.OO.O.2.3, CJ2.OO.O.2.4, CJ2.OO.O.2.5, CJ2.OO.O.2.6, CJ2.OO.O.2.7, CJ2.OO.O.3.1, CJ2.OO.O.3.2, CJ2.OO.O.3.3, CJ2.OO.O.3.4, CJ2.OO.O.3.5, CJ2.OO.O.3.6, CJ2.OO.O.3.7, CJ2.OO.O.3.8, CJ2.OO.O.3.9, CJ2.OO.O.3.10, CJ2.OO.O.3.11, CJ2.OO.O.3.12, CJ2.OO.O.3.13, CJ2.OO.O.3.14, CJ2.OO.O.3.15, CJ2.OO.O.3.16, CJ2.OO.O.3.17, CJ2.OO.O.3.18, CJ2.OO.O.3.19.	CJ2.OO.C.1.1, CJ2.OO.C.1.2, CJ2.OO.C.1.3, CJ2.OO.C.1.4, CJ2.OO.C.1.5, CJ2.OO.C.1.6, CJ2.OO.C.1.7, CJ2.OO.C.2.1, CJ2.OO.C.2.2, CJ2.OO.C.2.3, CJ2.OO.C.2.4, CJ2.OO.C.2.5, CJ2.OO.C.2.6, CJ2.OO.C.2.7, CJ2.OO.C.3.1, CJ2.OO.C.3.2, CJ2.OO.C.3.3, CJ2.OO.C.3.4, CJ2.OO.C.3.5, CJ2.OO.C.3.7, CJ2.OO.C.3.12, CJ2.OO.C.3.13, CJ2.OO.C.3.14, CJ2.OO.C.3.15, CJ2.OO.C.3.16, CJ2.OO.C.3.17, CJ2.OO.C.3.18, CJ2.OO.C.3.19.	CJ2.OO.H.1.1, CJ2.OO.H.1.2, CJ2.OO.H.1.3, CJ2.OO.H.1.4, CJ2.OO.H.1.5, CJ2.OO.H.1.6, CJ2.OO.H.1.7, CJ2.OO.H.2.1, CJ2.OO.H.2.2, CJ2.OO.H.2.3, CJ2.OO.H.2.4, CJ2.OO.H.2.5, CJ2.OO.H.2.6, CJ2.OO.H.2.7, CJ2.OO.H.3.1, CJ2.OO.H.3.2, CJ2.OO.H.3.3, CJ2.OO.H.3.4, CJ2.OO.H.3.5, CJ2.OO.H.3.6, CJ2.OO.H.3.7 CJ2.OO.H.3.8, CJ2.OO.H.3.9, CJ2.OO.H.3.10, CJ2.OO.H.3.11, CJ2.OO.H.3.12, CJ2.OO.H.3.13, CJ2.OO.H.3.14, CJ2.OO.H.3.15, CJ2.OO.H.3.16, CJ2.OO.H.3.17, CJ2.OO.H.3.18, CJ2.OO.H.3.19.
Unité 1 – Léon se prépare pour la rentrée	CJ2.OO.O.1.1, CJ2.OO.O.1.2, CJ2.OO.O.1.3, CJ2.OO.O.1.4, CJ2.OO.O.1.5, CJ2.OO.O.1.6, CJ2.OO.O.1.7, CJ2.OO.O.2.1, CJ2.OO.O.2.2, CJ2.OO.O.2.3, CJ2.OO.O.2.4, CJ2.OO.O.2.5, CJ2.OO.O.2.6, CJ2.OO.O.2.7, CJ2.OO.O.3.1, CJ2.OO.O.3.2, CJ2.OO.O.3.3, CJ2.OO.O.3.4, CJ2.OO.O.3.5, CJ2.OO.O.3.6, CJ2.OO.O.3.7, CJ2.OO.O.3.8, CJ2.OO.O.3.9, CJ2.OO.O.3.10, CJ2.OO.O.3.19.	CJ2.OO.C.1.1, CJ2.OO.C.1.2, CJ2.OO.C.1.3, CJ2.OO.C.1.4, CJ2.OO.C.1.5, CJ2.OO.C.1.6, CJ2.OO.C.1.7, CJ2.OO.C.2.1, CJ2.OO.C.2.2, CJ2.OO.C.2.3, CJ2.OO.C.2.4, CJ2.OO.C.2.5, CJ2.OO.C.2.6, CJ2.OO.C.2.7, CJ2.OO.C.3.1, CJ2.OO.C.3.2, CJ2.OO.C.3.3, CJ2.OO.C.3.4, CJ2.OO.C.3.5, CJ2.OO.C.3.6, CJ2.OO.C.3.7, CJ2.OO.C.3.8, CJ2.OO.C.3.9, CJ2.OO.C.3.10, CJ2.OO.C.3.11, CJ2.OO.C.3.12,	CJ2.OO.H.1.1, CJ2.OO.H.1.2, CJ2.OO.H.1.3, CJ2.OO.H.1.4, CJ2.OO.H.1.5, CJ2.OO.H.1.6, CJ2.OO.H.1.7, CJ2.OO.H.2.1, CJ2.OO.H.2.2, CJ2.OO.H.2.3, CJ2.OO.H.2.4, CJ2.OO.H.2.5, CJ2.OO.H.2.6, CJ2.OO.H.2.7, CJ2.OO.H.3.1, CJ2.OO.H.3.2, CJ2.OO.H.3.3, CJ2.OO.H.3.4, CJ2.OO.H.3.5, CJ2.OO.H.3.6, CJ2.OO.H.3.7 CJ2.OO.H.3.8, CJ2.OO.H.3.9, CJ2.OO.H.3.10, CJ2.OO.H.3.11, CJ2.OO.H.3.12.

		CJ2.OO.C.3.13, CJ2.OO.C.3.14, CJ2.OO.C.3.15, CJ2.OO.C.3.16, CJ2.OO.C.3.17, CJ2.OO.C.3.18, CJ2.OO.C.3.19.	
Unité 2 – Les 12 mois de l’année	CJ2.OO.O.1.1, CJ2.OO.O.1.2, CJ2.OO.O.1.3, CJ2.OO.O.1.4, CJ2.OO.O.1.5, CJ2.OO.O.1.6, CJ2.OO.O.1.7, CJ2.OO.O.2.1, CJ2.OO.O.2.2, CJ2.OO.O.2.3, CJ2.OO.O.2.4, CJ2.OO.O.2.5, CJ2.OO.O.2.6, CJ2.OO.O.2.7, CJ2.OO.O.3.1, CJ2.OO.O.3.2, CJ2.OO.O.3.3, CJ2.OO.O.3.4, CJ2.OO.O.3.5, CJ2.OO.O.3.6, CJ2.OO.O.3.7, CJ2.OO.O.3.8, CJ2.OO.O.3.9, CJ2.OO.O.3.10, CJ2.OO.O.3.19.	CJ2.OO.C.1.1, CJ2.OO.C.1.2, CJ2.OO.C.1.3, CJ2.OO.C.1.4, CJ2.OO.C.1.5, CJ2.OO.C.1.6, CJ2.OO.C.1.7, CJ2.OO.C.2.1, CJ2.OO.C.2.2, CJ2.OO.C.2.3, CJ2.OO.C.2.4, CJ2.OO.C.2.5, CJ2.OO.C.2.6, CJ2.OO.C.2.7, CJ2.OO.C.3.1, CJ2.OO.C.3.2, CJ2.OO.C.3.3, CJ2.OO.C.3.4, CJ2.OO.C.3.5, CJ2.OO.C.3.6, CJ2.OO.C.3.7, CJ2.OO.C.3.8, CJ2.OO.C.3.9, CJ2.OO.C.3.10, CJ2.OO.C.3.11, CJ2.OO.C.3.12, CJ2.OO.C.3.13, CJ2.OO.C.3.14, CJ2.OO.C.3.15, CJ2.OO.C.3.16, CJ2.OO.C.3.17, CJ2.OO.C.3.18, CJ2.OO.C.3.19.	CJ2.OO.H.1.1, CJ2.OO.H.1.2, CJ2.OO.H.1.3, CJ2.OO.H.1.4, CJ2.OO.H.1.5, CJ2.OO.H.1.6, CJ2.OO.H.1.7, CJ2.OO.H.2.1, CJ2.OO.H.2.2, CJ2.OO.H.2.3, CJ2.OO.H.2.4, CJ2.OO.H.2.5, CJ2.OO.H.2.6, CJ2.OO.H.2.7, CJ2.OO.H.3.1, CJ2.OO.H.3.2, CJ2.OO.H.3.3, CJ2.OO.H.3.4, CJ2.OO.H.3.5, CJ2.OO.H.3.6, CJ2.OO.H.3.7 CJ2.OO.H.3.8, CJ2.OO.H.3.9, CJ2.OO.H.3.10, CJ2.OO.H.3.11, CJ2.OO.H.3.12.
Unité 3 – Qu’est-ce qu’il fait ?	CJ2.OO.O.1.1, CJ2.OO.O.1.2, CJ2.OO.O.1.3, CJ2.OO.O.1.4, CJ2.OO.O.1.5, CJ2.OO.O.1.6, CJ2.OO.O.1.7, CJ2.OO.O.2.1, CJ2.OO.O.2.2, CJ2.OO.O.2.3, CJ2.OO.O.2.4, CJ2.OO.O.2.5, CJ2.OO.O.2.6, CJ2.OO.O.2.7, CJ2.OO.O.3.1, CJ2.OO.O.3.2, CJ2.OO.O.3.3, CJ2.OO.O.3.4, CJ2.OO.O.3.5, CJ2.OO.O.3.6, CJ2.OO.O.3.7, CJ2.OO.O.3.8,	CJ2.OO.C.1.1, CJ2.OO.C.1.2, CJ2.OO.C.1.3, CJ2.OO.C.1.4, CJ2.OO.C.1.5, CJ2.OO.C.1.6, CJ2.OO.C.1.7, CJ2.OO.C.2.1, CJ2.OO.C.2.2, CJ2.OO.C.2.3, CJ2.OO.C.2.4, CJ2.OO.C.2.5, CJ2.OO.C.2.6, CJ2.OO.C.2.7, CJ2.OO.C.3.1, CJ2.OO.C.3.2, CJ2.OO.C.3.3, CJ2.OO.C.3.4, CJ2.OO.C.3.5, CJ2.OO.C.3.6, CJ2.OO.C.3.7, CJ2.OO.C.3.8,	CJ2.OO.H.1.1, CJ2.OO.H.1.2, CJ2.OO.H.1.3, CJ2.OO.H.1.4, CJ2.OO.H.1.5, CJ2.OO.H.1.6, CJ2.OO.H.1.7, CJ2.OO.H.2.1, CJ2.OO.H.2.2, CJ2.OO.H.2.3, CJ2.OO.H.2.4, CJ2.OO.H.2.5, CJ2.OO.H.2.6, CJ2.OO.H.2.7, CJ2.OO.H.3.1, CJ2.OO.H.3.2, CJ2.OO.H.3.3, CJ2.OO.H.3.4, CJ2.OO.H.3.5, CJ2.OO.H.3.6, CJ2.OO.H.3.7 CJ2.OO.H.3.8,

	CJ2.OO.O.3.9, CJ2.OO.O.3.10, CJ2.OO.O.3.19.	CJ2.OO.C.3.9, CJ2.OO.C.3.10, CJ2.OO.C.3.11, CJ2.OO.C.3.12, CJ2.OO.C.3.13, CJ2.OO.C.3.14, CJ2.OO.C.3.15, CJ2.OO.C.3.16, CJ2.OO.C.3.17, CJ2.OO.C.3.18, CJ2.OO.C.3.19.	CJ2.OO.H.3.9, CJ2.OO.H.3.10, CJ2.OO.H.3.11, CJ2.OO.H.3.12.
Unité 4 – Mélissa adore le vélo !	CJ2.OO.O.1.1, CJ2.OO.O.1.2, CJ2.OO.O.1.3, CJ2.OO.O.1.4, CJ2.OO.O.1.5, CJ2.OO.O.1.6, CJ2.OO.O.1.7, CJ2.OO.O.2.1, CJ2.OO.O.2.2, CJ2.OO.O.2.3, CJ2.OO.O.2.4, CJ2.OO.O.2.5, CJ2.OO.O.2.6, CJ2.OO.O.2.7, CJ2.OO.O.3.1, CJ2.OO.O.3.2, CJ2.OO.O.3.3, CJ2.OO.O.3.4, CJ2.OO.O.3.5, CJ2.OO.O.3.6, CJ2.OO.O.3.7, CJ2.OO.O.3.8, CJ2.OO.O.3.9, CJ2.OO.O.3.10, CJ2.OO.O.3.19.	CJ2.OO.C.1.1, CJ2.OO.C.1.2, CJ2.OO.C.1.3, CJ2.OO.C.1.4, CJ2.OO.C.1.5, CJ2.OO.C.1.6, CJ2.OO.C.1.7, CJ2.OO.C.2.1, CJ2.OO.C.2.2, CJ2.OO.C.2.3, CJ2.OO.C.2.4, CJ2.OO.C.2.5, CJ2.OO.C.2.6, CJ2.OO.C.2.7, CJ2.OO.C.3.1, CJ2.OO.C.3.2, CJ2.OO.C.3.3, CJ2.OO.C.3.4, CJ2.OO.C.3.5, CJ2.OO.C.3.6, CJ2.OO.C.3.7, CJ2.OO.C.3.8, CJ2.OO.C.3.9, CJ2.OO.C.3.10, CJ2.OO.C.3.11, CJ2.OO.C.3.12, CJ2.OO.C.3.13, CJ2.OO.C.3.14, CJ2.OO.C.3.15, CJ2.OO.C.3.16, CJ2.OO.C.3.17, CJ2.OO.C.3.18, CJ2.OO.C.3.19.	CJ2.OO.H.1.1, CJ2.OO.H.1.2, CJ2.OO.H.1.3, CJ2.OO.H.1.4, CJ2.OO.H.1.5, CJ2.OO.H.1.6, CJ2.OO.H.1.7, CJ2.OO.H.2.1, CJ2.OO.H.2.2, CJ2.OO.H.2.3, CJ2.OO.H.2.4, CJ2.OO.H.2.5, CJ2.OO.H.2.6, CJ2.OO.H.2.7, CJ2.OO.H.3.1, CJ2.OO.H.3.2, CJ2.OO.H.3.3, CJ2.OO.H.3.4, CJ2.OO.H.3.5, CJ2.OO.H.3.6, CJ2.OO.H.3.7 CJ2.OO.H.3.8, CJ2.OO.H.3.9, CJ2.OO.H.3.10, CJ2.OO.H.3.11, CJ2.OO.H.3.12.
Unité 5 – Looks de vacances	CJ2.OO.O.1.1, CJ2.OO.O.1.2, CJ2.OO.O.1.3, CJ2.OO.O.1.4, CJ2.OO.O.1.5, CJ2.OO.O.1.6, CJ2.OO.O.1.7, CJ2.OO.O.2.1, CJ2.OO.O.2.2, CJ2.OO.O.2.3, CJ2.OO.O.2.4, CJ2.OO.O.2.5, CJ2.OO.O.2.6, CJ2.OO.O.2.7, CJ2.OO.O.3.1, CJ2.OO.O.3.2, CJ2.OO.O.3.3, CJ2.OO.O.3.4,	CJ2.OO.C.1.1, CJ2.OO.C.1.2, CJ2.OO.C.1.3, CJ2.OO.C.1.4, CJ2.OO.C.1.5, CJ2.OO.C.1.6, CJ2.OO.C.1.7, CJ2.OO.C.2.1, CJ2.OO.C.2.2, CJ2.OO.C.2.3, CJ2.OO.C.2.4, CJ2.OO.C.2.5, CJ2.OO.C.2.6, CJ2.OO.C.2.7, CJ2.OO.C.3.1, CJ2.OO.C.3.2, CJ2.OO.C.3.3, CJ2.OO.C.3.4,	CJ2.OO.H.1.1, CJ2.OO.H.1.2, CJ2.OO.H.1.3, CJ2.OO.H.1.4, CJ2.OO.H.1.5, CJ2.OO.H.1.6, CJ2.OO.H.1.7, CJ2.OO.H.2.1, CJ2.OO.H.2.2, CJ2.OO.H.2.3, CJ2.OO.H.2.4, CJ2.OO.H.2.5, CJ2.OO.H.2.6, CJ2.OO.H.2.7, CJ2.OO.H.3.1, CJ2.OO.H.3.2, CJ2.OO.H.3.3, CJ2.OO.H.3.4,

	CJ2.OO.O.3.5, CJ2.OO.O.3.6, CJ2.OO.O.3.7, CJ2.OO.O.3.8, CJ2.OO.O.3.9, CJ2.OO.O.3.10, CJ2.OO.O.3.11, CJ2.OO.O.3.12, CJ2.OO.O.3.13, CJ2.OO.O.3.14, CJ2.OO.O.3.15, CJ2.OO.O.3.16, CJ2.OO.O.3.17, CJ2.OO.O.3.18, CJ2.OO.O.3.19.	CJ2.OO.C.3.5, CJ2.OO.C.3.7, CJ2.OO.C.3.12, CJ2.OO.C.3.13, CJ2.OO.C.3.14, CJ2.OO.C.3.15, CJ2.OO.C.3.16, CJ2.OO.C.3.17, CJ2.OO.C.3.18, CJ2.OO.C.3.19.	CJ2.OO.H.3.5, CJ2.OO.H.3.6, CJ2.OO.H.3.7 CJ2.OO.H.3.8, CJ2.OO.H.3.9, CJ2.OO.H.3.10, CJ2.OO.H.3.11, CJ2.OO.H.3.12, CJ2.OO.H.3.13, CJ2.OO.H.3.14, CJ2.OO.H.3.15, CJ2.OO.H.3.16, CJ2.OO.H.3.17, CJ2.OO.H.3.18, CJ2.OO.H.3.19.
--	--	---	---

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Оцењивањем ученика од петог до осмог разреда обухваћени су следећи елементи:

- Разумевање (писаног/слушаног садржаја)
- Говорне способности
- Способности писменог изражавања
- Језичке законитости – граматика
- Мерила за елемент „Разумевање“:

Одличан 5- ученик разуме саговорника и усмено излаже у нормалном темпу, у потпуности разуме писани и слушани текст, с лакоћом влада материјом и вештинама.

Врло добар 4- разуме питања у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити, не разуме сваку појединост код писаног и слушаног садржаја.

Добар 3 - разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно га је усмеравати.

Довољан 2 - има минимум разумевања и напредује уз помоћ наставника који га води кроз материју, има тешкоћа у разумевању излагања, једва схвата уз објашњења и поједностављења, слабо разуме писану и говорну материју.

Недовољан 1 - не разуме усмена излагања, слушан ни писан садржај ни уз помоћ наставника.

- Мерила за елемент „Говорне способности“:

Одличан 5 – ученик слободно и без оклевања изражава своје мисли, активан је у разговору, изговара реченице и нема већих граматичких

грешака.

Врло добар 4 - ученик говори правилно, али се изражава са мањим граматичким грешкама које не утичу на разумевање смисла реченице; понекад користи реч или фразу која је неадекватна и погрешно је изговора.

Добар 3 - ученик може да комуницира и има скроман речник, смисао изреченог је понекад нејасан због граматичких грешака и нетачног реда речи, али је разумљив. Ученик има делимичних тешкоћа у читању, изговору и интонацији.

Довољан 2 - ученик прави велике и честе грешке у разговору и изговору што отежава оно што жели да каже; ретко налази праве речи и фразе, тешко се изражава, а његов оскудан речник користи полако и са пуно оклевања упркос великој помоћи наставника.

Недовољан 1 - ученик не уме самостално да се изражава, једва користи најосновнији вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Није савладао ни најосновније граматичке структуре па је смисо изреченог нејасан и неразумљив.

- Мерила за елемент „Способности писменог изражавања“:

Одличан 5- ученик може у писаној форми да изрази своје мисли самостално и без већих граматичких и правописних проблема; редовно извршава све писане домаће задатке, има добру технику решавања тестова и успешан је у томе.

Врло добар 4 - ученик у писаној форми изражава своје мисли самостално уз понеке граматичке и правописне грешке; готово редовно има све писане домаће задатке; има врло добар резултат на тесту и проверама знања.

Добар 3 - ученик не може без помоћи да изрази своје мисли писаним путем и прави честе и веће правописне и граматичке грешке; делимично ради домаће задатке; углавном остварује просечан резултат на тесту и проверама знања.

Довољан 2 - ученик није способан самостално да се писмено изрази, прави учестале и озбиљне правописне и граматичке грешке; нередовно ради домаће задатке; постиже минималан успех на тестовима и проверама знања.

Недовољан 1- прави крупне грешке у писаном изражавању и у основним граматичким облицима, не ради домаће задатке готово уопште, не постиже минималан број бодова на тесту и проверама знања.

- Мерила за елемент „Језичке законитости-граматика“:

Одличан 5 - ученик влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом језичком контексту.

Врло добар 4 - ученик разуме и правилно примењује научена граматичка правила, уз местимичне грешке.

Добар 3 - ученик делимично примењује научена граматичка правила уз грешке.

Довољан 2- ученик препознаје граматичка правила и повремено их минимално примењује.

Недовољан 1-ученик не препознаје граматичка правила нити уме да их примењује.

Оцењивање ученика је бројчано и врши се:

- 1) Писаним путем
- 2) Усменим путем
- 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.

Ученици 5. разреда имају 1 писмени задатак у другом полугодишту. Ученици имају и најмање 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено проверавати. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност Одељењског већа. Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.

- 1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцено:

проценат	оцена
0-25%	недовољан (1)
26-49%	довољан (2)
50-69%	добар (3)
70-85%	врло добар (4)
86-100%	одличан (5)

Скала може да варира у односу на постигнућа ученика, али не више од 5%.

- 2) Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је да самостално искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом

изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.

Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.

Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.

3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.

Оцена из активности може бити од значаја и за општи успех ученика из предмета, најчешће у његову корист.

Уколико ученик не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање, као ни жељу за напредовањем, оцењује се оценом недовољан (1).

Оцењивање/вредновање пројектних активности углавном има мотивациону улогу и вреднује се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

Оцењивање ученика по ИОП-у

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању оцењује се у односу на остваривање циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана или у односу на прилагођене стандарде постигнућа при чему се вреднује и однос ученика према раду и постављеним задацима/захтевима предмета у складу са његовим способностима.

Оцењивање ученика по ИОП-у 1 се врши на основу ангажовања и степена остварености постојећих стандарда и очекиваних исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Оцењивање ученика по ИОП-у 2 се врши на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Вредновање је усмерено на подстицање ученика на активно учествовање у настави и ваннаставним активностима, развијању његовог самопоуздања и осећаја напредовања.

При евалуацији ученика који раде по ИОП-у, примењује се индивидуални приступ у сарадњи са педагогом школе и Тимом за израду ИОП-а.

Назив предмета: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе проширивањем практичних знања о демократији, њеним принципима и вредностима на нивоу функционисања школе. Подстицање спремности за активно учешће у свакодневном животу, пре свега у школи, увођење у разумевање поступака и принципа који се користе у демократским процесима.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Права, правила, потребе, гласање, консензус, одговорност, обавезе, идентитет, сличности, разлике, стереотипи, предрасуде, дискриминација, толеранција, сукоби, насиље, грађански активизам	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	Ученик ће бити у стању да: - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава. - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права -учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - аргументује	Потребе и жеље Потребе и права Права и правила у учионици Правила рада у учионици, доношење групних правила Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права Конвенција о правима детета Врсте права Показатељи остварености и кршења дејних	У циљу остваривања жељених исхода користиће се: групни облик рада, а посебно рад у мањим групама, рад у пару, радионичарски рад, брејсторминг (групна креативна активност која служи да се пронађу решења за одређени проблем скупљајући идеје и предлоге које учесници активности спонтано дају), студија случаја – решавање проблема, консултације, дискусија, углови, дебата, акваријум, ледоломци (забавне, кратке активности које стварају	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	Остваривање се корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство

	потребу посебне заштите права детета; - на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечији права; - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	права Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу	поверење, развијају идентитет и самосвест групе, уносе динамику и темпо, “загревају” ученике за активности које следе), Предавање и/или презентација (мини-предавање) ,играње улога, демонстрација, међусобно подучавање ученика, симулација. За реализацију планираног користиће се школски ресурси : рачунари, пројектор... -ресурси локалне средине: подаци из јавних установа Користиће се интернет за истраживање и проналажење информација и едукативних материјала.		
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	- на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;	Права и функционисање заједнице Моје заједнице Школа као заједница.		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална	Оствариваће се корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура,

	-поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања - препозна одговорност у заштити права деце; -препозна и наводи своје и обавезе осталих чланова заједнице -препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу;	Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце Одговорности одраслих (родитеља, наставника). Кршење и заштита права Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља		компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	музичка култура историја, информатика и рачунарство
ПРОЦЕСИ У	- наводи примере из	Наши идентитети		Компетенција за	Оствариваће се

САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Сукоби и насиље	свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет) Стереотипи и предрасуде Дискриминација Толеранција Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба Предности конструктивног решавања сукоба Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално Реаговање на насиље Начини заштите од насиља		целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство
ГРАЂАНСКИ	-препознаје примере	Планирање и		Компетенција за	Остваривање се

АКТИВИЗАМ	грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе, идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, Износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; -процењује ефекте	извођењеакција у школи у корист права детета Учешће ученика у школи Избор проблема Тражење решења проблема Израда плана акције Анализа могућих ефеката акције Планирање и извођење акције Завршна анализа акције и вредновање ефеката Приказ и анализа групних радова		целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство
------------------	--	--	--	---	---

	спроведене акције и идентификује пропусте и грешке; - презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и Добијене резултате за унапређивање живота у школи.				
--	--	--	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Праћење и вредновање ученика из предмета Грађанско васпитање се остварује у складу са Правилником о оцењивању у основној школи. Постигнуће ученика се изражава описном оценом (истиче се, добар и задовољава), а закључна оцена не утиче на општи успех ученика.

У праћењу и вредновању прате се следећи показатељи:

вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних задатака; одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима.

Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак
Оцену истиче се добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у	- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и дневнику; - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика); -Прегледање свески и личне евиденције;

потпуности критички расуђује; – показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика); - Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика); -Вођење евиденције од стране наставника о: јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) учешћу у вршњачком предавању, посета културноисторијским институцијама и догађајима, несебичном пружању помоћи другим ученицима, израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квива.
Оцену добар добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични и мањи степен активности и ангажовања	
Оцену задовољава добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање	

Назив предмета: ВЕРСКА НАСТАВА

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Основно познавање истина хришћанске Цркве, Бога. Познавање основних начела Старог Завета	
Кључни појмови садржаја предмета:	Бог, Стари завет, Мојсије..	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација :
I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања. ☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.	☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада ☐ Прелиминарна систематизација	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његовуличност. Сарадња •доприноси решавању разлика умишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање

			рада, као и са начином вредновања њиховог рада.		
II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА 2. Религија и култура старог света 3. Човек тражи Бога	моћи да именује неке политеистичке религије. ☐ моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	☐ Религија и култура старог света ☐ Човекова жеђ за Богом и вечним животом ☐ Митови и легенде	Врсте наставе Настава се реализује кроз: ☐ теоријска настава (35 часова) ☐ практична настава (1 час) Место реализације: ☐ Теоријска настава се реализује у учионици; ☐ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; Дидактичко методичка упутства за реализацију: ☐ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ☐ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки	Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања.Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање

			и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.		
III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ 4. Божије Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)	моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; ☐ моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; ☐ моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка ☐ моћи да разликује Стари и Нови Завет ☐ бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	☐ Божије Откровење ☐ Свето Писмо (настанак, подела)	☐ Квалитет наставе се постиге када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. ☐ Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. ☐ У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких	Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће удемократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање

			активности у наставном процесу. ☐ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.		
IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех 9. Човек изван рајског врта	☐ моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије ☐ моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле ☐ моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан ☐ бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; ☐ моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; ☐ моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; ☐ моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом	☐ Шестоднев ☐ Стварање човека „по икони и подобију“ ☐ Прародитељски грех ☐ Човек изван рајског врта (Каин и Авељ, Ноје, Вавилонска кула)		Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.Естетичка компетенција Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу,	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање
V – СТАРОЗАВЕТНА	☐ моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних	☐ Аврам и Божији позив		Одговорно учешће у демократском	1. Српски језик и

ИСТОРИЈА СПАСЕЊА 10. Аврам и Божији позив 11. Исак и његови синови 12. Праведни Јосиф 13. Мојсије 14. Пасха	личности и догађаја ☐ моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом ☐ моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта ☐ моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести ☐ моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.	☐ Исак и његови синови ☐ Праведни Јосиф ☐ Мојсије ☐ Пасха		друштву • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама	књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање
VI - ЗАКОН БОЖИЈИ 15. На гори Синају 16. Десет Божјих заповести 17. Закон Божији као педагог за Христа	☐ моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; ☐ моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; ☐ моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу;	☐ Добијање Божијих заповести на гори Синају ☐ Садржај Десет Божјих заповести ☐ Смисао Декалога као припреме за Христа			1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка култура 7. Грађанско васпитање
VII - МЕСИЈАНСКА НАДА 18. „Земља меда и млека“ 19. Цар Давид 20. Соломон и јерусалимски храм 21. Псалми Давидови	☐ моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана ☐ моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи ☐ моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства	Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...) ☐ Цар Давид ☐ Соломон и јерусалимски храм ☐ Псалми Давидови			1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Ликовна култура 6. Музичка

22. Старозаветни пророци 23. Месијанска нада	☐ знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију ☐ моћи да наведе неке од старозаветних пророка ☐ моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије ☐ увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 5. разреду.	☐ Старозаветни пророци ☐ Месијанска нада			култура 7. Грађанско васпитање
---	---	---	--	--	-----------------------------------

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака) Већа индивидуализација наставе; Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи; Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја; и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- ☐ усмено испитивање;
- ☐ писмено испитивање;
- ☐ посматрање понашања ученика;

ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Слободна наставна активност: ВРЕДНОСТИ И ВРЛИНЕ КАО ЖИВОТНИ КОМПАС I

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ програма је оснаживање личног развоја ученика и подстицање развоја вредности и врлина као главних ослонаца и водича у животу за добробит појединца и друштва, као и развој социјалних вештина значајних за просперитет, физичко и ментално здравље и живот у атмосфери узајамног уважавања и бриге једних за друге.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Живот.Породица.Здравље. Љубав.Образовање.Мир.Другарство.Заједништво.Опште добро. Социјална правда или једнакост .Праведност. Истинољубивост. Одговорност. Захвалност. Поштење. Толеранција. Емпатија. Поверење. Солидарност. Самоприхватање .Одмереност. Просоцијално понашање. Сарадња. Асертивна комуникација. Самоконтрола Волонтирање. Критичко мишљење.Филантропија.Доброчинитељи. Црвени крст	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ЖИВОТНЕ ВРЕДНОСТИ	-наведе неколико универзалних животних вредности и људских врлина и доведе их у везу са понашањем особе; – у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, напада проблем а не особу; – сарађује и буде члан тима.	Живот као вредност Породица и породичне вредности Љубав, заједништво Мир Другарство Опште добро Образовање Социјална правда или једнакост	Садржаји програма Вредности и врлине као животни компас I, поред основног теоријског приступа поседују и активни приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката.У реализацији ће се користити ресурси школе- рачунар, пројектор, библиотека..Тема се обрађује кроз разговор и дискусију где наставник навођењем неког појма подстиче ученике да дају своје виђење. Кроз разговор	-Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална	Српски језик Историја ЧОС Веронаука

			се долази до суштине, наставник је само водич кроз тему. Могу се користити: драматизација –ученици драматизују изабрани текст који у себи има неки вредносни проблем –на тај начин се стимулише разумевање како изгледају ствари из туђег угла, како се проблем може решавати и сл. Разговори о људима који су пуно учинили за заједницу– ове активности имају за циљ да ученици увиде да се иза сваког великог достигнућа крије стрпљење, издржљивост и вежбање, а иза подршке заједници и поседовање одређених вредности и спремност да се особа посвети њиховом остваривању. Разговор са гостима који су учинили добро дело –организовање посете особа које су урадиле нешто што се уклапа у концепт програма. То може бити нпр. ватрогасац који је спасао особу из пожара али и неки ученик који је видео да	компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	
ЉУДСКЕ ВРЛИНЕ	– идентификује код себе врлине које поседује и које жели да развије; – препозна и именује врлине код блиских особа и ликова у књижевности, филму; – покаже саосећање са другим људима, препозна примере бриге за друге и покаже спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – препозна и именује сопствена и туђа осећања;;	Шта су људске врлине и мане Препознавање врлина ликова у филму (Мала Акила) Препознавање својих врлина и мана Толеранција и емпатија- кратки филм Једнаки Солидарност, Захвалност. Истинољубивост, поштење Људске врлине –пут ка стварању бољег живота у заједници (гледање филма- Дечак који је упеглао ветар)	се долази до суштине, наставник је само водич кроз тему. Могу се користити: драматизација –ученици драматизују изабрани текст који у себи има неки вредносни проблем –на тај начин се стимулише разумевање како изгледају ствари из туђег угла, како се проблем може решавати и сл. Разговори о људима који су пуно учинили за заједницу– ове активности имају за циљ да ученици увиде да се иза сваког великог достигнућа крије стрпљење, издржљивост и вежбање, а иза подршке заједници и поседовање одређених вредности и спремност да се особа посвети њиховом остваривању. Разговор са гостима који су учинили добро дело –организовање посете особа које су урадиле нешто што се уклапа у концепт програма. То може бити нпр. ватрогасац који је спасао особу из пожара али и неки ученик који је видео да	компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Српски језик Историја ЧОС Веронаука

СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ	-покаже саосећање са другим људима, препозна примере бриге за друге и покаже спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – препозна и именује сопствена и туђа осећања; – разликује асертивну комуникацију од агресивне и пасивне; – образложи значај дружења и наведе како се другарство негује; -препозна примере негативног понашања где је лична добробит испред општег добра; – наведе неколико техника самоконтроле осећања; – прихвати одговорност за сопствено понашање; – образложи карактеристике конструктивног решавања конфликта; -у дискусији	Просоцијално понашање. Брига за себе и друге. Сарадња међу људима, њен значај и моћ Асертивна комуникација. Препознавање сопствених и туђих осећања. Самоконтрола. Конструктивно решавање конфликта. Одређивање приоритета. Критичко мишљење	гори кућа и јавио ватрогасцима Моделирање кроз лични пример или пример појединаца из школе—када ученици виде да се наставник труди да помаже другима или се у школи високо вреднује такво понашање то представља моћан начин подучавања вредностима. Подстицање самоиницијативе—охрабрити ученике да сами проналазе начине како могу самостално помоћи другима у свакодневном животу с тим да то не треба да буде ништа велико нпр. помоћ старијим особама у комшилуку, брига о млађој браћи и сестрама или једноставно пружање подршке пријатељима у школи. Награђивање позитивног понашања-истицање и похваљивање ученика који помажу другима и испољавају другарско понашање. Награђивање позитивног понашања подстиче ученике да буду пажљив и корисни у заједници. Разговор о филмовима—разговор о	Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Српски језик Историја ЧОС Веронаука
---------------------------------	--	--	---	--	---

	покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, напада проблем а не особу		животним вредностима и врлинама ликова који се појављују у изабраном филму даје ученицима јаснију слику о понашању људи. Примери филмова који имају капацитет да подстакну на размишљање и размену осећања.		
ДОБРОЧИНСТВО	- наведе неколико глобалних и локалних организација које се баве хуманитарним радом; -искаже поштовање и захвалност према људима који чине добра дела за опште добро; --сарађује и буде члан тима.	Филантропија - појам и значај. Доброчинитељи некад и сад Црвени крст Институт за трансфузију крви- историја и значај Хуманитарне невладине организације Добротворне фондације		Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Српски језик Историја ЧОС Веронаука

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.
- ...

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

Упутство за оцењивање ученика: ученици се оцењују описно

Основни – задовољава	Средњи – добар	Напредни – истиче се
У довољној мери показује способност примене знања, искључиво уз подршку наставника - знања која је остварио су на нивоу репродукције - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује - показује мањи степен активности и ангажовања	у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује - учествује у раду (самостално, у пару или у групама) - делимично изражава усвојено знање - ради уз минималну помоћ наставника уз висок степен активности, самосталности и ангажовања	- у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама - лако логички повезује чињенице и појмове - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује - активно учествује у раду (самостално, у пару или у групама) - јасно изражава усвојено знање - показује изузетну самосталност, без помоћи наставника, уз изузетно висок степен активности и ангажовања

Слободна наставна активност: МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ ове слободне наставне активности је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Медији, комуникација, медијска писменост	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ПОЈАМ ФУНКЦИЈЕ И МЕДИЈА	- идентификује/процени комуникацијски процес односу медији - публика (корисници); - разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; - упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија;	Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијске навике (<i>Мој медијски дан</i>).	Сврха програма је да се постигне интересовање ученика за аналитички приступ медијским садржајима и да развија одговорно понашање ученика приликом креирања и објављивања медијских порука путем друштвених мрежа и телефонских апликација. У процесу остваривања наставе посебно се подстичу: 1) интерактивност 2) рад у групама 3) креативност 4) пројектна	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Кад са подацима Дигитална компетенција	Техника и технологија, информатика, српски језик и књижевност, математика, ликовна и музичка култура
ДЕКОНСТРУКЦИЈА	- идентификује/про	Медијски садржаји		Решавање	

И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ	цени комуникацијски процес односу медији - публика (корисници); - разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; - упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; - разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; - деконструише једноставније примере медијских порука; - одговорно креира једноставније медијске садржаје;	као контрукти стварности. Деконтрукција и конструкција медијских порука.	настава. Уводне активности могу бити засноване на разговору о личним искуствима са медијима - праћењем, креирањем, објављивањем и дељењем својих медијских садржаја и садржаја који су креирали други. Питања за вођени разговор требало би да буду подстицајни за брзо и активно укључивање свих ученика у тему. Наставник на приступачан начин представља ученицима теме којима ће се у оквиру програма бавити и активности које планира, најављујући ученицима могућност да и сами учествују у предлагању начина обраде, активности, задатака, као и дидактичјих средстава. У оквиру наставне теме Појам функције и медија ученици стичу основна знања о медијима које ће бити полазиште за даље	проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран одном према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и орјентација ка предузетништву	
---	---	--	---	---	--

ОГЛАШАВАЊЕ	- критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; - наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача;	Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова). Профит као циљ оглашавања. Утицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике - куповину и потрошњу.	активности из медијске писмености. У оквиру наставне теме Деконструкција и конструкција медијске поруке ради се на кључним питањима медијске писмености. У оквиру наставне области Оглашавање утврђује се колико су ученици изложени рекламним порукама. У оквиру наставне области Мдијски садржаји на мобилним дигиталним платформама и претраживање на интернету ученици ће говорити о важности и битности размене информација са вршњацима.		
МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ	- опише и анализира своје медијске навике; - разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи; - идентификује недостатке и предности мобилног телефона као	Комуникација у дигиталном окружењу. Поузданост и веродостојност информација на интернету. Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја.	Разговараће се о времену проведеном на интернету, о људима са којима ступају у контакт, о ризицима које интернет носи.		

	уређаја за комуницирање, информисање и забаву; - препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; - вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; - препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.	Вредновање и селекција доступних информација. Персонализована претрага на Гуглу. Анализа апликација на мобилном телефону. Зависност од мобилних телефона.			
--	---	---	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

За ученике којима је потребна додатна образовна подршка:

- Прилагођавање садржаја и задатака: Коришћење једноставнијих, јасно структурираних медијских примера (слике, кратки видео-клипови, плакати) који су блиски свакодневном искуству ученика.
- Подршка у разумевању појмова: Визуелна средства, појмовне мапе, објашњење кључних појмова кроз разговор и практичне примере.
- Диференцирана очекивања: Учење у мањим корацима, задаци са мање комплексности, могућност усменог изражавања уместо писменог где је потребно.
- Подстицање учешћа: Укључивање у групни рад са јасно дефинисаним, прилагођеним улогама и могућност додатног времена за израду задатака.

- Континуирана повратна информација и охрабрење.

За ученике са изузетним способностима:

- Унапређивање садржаја и продубљивање теме: Рад на сложенијим медијским темама као што су манипулација информацијама, анализа медијских техника, дигитална етика, утицај медија на друштво и појединца.
- Истраживачки и пројектни задаци: Самостални или тимски рад на креирању медијског садржаја (нпр. кратак документарни филм, видео-блог, инфографик).
- Критичко мишљење и дискусије: Подстицање дубљих анализа и аргументованог изражавања ставова у дебатама и медијским симулацијама.
- Интердисциплинарни приступ: Повезивање медијске писмености са другим предметима (грађанско васпитање, књижевност, историја, информатика).
- Подршка у усмеравању интересовања: Упутити ученике на релевантне изворе, подкасте, платформе или такмичења из области медија и комуникације.

Упутство за формативно оцењивање:

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују итд. Постигнућа ученика се, дакле, прате и вреднују **формативно**: током целог процеса.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

„истиче се“

Ученик/ученица се **истиче у области медијске писмености**. Показује висок ниво разумевања медијских садржаја, активно учествује у анализи различитих медијских порука и критички их сагледава. Креативно приступа задацима, изражава оригиналне идеје и примењује научено у практичним ситуацијама (нпр. израда постера, видеа, презентација или медијских анализа). Способан/способна је да препозна

манипулацију у медијима и објасни њене ефекте. Сарађује са вршњацима, поштује туђе мишљење и подстиче дискусију. Његово/њено ангажовање доприноси квалитету наставе и развоју медијске културе у одељењу.

„добар“

Ученик/ученица добро разуме основне појмове медијске писмености и показује стабилан ниво ангажовања у настави. Успешно анализира једноставније медијске садржаје и уме да уочи основне поруке и намере медија. Прати упутства, учествује у дискусији и примењује научено у задацима уз повремену подршку наставника. Показује интересовање за тему и може да препозна неке облике медијске манипулације. Постоји простор за веће укључивање, продубљивање анализе и развој критичког мишљења, али се уочава добар напредак и одговоран приступ раду.

„задовољава“

Ученик/ученица показује основни ниво разумевања садржаја из медијске писмености. У стању је да препозна једноставне медијске поруке и следи основна упутства у наставним активностима. Потребна је додатна подршка приликом анализе медијских садржаја и изражавања личног става. Учествоје у настави повремено и са мање самосталности. Показује заинтересованост, али је потребно више ангажовања, развој критичког мишљења и боља примена знања у практичним задацима. Остварује напредак у складу са својим могућностима и постављеним очекивањима.

Слободна наставна активност: ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је даученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.	
Кључни појмови садржаја предмета:		

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ	- на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; - проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; - критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину; - јасно изрази сопствене	Вештине критичког мишљења, решавања проблема, доношења одлука. Организационе вештине и вештине управљања временом. Социо-емоционалне вештине: сарадња, комуникација, асертивност, решавање сукоба, препознавање сопствених и туђих	У оквиру ове теме садржаји су подељени у три целине. Прва се односи на групу вештина које би се могле назвати когнитивне, другу групу чине организационе, а трећу социјално-емоционалне. -Критичко мишљење: важно да ученици разликују чињенице од претпоставки и неистина, односно да се питају да ли је нешто тачно или не, ко доноси те информације и како их аргументује, да ли постоје и другачије перспективе и да буду осетљиви на нелогичности, недостатак доказа и манипулацију.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Кад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском	

	мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин; - сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин; - организује своје свакодневне активности на продуктиван начин; - препозна опасности и адекватно реагује; - разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; - тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; - процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; — повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем	емоција, превазилажење стреса. Култура безбедности и надлежности засмањење ризика од катастрофа.	Постављати ученицима питања, неговати атмосферу у којој се одговори могу слободно дати, без квалификације и захтевати од њих да нешто бране или нападају (техника за и против). - Доношење одлука: Са ученицима треба организовати активности које ће им помоћи да разумеју тај процес, на који начин се одлуке доносе, кроз које фазе се пролази, које су препреке доношењу одлука и како не треба доносити одлуке. - Организационе вештине: систематично прикупља, класификује и чува потребне информације; одређује приоритете у раду; ефикасно управља временом; поштује рокове; планира (краткорочно и дугорочно) свој рад; поштује процедуре; има иницијативу у решавању проблема; уредно води евиденцију о свом раду. - Социо-емоционалне вештине у: комуникацији, решавању конфликта, затим управљању емоцијама и превазилажењу стреса. Вештини комуницирања: ученици треба да се	друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран одном према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	
--	--	--	---	---	--

	у кризним ситуацијама; - образложи значај солидарности са људима у невољи; - аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи;		уознају, на основном нивоу, шта је асертивност и како се одупрети притиску, посебно вршњака.		
ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ	- искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеногкрста; - наведе ко је надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама; - доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; - разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима; - наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; - наброји и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и		За увођење ученика у тему треба користити материјале који на реалистичан начин приказују колико су некеситуације опасне. - Активности треба да буду усмерене на усвајање знања и развој вештина о безбедносним поступањима, као и да емотивно јачају ученике да буду присебни у таквим ситуацијама и спремни да примене стечена знања и вештине. - Припремити неке материјале који ће допринети подизању културе безбедности школе, као што су нпр. прављење информативног кутка за смањење ризика од катастрофа где би били постери или презентације оправилима понашања током различитих елементарних непогода, списак телефона хитних служби и сл. - Култура безбедности: циљ је да ученици разумеју зашто је битно да сваки грађанин		

	екстремних метеоролошких услова; - разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грчамишића у води; - наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.		поседује вештине за деловање пре, током и након што се несрећа догоди и да науче које институције и организације служе грађанима у заштити безбедности (ватрогасци, спасиоци, полиција, војска, Црвени крст, цивилна заштита и друга удружења и организације од интереса за заштиту и спасавање). У циљу препознавања снага система засмањење ризика од катастрофа у Републици Србији, како је званичан израз за њих, наставник може упутити ученике да на свом локалу истраже (рад у паровима или малој групи) где се налазе те службе, које послове обављају, односно за шта су надлежне, колико људи запошљавају, какву опрему користе и сл. Осим тога, може се организовати гостовање особе која брине о безбедности грађана или реализовати радионица „Нацртај/направи свој грб” која се налази у Националном каталогу ресурса за сигурније школе и вртиће који је припремљен од стране Црвеног крста Србије. Када ученици буду овладали основним знањима о култури	
--	---	--	---	--

			безбедности и снагама система за смањење ризика од катастрофа може се спровести још једна активност. Ученици могу направити неколико питања из те области помоћу којих би утврдили колико њихови родитељи о томе знају. - Заштита животне средине: у раду са ученицима може се користити анимирани филм MAN или неки други филм о климатским променама и њеним последицама на човечанство. После гледања таквих филмова обавезно је са ученицима разговарати како они виде проблем и, што је још важније, како виде решење. У току разговора упознати ученике са прогнозама научника у вези са климатским променама, пружити им конкретне податке и њихов извор. Позвати се на оно што ученици већ знају о овом проблему, што су учили удругим предметима, што су сазнали из медија. - Општа безбедност: обухвата правилно поступање у свакодневним активностима, при учествовању у саобраћају,	
--	--	--	---	--

			при позивању хитних служби, кад се уоче основни знаци опасности који обавештавају или упозоравају на одређену опасност (хемијска опасност, биолошка опасност, опасност од пожара, запаљива материја, експлозивни остаци рата – ЕОР). У оквиру овог садржаја ученици треба да овладају комуникацијом са хитним службама јер није довољно само знати кога треба позвати, већ тој служби треба дати што више релевантних информација како би могле ефикасно да делују. - План комуникације и евакуације: да би ученици схватили како се такве ситуације предупређују, заједно са наставником могу да припреме нацрт плана евакуације и комуникације из учионице до безбедног места, увежбају евакуацију ученика из школе, наведу садржај торбе у случају несреће. - Елементарне непогоде: ученици треба да овладају правилима понашања и проналажењем безбедног места (у случају	
--	--	--	--	--

			земљотреса); наставник може користити различите материјале (слике, филмове, новинске чланке, статистичке податке о пожарима у свету и нашој земљи...), а може организовати гостовање ватрогасаца или посету најближој ватрогасној станици; ученици треба да буду упознати са корацима којих се треба придржавати у случају најаве поплаве и у случају поплаве. Екстремни метеоролошки услови: навођење неких података на глобалном, регионалном и локалном нивоу. - У раду на овом садржају највише треба користити примере из локалне средине где ученици живе, са фокусом на разликовање безбедних и небезбедних купалишта, разумевање улоге спасиоца и упознавање саначинима пружања самопомоћи у ситуацијама грча мишића. - Прва помоћ: развој позитивног става према пружању помоћи људима у невољи, стицање знања о основним принципима прве помоћи, о основним средствима за пружање прве	
--	--	--	--	--

			помоћи као и овладавање неким основним вештинама примерено узрасту ученика и броју часова који се могу одвојити за вежбање.	
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:				

Упутство за формативно оцењивање:	
Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како предвиђају последице, како критички промишљају, чиме се руководе у процесу доношења одлука, како комуницирају. У складу са исходима, тамо где се очекује знање или нека вештина прикладно је да се то провери у форми квиза, улазних и излазних тестова, презентације, писања есеја и др. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, а успех се изражава описно (истиче се, добар и задовољава). Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на којиначин пратити и вредновати.	

Слободна наставна активност: МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења слободне наставне активности <i>Музиком кроз живот</i> је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.	
Кључни појмови садржаја предмета:		

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје динамику у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са композицијом; – изводи композиције самостално, у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у	Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: двodelни, трodelни, четворodelни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу		Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

	заједничком музицирању; – учествује у догађајима; – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима;	музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.		Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	
ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ		Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.			
КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ		Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине.			

	– вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;	Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења. Музичка критика. Анализа композиције Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.			
--	---	---	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

Упутство за формативно оцењивање:

1. Извођење музике

Критеријум	Задовољава	Добар	Истиче се
Извођење песама и композиција	Уз подршку изводи једноставне мелодије, прави грешке у ритму и интонацији	Самостално и тачно изводи песму, добро прати ритам и динамику	Изразито сигурно, тачно и изражајно изводи, показује разумевање музике
Сарадња у групи	Учествује када је подстакнут	Сарађује у групи, поштује договоре	Иницира сарадњу, помаже другима, подстиче тимски дух
Анализа музичких елемената	Препознаје основне елементе уз помоћ	Самостално препознаје ритам, темпо, динамику	Објашњава и тумачи сложеније елементе, пореди различите стилове

2. Тело као музички инструмент

Критеријум	Задовољава	Добар	Истиче се
Употреба телесних перкусија	Изводи једноставне обрасце уз понекад неусклађен ритам	Тачно изводи договорене ритмичке вежбе	Креира оригиналне ритмичке секвенце, комбинује више техника
Координација и концентрација	Покрети неуједначени, концентрација краткотрајна	Добра контрола и издржљивост	Потпуна координација, сигурна изведба и висока усредсређеност
Импровизација и креативност	Потребна подршка у осмишљавању	Самостално осмишљава једноставне ритмичке или покретне секвенце	Креативно импровизује, комбинује глас, покрет и тело

3. Критичко мишљење кроз музику

Критеријум	Задовољава	Добар	Истиче се
Анализа и тумачење музике	Износи утисак без дубље анализе, потребна помоћ	Аргументовано износи ставове и описује доживљај	Критички анализира садржај, повезује музику са друштвеним и култ. контекстом
Примена техника критичког мишљења	Делимично примењује једноставне технике (нпр. дрво проблема)	Применљује основне технике (дебата, питања, шест шешира)	Самостално и дубински користи више техника у аргументовању
Комуникација и емпатија	Реагује на различитости са резервом	Показује толеранцију и разумевање	Активно подстиче инклузију и изражава емпатију према различитостима

Упутство за формативно оцењивање

Циљ:

Формативно оцењивање има улогу да **прати напредовање ученика, пружа повратну информацију и подстиче учење кроз процес**, а не само крајњи резултат.

Како се спроводи:

- **Непрекидно током наставе**
- Усмерено на описне коментаре, повратне информације, подршку и охрабрење

Алатке и методе:

- **Посматрање ученика** током извођења музике, рада у групи, дискусија и критичких анализа
- **Питања за самопроцену** и паровску процену (нпр. „Шта сам добро урадио/ла?“, „Шта могу боље?“)

- **Дневник учења** (нпр. недељне белешке: шта сам научио/ла, шта ми је било изазовно)
- **Континуирана повратна информација** – усмена или писмена (нпр. коментар на снимак извођења песме)
- **Google учионица** – кратке рефлексије, мини-анализе, упитници и форуме за дискусију

Формативне активности могу бити:

- Вежбања песме у групи
- Импровизације са телесним перкусијама
- Анализа текста песме у пару
- Израда постера или дигиталне мапе
- Коментари на извођења других ученик

Упутство за сумативно оцењивање

Циљ:

Сумативно оцењивање служи за **сабирање знања, вештина и ставова ученика**, на крају целине или периода, ради добијања бројчане оцене (**задовољава, добар, истиче се**).

Када се спроводи:

- На крају значајне наставне целине
- Након представе, перформанса, пројектног задатка или писаног рада

Облици сумативног оцењивања:

1. **Извођачки задатак:** извођење песме, ритмички перформанс, телесна перкусија у групи или појединачно
2. **Писмени/усмени задатак:** анализа музичког дела, критика песме, поређење музичких жанрова
3. **Пројекат:** израда постера, видео-презентације, дигиталне карте жанрова
4. **Самовредновање:** ученици попуњавају табелу самопроцене по критеријумима

Како се оцењује:

- Примена унете табеле критеријума
- Комбиновање више елемената: активност + креативност + сарадња + анализа
- Оцена одражава **целовит ангажман**, а не само једну активност